

RAMAZAN BAYRAMINIZ MÜBARƏK!

RƏSMİ DÖVLƏT QƏZETİ

AZƏRBAYCAN

№ 83 (9250) 21 APREL 2023-cü il CÜMƏ

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

QƏZETİN ƏSASI 1918-Cİ İLDƏ QOYULMUŞDUR

Azərbaycanda İslam dini abidələrinin qorunmasına xüsusi diqqət yetirilir

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Nərimanov rayonunda "Cümə" məscidinin açılışında iştirak ediblər

Aprəlın 20-də Bakının Nərimanov rayonunda dövlət başçısının təşəbbüsü ilə aparılan əsaslı təmirdən və rekonstruksiyaadan sonra "Cümə" məscidinin açılışı olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham

Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva tədbirdə iştirak ediblər.

Bu gün multikultural önəmləri, tolerant mühiti, İslam dünyası daxilində həmrəyliyin möhkəmlənməsi istiqamətində atdığı tarixi addımları qlobal miqyasda maraqla qarşılanan Azərbaycanda müxtəlif dinlərin, o cümlədən İslam dini abidələrinin qorunmasına

xüsusi diqqətlə yanaşılır. Son dövrlərdə yeni məscidlərin tikilməsi və ya əsaslı təmiri də bu yanaşmanın təzahürüdür.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın müqəddəs Ramazan bayramı ərəfəsində "Cümə" məscidinin açılışında iştirak etmələri həm də rəmzi mənə kösb edir.

Qeyd edək ki, "Cümə" məscidi 1998-ci ildən fəaliyyətə başlayıb. İllər ötdükcə bina tədricən qəzalı vəziyyətə düşüb. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə 2021-ci ildə bu məsciddə əsaslı təmir və yenidənqurma işlərinə başlanılıb. İşlər yüksək səviyyədə həyata keçirilib və bu ilin aprel ayında başa çatdırılıb.

2

Müzəffər Sərkərdənin Zəfər Ordusu

İlham Əliyev dünyanın ən güclü savaş komandoları sırasına daxil olan modern silahlı qüvvələr yaradır

Qafqazda ən güclü orduya malik ölkə olan Azərbaycan İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra Silahlı Qüvvələrinin daha da modernləşməsi istiqamətində mühüm addımlar atır.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin bu istiqamətdə qarşıya qoyduğu yeni vəzifələrə, tələblərə uyğun olaraq ordumuzun maddi-texniki bazası daha da modernləşir, müxtəlif keçirilən hərbi təlimlər Silahlı Qüvvələrimizin gücünə güc qatır. Hazırda Azərbaycan özünü, Silahlı Qüvvələrinin istər yüksək manəvi-psixoloji hazırlığı, döyüş ruhu, nizam-intizamı, istərsə də maddi-texniki təminatı baxımından nümunəvi dövlət olaraq qəbul edilir. Hərbi sa-

hədə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində bu gün Azərbaycan Ordusu çevik, peşakar və müasir tələblərə cavab verən silahlı qüvvələr kimi düşməne gözdağı verir. Planlı və ardıcıl şəkildə görülmüş işlər Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin dünyanın ən güclü 50 ordusu sırasına yüksəldib.

Tarixinin ən qüdrətli Azərbaycanı İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə öz hərbi gücünü bir daha dünyaya nümayiş etdirib. Müharibədən keçən iki il yarım ərzində isə aparılan islahatlar və yeni silahlı birləşmələrin yaradılması, müasir silahlar və texnika ilə ordumuzun təchiz olunması nəticəsində daha da böyük hərbi potensial formalaşib.

10

Hayastan sülhə məcburdur

Savaşdan dərs almayaraq revanşa qapılan məğlub ölkə özünü məhvə sürükləyir

10 noyabr üçtərəfli Bəyannatı ilə üzünə götdürdüğü öhdəlikləri yerinə yetirməyən haylar bəyannatın müddəalarını kobud şəkildə pozaraq Qarabağda fəaliyyət göstərən qanunsuz erməni hərbi birləşmələrini hələ də ərəzilərimizdən çıxarmayıb. Yalnız humanitar məqsədlər üçün nəzərdə tutulan Laçın yolundan hərbi təyinatlı yüklər daşıyaraq Qarabağdakı hərbi tör-töküntülərini silah-sursatla təmin edib, onların Azərbaycanı qarşı təxribat törətmələrinə zəmin yaradıb.

Ölkəmizə, xalqımıza qarşı açıq şəkildə törətdiyi bu kimi cinayət əməllərinə görə beynəlxalq əməldən heç bir təzyiqlə qorunmayan, əksinə, bəzi hallarda riyakar dövlətlər və qurum-

lar tərəfindən dəstəklənən haylar xüsusilə son dövrlər daha da quduzlaşaraq revanşist hərəkatlarını artırır. Lakin bu tələklər toplusu özləri də çox gözəl anlayırlar ki, onlar sadəcə, revanş hissəsinə qapılı bilirlər, əməldə isə bunu nümayiş etdirməyə no siyasi iradələri, no hərbi potensialları, no də cürətləri var.

11

Gün gələcək, Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız doğma yurdlarına qayıdacaqlar

Prezident İlham Əliyev ötən il dekabrın 24-də Qərbi Azərbaycandan olan ziyalıların bir qrupu ilə görüşündə demişdir: "Qarabağın məcburi köçkünlər icması artıq öz torpaqlarına qayıdır. Əminəm ki, gün gələcək və Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız, onların yaxınları, uşaqları, nəvələri tarixi diyarımıza olan Qərbi Azərbaycana qayıdacaqlar. Mən əminəm ki, bu gün gələcək və əminəm ki, Qərbi azərbaycanlılar böyük coşqu və həvəslə öz doğma torpaqlarına qayıdıb orada yaşayacaqlar.

Bunu deməyə əsas verən bir çox amil var. Onlardan yəqin ki, ən önəmli xalqımızın tarixi yaddaşdır.

Bu gün Zəngilan rayonunun Ağalı kəndinin nümunəsi bunu deməyə əsas verir. Bu gün Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində yaşayan insanların böyük əksəriyyəti, eyni zamanda uşaqlar, gənclər onlar üçün doğma olan o torpaqları heç vaxt görməmişlər. Torpaq həsrəti və Vətən sevgisi onları oraya getməyə vadar etdi. Onların arasında hətta Bakıdan, Sumqayıtdan gənlər də az deyil. Yəni bu, xalqımızın xüsusiyyətidir, torpaq həmişə çəkir. Əminəm ki, Qərbi azərbaycanlılar da bu fikirdə, bu arzu ilə yaşayırlar."

11

Azərbaycan səfirliyi Rusiya XİN-ə nota verib

Azərbaycan səfirliyi Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinə (XİN) etiraz notası verib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Rusiya Dövlət Dumasının İnformasiya siyasəti, informasiya texnologiyaları və rabitə komitəsinin sədr müavini Oleq Matveyçevin "RUSARMINFO" erməni xəbər agentliyinin efiirində səsləndirdiyi yolverilməz bəyannatları ilə əlaqədar Azərbaycan səfirliyi Rusiya XİN-ə etiraz notası göndərmişdir.

Səfirliyin notasında "Yedinaya Rossiya" Partiyasından olan deputatın Azərbaycan və Türkiyə ilə bağlı fikirlərinin qəbul edilməz olduğu, regionda sabitliyi pozmağa yönəldiyi vurğulanı, Ermənistan cəmiyyətində revanşist qüvvələri keçmişdə qalmış münasibətini yenidən alovlandırmağa təhriki kimi qiymətləndirilib.

İşğaldan azad edilmiş ərəzilərdə fəal şəkildə aparılan yenidənqurma işləri fonunda "Azərbaycan tərəfindən münasibətin qızışdırılması" ilə bağlı bəyannatların cəfəngiyat olduğu qeyd edilib.

Bildirilib ki, 30 illik işğalın ağır nəticələri no baxmayaraq, ilk olaraq Ermənistanla dövlətlərarası münasibətlərin normalaşdırılması pro-

sesinə təşəbbüs göstərən, dövlətlərin ərəzi bütövlüyü və suverenlik prinsipləri əsasında sülh müqaviləsinin imzalanmasını nəzərdə tutan sülh gündəliyinin təşviqini davam edən məhz Azərbaycandır.

Azərbaycan tərəfi Rusiyanın hakim partiyasının nümayəndəsinin bu cür bəyannatlarının Azərbaycanın ərəzi bütövlüyünü dəstəkləyən və Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşması üçün söylər göstərən Rusiyanın vasitəçiliyinə kölgə saldığını bildirib. Oleq Matveyçev Azərbaycan ilə Rusiya arasında 2022-ci ilin fevralında imzalanmış müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamə barədə xəbərsiz ola bilməz və onun bu cür bəyannatları həmin sənədin müddəalarının pozulması deməkdir. Hakim partiyasının nümayəndəsi olan deputat öz bəyannatlarında məsuliyyətli olmalı və Rusiya Federasiyasının rəsmi mövqeyini rəhbər tutmalıdır.

Rusiya parlamentində informasiya siyasətinə cavabdeh deputatın Azərbaycana qarşı hücumları üçün informasiya platforması olan, Rusiyada etnik zəmində millətlərarası düşmənçiliyi qızışdıraraq erməni sayına müsahibəsi onun sifarişli və imperativ xarakter daşmasından xəbər verir.

Prezident İlham Əliyev Ramazan bayramı ilə bağlı paylaşım edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sosial şəbəkə hesablarında Ramazan bayramı ilə əlaqədar paylaşım edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşımada fotonun üzərində qeyd edilib: "Ramazan bayramınız mübarək!"

Azərbaycanda islam dini abidələrinin qorunmasına xüsusi diqqət yetirilir

Əvvəli 1-ci sah.

Qəzalı vəziyyətdə olan iki minarə aparılan işlər çərçivəsində sökülərək yenidən tikilib, məscid binasında bərpa-gücləndirmə işləri yerinə yetirilib, dəstəməxana binası inşa olunub, zəruri infrastruktur yaradılıb.

Eyni vaxtda 600-ə yaxın insanın ibadət edə biləcəyi məscidin birinci mərtəbəsi kişilər, ikinci mərtəbəsi isə qadınlar üçün nəzərdə tutulub.

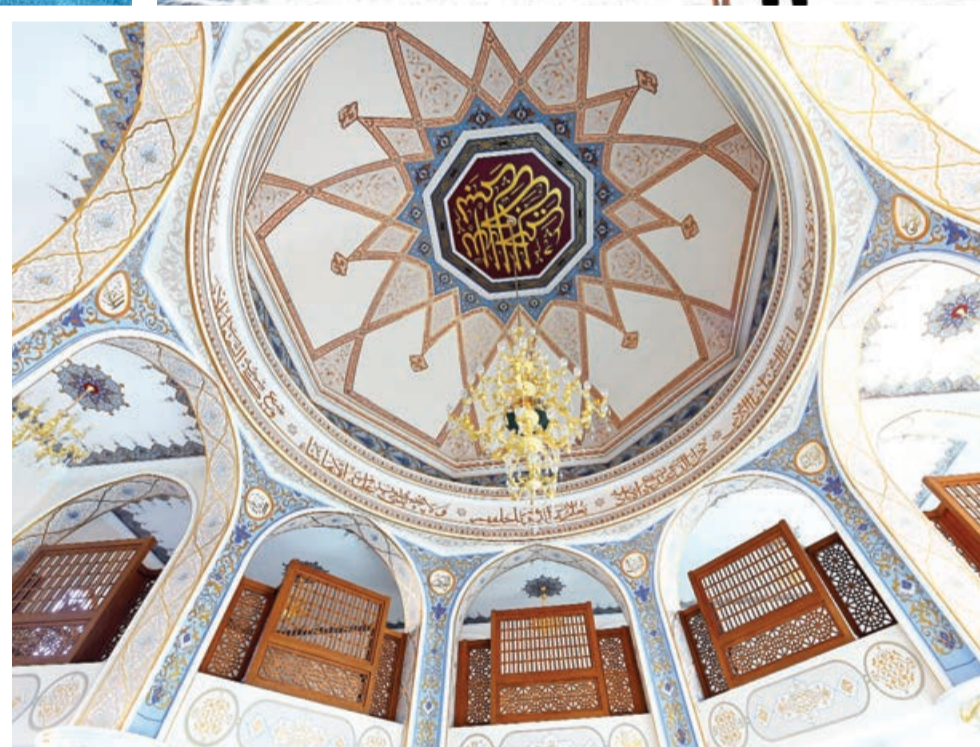
Burada yaradılan şərait bir daha təsdiqləyir ki, milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunması və inkişaf etdirilməsi Prezident İlham Əliyevin daim diqqət mərkəzindədir. Dövlət başçısının təşəbbüsü və tapşırıqlarına əsasən, paytaxtda və ölkəmizin bölgələrində onlarla məscid, dini məbəddə, tarixi abidə və ziyarətəh inşa edilib, bərpa olunub və ya yenidən qurulub. Bu istiqamətdə görülən işlərə Heydər Əliyev Fondu da sanballı töhfələr verib.

Nərimanov rayonundakı "Cümə" məscidində aparılan əsaslı təmir və yenidənqurma işləri də ölkəmizdə milli-mənəvi dəyərlərin qorunması ilə bağlı görülən işlərin ardıcıl xarakter aldığını göstərir.

◆ ◆ ◆

Qeyd edək ki, bu gün qloballaşan dünyada etnik-dini zəmində baş verən münaqişələr, dini ekstremizm və islamofobiya, dinin bəzi siyasi ambisiyalara alət edilməsi cəhdləri, təəssüf ki, acı gerçəkdir. Azərbaycan dövlətinin isə milli-mənəvi dəyərlərin, o cümlədən islam əhəmiyyətlərinin qorunması ilə bağlı ardıcıl siyasəti var.

Prezident İlham Əliyev "2017-İslam Həmrəyliyi ili: Dinlər və mədəniyyətlərarası dialoq" mövzusunda beynəlxalq konfransın açılış mərasimindəki nitqində bununla bağlı deyib: "Azərbaycan xalqı ösdlərini ya-

şatmış, qorumuşdur. İslam dəyərləri isə milli-mənəvi dəyərlərimizin tərkib hissəsidir. Ölkəmizdə dini sahədə hökm sürən əmin-amanlıq, qarşılıqlı anlaşma, müsəlmanlar arasında mövcud olan birlik, dinlərarası münasibətlərin yüksək səviyyədə tənzimlənməsi bu gün ölkəmizi gücləndirən amillərdən biridir".

2017-ci ilin "İslam Həmrəyliyi ili" elan edilməsi, ölkəmizin İslam Həmrəyliyi Oyunlarına, eyni zamanda BMT-nin Sivilizasiyalar Alıyansının Qlobal Forumuna, Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumları və Bakı Humanitar Forumu kimi dinlərarası, mədəniyyətlərarası dialoqla bağlı bir çox mötəbər beynəlxalq tədbirlərə evsahibliyi etməsi Azərbaycanın həm islam, həm də sivilizasiyalararası dialoqla global sülhə töhfəsinin ifadəsidir. Bu yanaşma, şübhəsiz ki, islamın təməl prinsipləri ilə üst-üstə düşür.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 11 aprel tarixli 564 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Daşınar əmlakın rəsmi reyestrləri, onların tərtib edilməsi və aparılması Qaydaları"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 11 aprel tarixli 564 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007, № 4, maddə 326; 2008, № 6, maddə 495, № 11, maddələr 969, 980; 2013, № 6, maddə 656; 2014, № 10, maddə 1176; 2016, № 2 (II kitab), maddə 243, № 3, maddə 457, № 8, maddə 1376; 2017, № 8, maddə 1521; 2018, № 2, maddə 208, № 9, maddə 1840; 2020, № 9, maddə 1140; 2021, № 1, maddə 38; 2022, № 5, maddə 469, № 8, maddə 845; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 1 fev-

ral tarixli 2019 nömrəli və 30 mart tarixli 2077 nömrəli fərmanları) ilə təsdiq edilmiş "Daşınar əmlakın rəsmi reyestrləri, onların tərtib edilməsi və aparılması Qaydaları"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:
1. Aşağıdakı məzmununda 2.3-1-ci bənd əlavə edilsin:
"2.3-1. Daşınar əmlakın reyestrlərdə qeydiyyatı üçün tələb olunan sənədlərin və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət qurumundan əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər və ya məlumatlar ərizəçidən tələb edilmir. Belə sənədlərin və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadığı hallar-

da onların təqdim edilməsi ərizəçinin razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət qurumundan tələb olunur və ya ərizəçi tərəfindən təmin edilir."
2. 2.9-cu bəndin birinci cümləsinə "çatışmazlıqlar" sözlərindən sonra "(bu Qaydaların 2.3-1-ci bəndinin müddəaları nəzərə alınmaqla)" sözləri əlavə edilsin.
3. Aşağıdakı məzmununda 3.1-1-ci bənd əlavə edilsin:
"Reyestrlərdən məlumat almaq üçün tələb olunan sənədlərin və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət qurumundan əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər və ya məlumatlar ərizəçidən tələb edilmir. Belə sən-

dənlərin və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadığı hallarda onların təqdim edilməsi ərizəçinin razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət qurumundan tələb olunur və ya ərizəçi tərəfindən təmin edilir."
4. 3.4.2-ci yarımbəndə "təqdim edilmədikdə" sözlərindən sonra "(bu Qaydaların 3.1-1-ci bəndinin müddəaları nəzərə alınmaqla)" sözləri əlavə edilsin.
İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 20 aprel 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 12 yanvar tarixli 1785 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi haqqında Əsasnamə"də dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 12 yanvar tarixli 1785 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 1, maddə 41; 2019, № 1, maddə 95, № 6, maddə 1027, № 11, maddə 1702, № 12, maddə 1929; 2020, № 3, maddə 231, № 4, maddə 407, № 8, maddə 1044; 2021, № 6 (I kitab), maddə 593, № 12, maddələr 1356, 1430; 2022, № 5, maddə 459, № 11, maddə 1264) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirli-

yi haqqında Əsasnamə"yə aşağıdakı məzmununda 3.0.18-1-ci yarımbənd əlavə edilsin:
"3.0.18-1. aviasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsi sahəsində fəaliyyət göstərən dövlət orqanlarının (qurumlarının) fəaliyyətini əlaqələndirən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Aviasiya Təhlükəsizliyi üzrə Respublika İdarələrarası Komissiyasının fəaliyyətini təşkililə bağlı zəruri tədbirlər görmək;"
İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 20 aprel 2023-cü il

Salyan rayonunun Ələt-Astara-İran İslam Respublikası ilə dövlət sərhədi magistralını Sorsulu, Boranikənd, Seyidlər, Dayıkənd, Sarvan, Bəydili, Qızılağac və Alçalı kəndləri ilə birləşdirən avtomobil yollarının tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Ələt-Astara-İran İslam Respublikası ilə dövlət sərhədi magistralını 16 min nəfər əhalinin yaşadığı Sorsulu, Boranikənd, Seyidlər, Dayıkənd, Sarvan, Bəydili, Qızılağac və Alçalı kəndləri ilə birləşdirən avtomobil yollarının tikintisi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin

Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ilkin olaraq 5,0 (beş) milyon manat ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən avtomobil yollarının tikintisinin başa çatdırılması üçün zəruri olan maliyyə vəsaitini Azərbaycan

can Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsi layihəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə nəzərdə tutulsun.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 20 aprel 2023-cü il

Neftçala rayonunun Xanməmmədli-Qaçaqkənd-Qırmızıqənd-Xol Qarabucaq-Xəzər avtomobil yolunun tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. On beş min nəfər əhalinin yaşadığı 11 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Xanməmmədli-Qaçaqkənd-Qırmızıqənd-Xol Qarabucaq-Xəzər avtomobil yolunun tikintisi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Avto-

omobil Yolları Dövlət Agentliyinə ilkin olaraq 7,0 (yeddi) milyon manat ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən avtomobil yolunun tikintisinin başa çatdırılması üçün zəruri olan maliyyə vəsaitini Azərbaycan

Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsi layihəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə nəzərdə tutulsun.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 20 aprel 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 24 aprel tarixli 613 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Aviasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsi Qaydaları"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 24 aprel tarixli 613 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2012, № 4, maddə 292; 2017, № 1, maddə 50; 2018, № 9, maddə 1840, № 11, maddə 2263; 2019, № 3, maddə 430, № 5, maddə 823; 2020, № 8, maddə 1042; 2022, № 5, maddə 471, № 9, maddə 1028; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 3 mart tarix-

li 2056 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş "Aviasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsi Qaydaları"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 2.1.12-ci, 2.1.65-ci yarımböndlərdə, 3.1.2-ci yarımböndün 6-cı və 12-ci abzaslarında, 3.10-cu bənddə "Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar" sözləri "Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. 3.2-ci bənddən "Aviasiya Təhlükəsizliyi üzrə" sözləri çıxarılsın.

3. 3.2.2-ci yarımbənddə "işçi orqan

olan katiblik" sözləri "təmin etmək üçün Aviasiya Agentliyi onun Katibliyi funksiyasını" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin yarımbəndin ikinci cümləsi çıxarılsın.

4. 3.12-ci bənddən "Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Mülki" sözləri çıxarılsın.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 20 aprel 2023-cü il

"Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Aviasiya Təhlükəsizliyi üzrə Respublika İdarələrarası Komissiya haqqında Əsasnamə"nin və "Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Aviasiya Təhlükəsizliyi üzrə Respublika İdarələrarası Komissiyanın tərkibi"nin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 22 dekabr tarixli 1169 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. "Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Aviasiya Təhlükəsizliyi üzrə Respublika İdarələrarası Komissiya haqqında Əsasnamə"nin və "Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Aviasiya Təhlükəsizliyi üzrə Respublika İdarələrarası Komissiyanın tərkibi"nin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 22 dekabr tarixli 1169 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 12, maddə 2087; 2017, № 1, maddə 42, № 8, maddə 1521; 2018, № 9, maddə 1840; 2022, № 5, maddə 466) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. həmin Fərmanın təsdiq edilmiş 1 nömrəli əlavə - "Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Aviasiya Təhlükəsizliyi üzrə Respublika İdarələrarası Komissiya haqqında Əsasnamə" üzrə:

1.1.1.2.1.4-cü və 3.1.1-ci yarımböndlərdə "dövlət orqanlarının" sözləri "dövlət orqanlarının və qurumlarının" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.1.2.4.1-ci bəndə "Azərbaycan Respublikası daxili işlər nazirinin," sözlərindən sonra "Azərbaycan Respublikasının fəvqəladə hallar nazirinin, Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin" sözləri və "Azərbaycan Respublikası Xarici Kəşfiyyat Xidməti rəisinin" sözlərindən sonra "Azərbaycan Respublikası Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti rəisinin və Azərbaycan Respublikası Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyi rəisinin" sözləri əlavə edilsin, həmin bənddə "Xüsusi Dövlət Mühafizə" sözləri "Prezidentinin Təhlükəsizlik" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.1.3. 5.2-ci bənd üzrə:

1. ikinci cümlə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"Katibliyin funksiyalarını Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi həyata keçirir."

2. aşağıdakı məzmununda üçüncü cümlə əlavə edilsin:

"Katiblik aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirir:
5.2.1. Komissiyanın fəaliyyətini və iclasları ilə bağlı təşkilati məsələləri həll edir;

5.2.2. Komissiyanın müzakirəsinə çıxarılaacaq məsələlərlə bağlı sənədləri hazırlayır, kərgüzərlik işlərini həyata keçirir, iclasların protokollarını tərtib edir, eləcə də iclasların yekun sənədlərini layihələrini Komissiyanın sədrinə və üzvlərinə təqdim edir;

5.2.3. aidiyyəti dövlət orqanlarından və qurumlarından, mülkiyyət və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq, müəssisə və təşkilatlardan icaslarda baxılan məsələlərlə bağlı məlumat, rəy və təkliflər alır;

5.2.4. Komissiyanın qərarlarının icrası ilə əlaqədar tədbirlər görür, Komissiya tərəfindən həyata keçirilməli olan tədbirlərin monitorinqini aparır və nəticələri barədə aidiyyəti üzrə təqdim edilməsi üçün hesabatlar hazırlayır;

5.2.5. fiziki və hüquqi şəxslərin Komissiyaya daxil olan müəssisələrə baxılmasını təmin edir;

5.2.6. Komissiyanın qərarlarının icrası məqsədilə Komissiya sədrinin tapşırıqlarını yerinə yetirir."

1.2. həmin Fərmanın təsdiq edilmiş 2 nömrəli əlavə - "Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Aviasiya Təhlükəsizliyi üzrə Respublika İdarələrarası Komissiyanın tərkibi" aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Komissiyanın sədri

Azərbaycan Respublikasının rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri

Komissiyanın üzvləri:

Azərbaycan Respublikası daxili işlər nazirinin müavini
Azərbaycan Respublikası fəvqəladə hallar nazirinin müavini
Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin müavini
Azərbaycan Respublikası müdafiə nazirinin müavini
Azərbaycan Respublikası səhiyyə nazirinin müavini
Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsi sədrinin müavini
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Təhlükəsizlik Xidməti rəisinin müavini
Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidməti rəisinin müavini
Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti rəisinin müavini
Azərbaycan Respublikası Xarici Kəşfiyyat Xidməti rəisinin müavini
Azərbaycan Respublikası Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti rəisinin müavini
Azərbaycan Respublikası Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyi rəisinin müavini
"Azərbaycan Hava Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin birinci vitse-prezidenti."

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 20 aprel 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 22 may tarixli 90 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi haqqında Əsasnamə"də dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 22 may tarixli 90 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 5, maddə 958; 2019, № 11, maddə 1702; 2022, № 12, maddə 1436) ilə təsdiq edilmiş

"Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi haqqında Əsasnamə"yə aşağıdakı məzmununda 3.0.19-1-ci və 3.0.19-2-ci yarımböndlər əlavə edilsin:

"3.0.19-1. aviasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsi sahəsində fəaliyyət göstərən komissiyaların işində iştirak etmək;

3.0.19-2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Aviasiya Təhlükəsizliyi üzrə Respublika İdarələrarası Komissiyanın Katibliyinin funksiyalarını həyata keçirmək";

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 20 aprel 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Qaz təchizatı haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" 1998-ci il 28 sentyabr tarixli 773 nömrəli, "Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin tabeliyində Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyinin yaradılması haqqında" 2017-ci il 22 dekabr tarixli 1750 nömrəli və "Elektrik və istilik enerjisi, habelə qaz təchizatı sahəsində nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2018-ci il 16 iyul tarixli 204 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Qaz təchizatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 25 fevral tarixli 486-VIQD nömrəli Qanununun icrasını təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. "Qaz təchizatı haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1998-ci il 28 sentyabr tarixli 773 nömrəli Fərmanın (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1998, № 9, maddə 576; 2001, № 10, maddə 640; 2003, № 10, maddə 585; 2004, № 7, maddə 526; 2007, № 6, maddə 601; 2010, № 10, maddə 848; 2011, № 4, maddə 291; 2018, № 3, maddə 410, № 4, maddə 654; 2021, № 7, maddə 728; 2022, № 4, maddə 319; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 3 fevral tarixli 2020 nömrəli Fərmanı) 2-ci hissəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 2.13-cü bəndə "Agentliyi" sözlərindən sonra "qismində Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi" sözləri əlavə edilsin;

1.2. 2.15-ci bəndə "7-ci maddəsinin" sözlərindən əvvəl "6-5-ci maddəsinin 1-ci, 2-ci və 4-cü hissələrində," sözləri əlavə edilsin;

1.3. 2.16-cı bəndə "Qanunun" sözlərindən sonra "6-3-cü maddəsinin 4-cü hissəsinin dördüncü cümləsində və" sözləri və "Azərbaycan Respublikasının" sözlərindən əvvəl "Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti qismində" sözləri əlavə edilsin;

1.4. 2.20-ci bəndin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmununda 2.21-ci bənd əlavə edilsin:

"2.21. həmin Qanunun 6-4-cü maddəsinin birinci cümləsində "orqan (qurum)" dedikdə qaz qurğularının etibarlı istismarı sahəsi üzrə Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi qismində Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və texniki təhlükəsizlik sahəsi üzrə Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi nəzərdə tutulur."

2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 22 dekabr tarixli 1750 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 12 (I ki-

tab), maddə 2318; 2018, № 5, maddə 956; 2020, № 8, maddə 1041; 2021, № 8, maddə 926, № 12, maddə 1404; 2022, № 4, maddə 320, № 7, maddə 739) ilə təsdiq edilmiş "Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyinin Nizamnaməsi"nin 3.1.32-ci yarımbəndinə "qaydada" sözlərindən sonra "qaz qurğularının etibarlı istismarı sahəsi üzrə" sözləri əlavə edilsin.

3. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 16 iyul tarixli 204 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 7 (I ki-tab), maddə 1490; 2020, № 7, maddə 896; 2021, № 7, maddə 729, № 8, maddə 926, № 12, maddə 1405; 2022, № 4, maddə 321, № 7, maddələr 739, 750) ilə təsdiq edilmiş "Elektrik və istilik enerjisi, habelə qaz təchizatı sahəsində nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydası"nın 3.1.3-cü yarımbəndinə "qaydada" sözlərindən sonra "qaz qurğularının etibarlı istismarı sahəsi üzrə" sözləri əlavə edilsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 20 aprel 2023-cü il

"Dövlət əmlakının qorunub saxlanması və səmərəli istifadə edilməsinin təkmilləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 6 iyun tarixli 586 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 6 iyun tarixli 586 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007, № 6, maddə 599; 2009, № 3, maddə 163; 2010, № 2, maddə 80, № 7, maddə 610; 2014, № 5, maddə 477; 2016, № 7, maddə 1260, № 8, maddələr 1377, 1384; 2017, № 6, maddə 1080; 2018, № 6, maddə 1200; 2021, № 12, maddə 1351) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. Həmin Fərmanın təsdiq edilmiş "Özəlləşdirilən və idarəetməyə verilən müəssisələrdə investisiya qoyuluşları üzərində nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydaları"na aşağıdakı məzmununda 5.4-1-ci bənd əlavə edilsin:

"5.4-1. Dövlət müəssisələrinin, özəlləşdirilən müəssisə və obyektlərin yerləşdiyi dövlət mülkiyyətində olan torpaq sa-

hələrinin başqa fiziki və hüquqi şəxslərin icarəsinə və istifadəsinə verilməsinə, təyinatının dəyişdirilməsinə, həmin torpaq sahələrinin tikinti və yenidənqurma işlərinin aparılmasına razılıq alınması üçün tələb olunan sənədlərin və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət qurumundan əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər və ya məlumatlar ərizəçidən tələb edilmir. Belə sənədlərin və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadıqda hallarda onların təqdim edilməsi iddiaçının razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət qurumundan tələb olunur və ya iddiaçı tərəfindən təmin edilir."

2. Həmin Fərmanın təsdiq edilmiş "Səhmdar cəmiyyətlərində dövlətə məxsus səhmlərin idarəetməyə verilməsi Qaydaları" üzrə:

2.1. aşağıdakı məzmununda 5.2-1-ci bənd əlavə edilsin:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 12 sentyabr tarixli 292 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Mülki dövriyyənin müəyyən iştirakçılara mənsub ola bilən və dövriyyədə olmasına xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların dövriyyəsinə xüsusi icazə verilməsi Qaydaları"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 12 sentyabr tarixli 292 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2005, № 9, maddə 798, № 10, maddə 918; 2006, № 5, maddə 408; 2007, № 3, maddə 232, № 8, maddə 765; 2008, № 1, maddə 7, № 8, maddə 719; 2009, № 3, maddə 163; 2013, № 6, maddə 654; 2014, № 2, maddə 112, № 9, maddə 1027, № 10, maddə 1220; 2015, № 7, maddə 829; 2016, № 1, maddə 45, № 6, maddə 1039, № 8, maddə 1375; 2017, № 3, maddə 353, № 8, maddə 1521, № 11, maddə 1996; 2018, № 3, maddə 436, № 9, maddə 1840; 2019, № 7, maddə 1224; 2022, № 5, maddə 471, № 8, maddə

838; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 20 fevral tarixli 2037 nömrəli və 10 mart tarixli 2063 nömrəli fərmanları) ilə təsdiq edilmiş "Mülki dövriyyənin müəyyən iştirakçılara mənsub ola bilən və dövriyyədə olmasına xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların dövriyyəsinə xüsusi icazə verilməsi Qaydaları"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. Aşağıdakı məzmununda 2.1-1-ci bənd əlavə edilsin:

"2.1-1. Əşyaların dövriyyəsinə xüsusi icazə almaq üçün tələb olunan sənədlərin və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət qurumundan əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər və ya məlumatlar ərizəçidən tələb edilmir. Belə sənədlərin və ya

məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadıqda hallarda onların təqdim edilməsi ərizəçinin razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət qurumundan tələb olunur və ya ərizəçi tərəfindən təmin edilir."

2. 2.4-cü bəndin birinci cümləsinə birinci halda "çatışmazlıqlar" sözlərindən sonra "(bu Qaydaların 2.1-1-ci bəndinin müddəaları nəzərə alınmaqla)" sözləri əlavə edilsin.

3. 2.8-ci bəndə "təqdim etməlidir" sözlərindən sonra "(bu Qaydaların 2.1-1-ci bəndinin müddəaları nəzərə alınmaqla)" sözləri əlavə edilsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 20 aprel 2023-cü il

Kuba Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Migel Dias-Kanel Bermudesə

Hörmətli cənab Prezident!
Kuba Respublikasının Prezidenti vəzifəsinə yenidən seçilməyiniz münasibətilə Sizi ürəkdən təbrik edirəm.

Xoş əməllərə əsaslanan Azərbaycan-Kuba əlaqələri bu gün uğurla inkişaf etməkdədir. İnanıram ki, ölkələrimiz arasındakı dostluq münasibətlərinin daha da inkişafı, həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli müstəvidə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığımızın geniş-

lənməsi yolunda birgə səylərimizi bundan sonra da ardıcıl şəkildə davam etdirəcəyik.
Sizə möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, dost Kuba xalqının rifahı naminə ali dövləti fəaliyyətinizdə müvəffəqiyyətlər arzulayıram.
Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 20 aprel 2023-cü il

Çindəki "Azərbaycan mədəniyyətinə pəncərə" pavilyonu ziyarətçi axını ilə seçilir

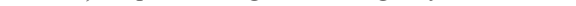
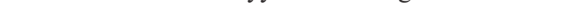
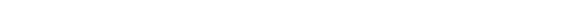
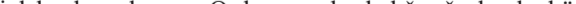
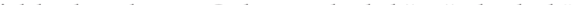
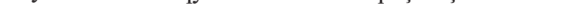
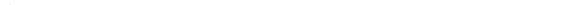
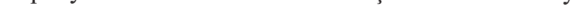
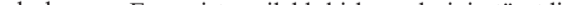
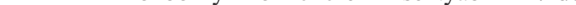
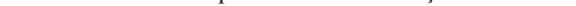
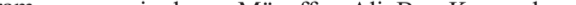
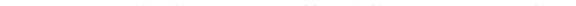
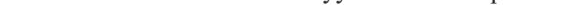
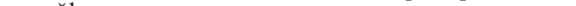
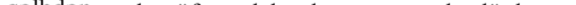
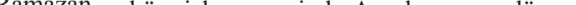
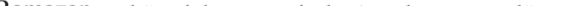
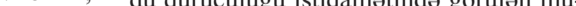
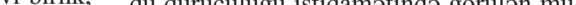
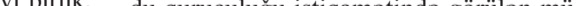
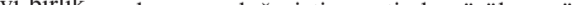
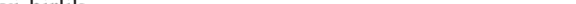
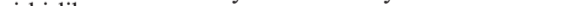
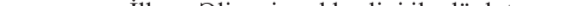
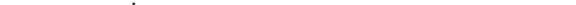
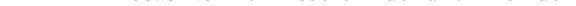
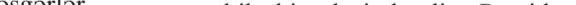
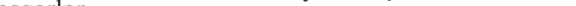
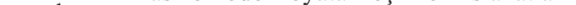
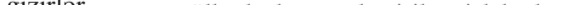
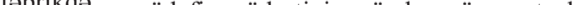
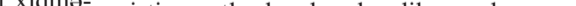
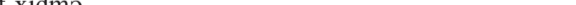
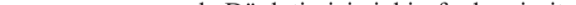
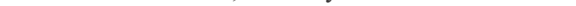
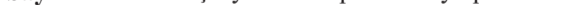
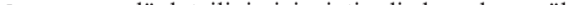
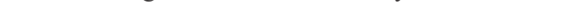
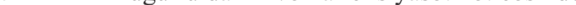
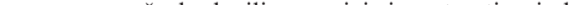
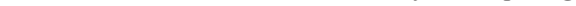
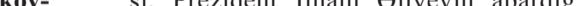
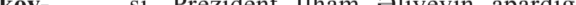
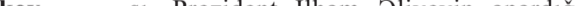
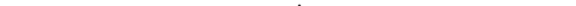
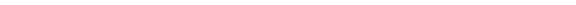
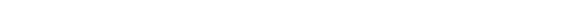
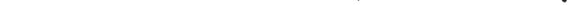
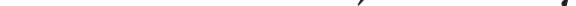
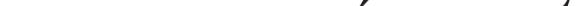
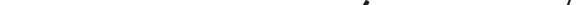
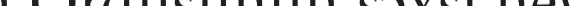
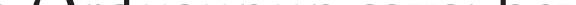
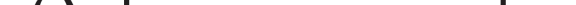
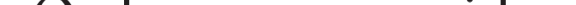
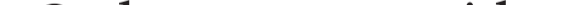
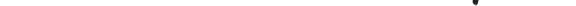
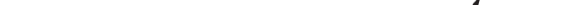
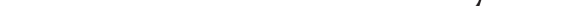
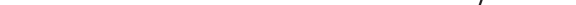
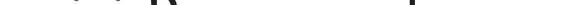
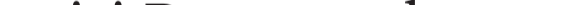
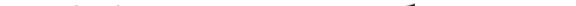
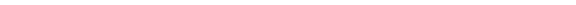
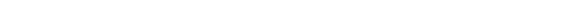
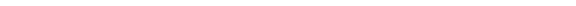
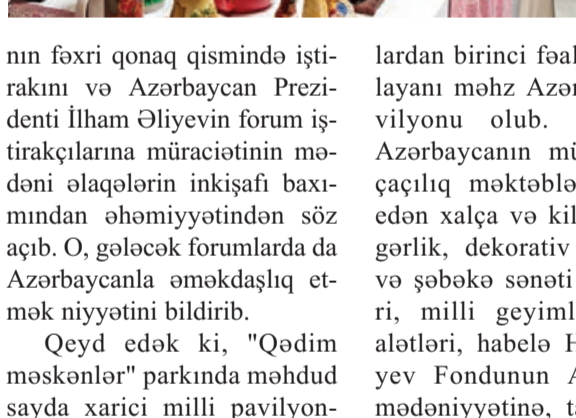

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi, Heydər Əliyev Fondunun icraçı direktoru Anar Ələkbərov Çin Xalq Respublikasına (ÇXR) səfəri çərçivəsində bu ölkənin Kommunist Partiyasının Benbu şəhər komitəsinin katibi Xuan Siaoou və Tayhu Dünya Mədəniyyət Forumunun rəhbəri Cen Çuanşin ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ÇXR Kommunist Partiyasının Benbu şəhər komitəsinin katibi Xuan Siaoou Azərbaycanın Benbu şəhərində "Qədim məskənlər" mədəniyyət parkına dəstək göstərən ilk ölkələrdən olduğunu vurğulayaraq Heydər Əliyev Fondunun parkda yaradılan "Azərbaycan mədəniyyətinə pəncərə" adlı milli pavilyonun qurulmasına görə təşəkkür edib.

2021-ci ildən fəaliyyət göstərən "Azərbaycan mədəniyyətinə pəncərə" pavilyonunun parka mütəmadi gələn ziyarətçilərin marağına səbəb olduğu bildirilib. Cənab Siaoou şəhərin turizm potensialının gələcəkdə artacağı səbəbindən parka və pavilyona da yüksək ziyarət axını olacağını qeyd edib.

Tayhu Dünya Mədəniyyət Forumunun rəhbəri Cen Çuanşin ötən forumda Azərbayca-

Koreyalı parlamentarilərlə görüş

Aprelin 20-də Milli Məclisin Sədr müavini Fəzail İbrahimli Koreya parlamentinin Azərbaycanla dostluq qrupunun sədri Suh Byonq-sunun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinə verilən məlumata görə, qonaqları Milli Məclisdə salamlamaqdan məmnunluğunu ifadə edən Fəzail İbrahimli bu səfərin qarşılıqlı münasibətlərə müsbət təsir göstərəcəyinə inamını bildirdi.

Milli Məclisin Sədr müavini qonaqların səfərinin müasir Azərbaycan tarixinin əlamətdar dövrünə təsadüf etdiyini bildirdi. O, SSRİ-nin süqutu ətrafında Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü və etnik təmizləmə siyasəti aparılmasından, nəticədə ölkəmizin

20 faizinin işğal olunmasından, 1 milyon qaçqın və məcburi köçkün problemi ilə üzləşməsinə söz açdı. Vitse-spiker Azərbaycanın danışıqlar yolu və beynəlxalq hüquq vasitəsilə ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün 30 ilə yaxın səbir göstərdiyini və nəhayətdə BMT-nin məsələ ilə bağlı qəbul olunmuş 4 qətnaməsini öz gücü ilə həyata keçirərək düşməni torpaqlarından qovdığını, ərazi bütövlüyünü bərpa etdiyini vurğulayıb.

Postmüharibə dövrünün realılıqları barədə qonaqlara məlumat verən Fəzail İbrahimli Ermənistanın İkinci Qarabağ müharibəsinə yekun vuran üçtərəfli Bəyanatda özünü göstərdiyi öhdəliklərdən boyun qaçırıldığını, geosiyasi güclərin Cənubi Qafqazda maraqlarının toqquşmasından istifadə edərək Azərbaycana qarşı düşmənçilik, təxribat və

qaraxayma kampaniyası apardığını diqqətə çatdırıb.

Söhbətdə Fəzail İbrahimli ölkələrimiz arasında əlaqələrin perspektivləri, bu əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi ilə bağlı fikirlərini bölüşüb.

Görüşə görə təşəkkürünü bildiren Azərbaycan Milli Assambleyasının Azərbaycanla dostluq qrupunun sədri Suh Byonq-Su ölkəmizə bundan əvvəlki səfərlərindən danışdı. O, Azərbaycanın üzləşdiyi problemlərin həlləyi üçün də tanışı olduğunu qeyd edib və üzləşdiyi çətinliklərə baxmayaraq, inkişaf səylərinin davam etdirməsinin hər iki ölkənin oxşar cəhətləri olduğunu vurğulayıb. Qonaq deyib ki, ölkəsi Cənubi Qafqazda davamlı sülhün və iqtisadi əməkdaşlığın bərqərar olmasında maraqlıdır.

Görüşdə Milli Məclisin Azərbaycan-Koreya parla-

mentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Malik Həsənov və qrupun üzvü Hikmət Məmmədov, Koreya Milli Assambleyasının Azərbaycanla dostluq qrupunun üzvləri Li Dal Gon, Hangbo Son-Hi iki ölkə arasında müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, parlamentlərarası əlaqələrin möhkəmləndirilməsi ilə bağlı fikirlərini səsləndiriblər.

Söhbət zamanı əlaqələrimizin daha da inkişaf etdirilməsinin perspektivlərindən danışılıb, qarşılıqlı səfərlərin intensivliyinin artırılmasının vacibliyi vurğulanıb və digər maraq doğuran məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Görüşdə Koreya Respublikasının ölkəmizdəki səfiri Li İn-Yonq və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

Görüşdə Milli Məclisin Azərbaycan-Koreya parla-

"Azərbaycan"

Ulu Öndərin 100 illik yubileyi ilə əlaqədar Milli Məclisin deputatları Bişkek şəhərinə səfər ediblər

Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illik yubileyi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Qırğız Respublikasındakı səfirliyi tərəfindən təşkil edilən silsilə tədbirlərdə iştirak etmək üçün Milli Məclisin deputatı, Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri, Azərbaycan-Qırğızistan parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Musa Quliyev və işçi qrupunun üzvü Cavanşir Feyziyev aprelin 19-da Bişkek şəhərinə səfər ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfər çərçivəsində Azərbaycan nümayəndə heyəti və səfir Lətif Qəndilov Qırğızistan parlamentinin sədri Nurlanbek Şakievlə görüşüb.

Qırğızistan parlamentinin sədri Nurlanbek Şakiev Ulu Öndər Heydər Əliyevin dahi şəxsiyyət olduğunu, təkcə Azərbaycanın deyil, bütün türk dünyasının, eləcə də Qırğızistanın böyük oğlu olduğunu söyləyib. Qeyd edib

ki, Azərbaycan xalqının böyük oğlu Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinin Qırğızistanda qeyd edilməsi onlar üçün çox xoşdur və qürurvericidir.

Daha sonra parlamentin sədri bildirdi ki, Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illik yubileyinə həsr edilən Milli Məclisin xüsusi iclasında iştirak etmək üçün mayın 16-da Bakı şəhərinə səfər edəcək.

Musa Quliyev tezliklə Bakı şəhərində görüşçülərinə ümid etdiyini söyləyib, Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illik yubileyi ilə bağlı tədbirlərin yüksək səviyyədə keçirilməsinə və göstərilən diqqətə görə Qırğızistan parlamentinin sədrinə təşəkkürünü bildirdi. Qeyd edilib ki, parlamentlə-

rarası əlaqələrin genişləndirilməsinə böyük ehtiyac var və bu mənada Qırğızistan parlamentinin Azərbaycanla dostluq qrupunun deputatlarını bu ilin payızında Bakı şəhərinə səfərə dəvət edib.

Görüşdən sonra səfir Lətif Qəndilov və nümayəndə heyəti Qırğızistan-Azərbaycan dostluq parkını ziyarət ediblər.

Ali Məhkəmədə "Femida dialog platforması" çərçivəsində Vəkillər Kollegiyası ilə görüş keçirilib

Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinin təşəbbüsü ilə yaradılan "Femida dialog platforması" çərçivəsində Vəkillər Kollegiyası ilə görüş keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Ali Məhkəmənin sədri İnam Kərimov qonaqları salamlayaraq ölkəmizdə məhkəmə-hüquq sistemində islahatların hər zaman dövlətin diqqət mərkəzində olduğunu qeyd edib. Azərbaycan Respublikası müstəqillik əldə etdikdən sonra dövlətçiliyin təməl prinsiplərindən sayılan qanunun aliliyinə, insan hüquqlarına və demokratik dəyərlərin qorunmasına xüsusi diqqət yetirilib: "Əsaslı Azərbaycan xalqının Ulu Öndəri Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan məhkəmə-hüquq islahatları bu gün dövlət başçısı Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Aparılan islahatlar nəticəsində ölkəmizdə məhkəmə-hüquq sisteminin inkişafında əsaslı dəyişikliklər baş verib, vətəndaşların məhkəmələrə müraciət imkanlarının artırılması məqsədilə regionlarda yeni məhkəmələr təşkil edilmiş, onların səlahiyyətləri genişləndirilib, sayı artırılıb, maddi təminatları yaxşılaşdırılıb, hakimlərin şəffaf prosedurlar əsasında seçilməklə tərkibinin əsaslı şəkildə yenilənməsinə nail olunub".

İnam Kərimov vurğulayıb ki, məhkəmə-hüquq sisteminin inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcı hesab olunan sonuncu böyük həcmli islahatlar "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 3 aprel Fərmanının qəbulu ilə başlayıb. Bu sənədin icrası ilə əlaqədar ölkəmizdə ədalət mühakiməsinin yüksək keyfiyyətlə həyata keçirilməsi və hüquqların məhkəmədə müdafiəsinin daha da güclənməsinə müsbət təsir göstərəcək. Son illərdə məhkəmə fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, vəzifə siyasətinin humanistləşdirilməsi, cəzə məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması, məhkəmələ-

rin və hakimlərin təminatının gücləndirilməsi ilə bağlı mühüm işlər görüldü: "Aparılan islahatlar nəticəsində Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Aparatının strukturu və ştat cədvəli yenidən müəyyən edilmişdir. Yeni strukturda məhkəmə aparatı gücləndirilib ki, bu da vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşması və tətbiqinə dəstək vermək məqsədini daşıyır".

İnam Kərimov diqqətə çatdırıb ki, aparılan geniş islahatlar vəkiliyyət institutundan yan keçməyib. Son dövrlər ölkəmizdə vəkiliyyət institutunun daha da təkmilləşdirilməsi istiqamətində mühüm işlər görüldü. Sədr diqqətə çatdırıb ki, ölkə başçısının məlum fərmanının icrası çərçivəsində məhkəmə-hüquq sistemində bir sıra uğurlu islahatlar aparılıb da, qarşıda görülməli işlər var: "Ölkəmiz böyük global əhəmiyyətli proseslərdə regionun aparıcı liderinə çevrilib və yeni çağırışlarla qarşılaşır. Bu müasir çağırışlara cavab vermək üçün məhkəmələrin müasir tələblərlə uyğun qurulması, ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsində yüksək peşəkarlığın artırılması və idarəetmədə innovativ texnologiyaların tətbiqi günün tələblərindəndir. Bu tələbləri qarşılamaq üçün məhkəmə-hüquq sisteminin bütün iştirakçıları ilə dialoq qurmağa xidmət edən yeni bir layihəyə - "Femida dialog platforması" layihəsinə start vermişik".

Ali Məhkəmənin sədri bildirdi ki, "Femida dialog platforması"nın məqsədi hüquqşünaslar, hüquq müdafiəçiləri, vətəndaş cəmiyyəti institutları ilə fəal müzakirələrin təşkili, vətəndaşların hüquqi maraqlarının artırılması, məhkəmə-hüquq sahəsində qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, ortaya çıxan problemlərin həlli və ölkəmizdə bu sahədə aparılan islahatlara dəstək verməkdir: "Femida dialog platforması" çərçivəsində ilk görüş Azərbaycan Vəkillər Kollegiyası ilə keçirilib. Bu da təsadüfi deyil. Çünki Vəkillər Kollegiyasının üzvləri məhkəmə-hüquq sistemində önəmli funksiyaları yerinə yetirirlər.

Bu gün biz həm məhkəmə-hüquq sistemində görülən işlər, hazırkı vəziyyət barədə danışacağıq, həm də vəkiliyyətin üzləşdiyi problemlər və məhkəmə-hüquq sisteminin inkişafı istiqamətində təklifləri dinləyəcəyik. Düşünürəm ki, bu gün birgə uğurlu əməkdaşlığın əsasını qoyacağıq".

Sonra çıxış edən Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağrov görüşün təşkilinə görə Ali Məhkəmənin rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirdi, eyni zamanda "Femida dialog platforması" adlı yeni layihə təşəbbüsünü yüksək qiymətləndirərək ilk görüşün vəkiliyyətlə keçirilməsindən məmnunluğunu ifadə edib. O əlavə edib ki, Ali Məhkəmə ilə Vəkillər Kollegiyası arasında qurulmuş səmərəli əməkdaşlıq münasibətlərinin bu gündən etibarən daha da güclənməsi, habelə bu müzakirələrin ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılması, məhkəmə-hüquq sisteminin inkişafı və məhkəmələrdə proses iştirakçıları arasında qeyri-prosesual münasibətlərin aradan qaldırılması baxımından müstəsna əhəmiyyət kəsb edir.

Anar Bağrov qeyd edib ki, Ali Məhkəmə tərəfindən vəkiliyyətin üzləşdiyi problemlərin aşdırılması və həlli istiqamətində atılan addım təqdirəlayiqdir: "Vəkiliyyətin aparılan məhkəmə-hüquq islahatlarında rolu və tədbirin formatını nəzərə alaraq, biz əvvəlcədən bütün vəkiliyyətlə müzakirə etmişik və görüşdə iştirak etməyən vəkiliyyətlər təklifləri də ümumiləşdirilmiş formada Ali Məhkəməyə təqdim olunacaq. Məhkəmələrdəki problemlərdən, qanunvericilikdəki boşluqlardan vəkiliyyətlər daha çox məlumatlıdır. Çünki onlar gün ərzində bir neçə dəfə məhkəmə prosesində olur, ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsində fəal şəkildə iştirak edirlər. Bu baxımdan hesab edirik ki, bugünkü görüşümüz, müzakirələr çox faydalı olacaq".

Sonra tədbir qarşılıqlı müzakirələrlə davam edib, vəkiliyyətlərin təklifləri dinlənilib.

Koreya Milli Assambleyasının nümayəndə heyəti Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib

Azərbaycanda səfərdə olan Koreya-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun sədri Suh Byonq-sunun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti aprelin 20-də Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinə verilən məlumata görə, nümayəndə heyəti Şəhidlər xiyabanına gələrək ölkəmizin azadlığı və suverenliyi uğrunda mübarizədə canlarından kəçmiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsini ehtiramla anıb, məzarları üzərində tor çiçəklər düzüb, "Əbədi məşəl" abidəsini ziyarət ediblər.

Bakının ən hündür nöqtəsində Azərbaycan paytaxtının mənzərəsini seyr edən qonaqlara Şəhidlər xiyabanının tarixi və şəhərimizdə görülən abadlıq-quruculuq

işləri barədə ətraflı məlumat verilib. Ziyarət zamanı nümayəndə heyətinin Milli Məclisin deputatı, Azərbaycan-Koreya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Malik Həsənov və digər rəsmi şəxslər müşayiət ediblər.

"Azərbaycan"

TÜRKPA-nın İqtisadi əməkdaşlıq komissiyasının iclası keçirilib

Aprelin 20-də Türk Dövlətləri Parlament Assambleyasının (TÜRKPA) İqtisadi əməkdaşlıq komissiyasının videokonfrans formatında 10-cu iclası keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinə verilən məlumata görə, iclasda Azərbaycan, Türkiyə, Qazaxıstan və Qırğız Respublikasının qurumdakı nümayəndə heyətlərinin üzvləri iştirak ediblər. Azərbaycan nümayəndə heyətinin Milli Məclisin deputatı Ağalar Vəliyev təmsil edib.

TÜRKPA-nın İqtisadi əməkdaşlıq komissiyasının sədri vəzifəsini icra edən, Qazaxıstan Respublikası Parlament Məclisinin üzvü Anas Bakkojayev iclası açaraq diqqətə çatdırıb ki, tədbir "TÜRKPA üzv ölkələrinin ticarət-iqtisadi potensialının inteqrasiyası: yeni realıqda gələcək nəqliyyat karkası" mövzusunda həsr olunub.

Sonra iclasda TÜRKPA-nın Baş katibi Mehmet Süreyya Er çıxış edərək qurumun üzv dövlətləri arasında əlaqələrin inkişafından və bu sahədə parlamentlərin rolundan danışdı.

Daha sonra toplantıda qeyd olunan mövzuya dair hesabat məruzəsinin layihəsi dinlənilib. Komissiya üzvləri hesabat məruzəsini və tövsiyə qərarını TÜRKPA-nın növbəti plenar iclasında baxılmaq üçün təsdiq ediblər. Həmçinin iclasda "Rəqəmsal maliyyə aktivləri haqqında" model qanun layihəsi müzakirə edilib, gündəliyə daxil olan digər məsələlərə baxılıb, komissiyanın növbəti iclasının mövzusu müəyyənləşdirilib.

"Azərbaycan"

Suh Byonq-su: "Koreya ilə Azərbaycan arasında bir çox tarixi oxşar təcrübələr mövcuddur"

"Mən ilk dəfə Azərbaycana 2009-cu ildə Koreya-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun sədri olaraq gəlmişdim. Keçən il bir dəfə Azərbaycanda olmuşam. Bu, mənim Azərbaycana üçüncü səfərimdir".

Bu sözləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Koreya Milli Assambleyasının üzvü, Koreya-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun sədri Suh Byonq-su söyləyib.

Suh Byonq-su Azərbaycana səfərin məqsədini belə izah edib: "Səfərimizin məqsədi Koreya və Azərbaycan nümayəndələrinin tez-tez görüşməsinə nail olmaq, iqtisadi əməkdaşlığı müzakirə etmək, məsləhətləşmələr vasitəsilə hər iki ölkənin inkişafına töhfə verməkdir".

Koreya ilə Azərbaycan arasında bir çox tarixi oxşar təcrübələrin olduğunu bildiren parlamentarı deyib: "Şəhidlər xiyabanında Azərbaycanın azadlığı uğrunda canını fəda etmiş insanların xatirələrini yad etdim. Çünki Koreya da belə təcrübəyə malikdir. Ümumiyyətlə, ölkələrimiz arasında bir çox tarixi oxşar təcrübə mövcuddur. Bunların arasında birgə əməkdaşlıq sayəsində gələcəkdə daha böyük nailiyyətlər əldə olunacağına əminəm".

"Beynəlxalq Yer Günü" ilə bağlı kütləvi ağacəkmə aksiyası keçirilib

İDEA İctimai Birliyi (İB) və Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin birgə təşkilatlığı ilə aprelin 20-də Müşfiqabad qəsəbəsində "Ümumrespublika Yaşıladaşdırma Marafonu" ("Yaşıl Marafon") çərçivəsində növbəti ağacəkmə aksiyası keçirilib.

İB-dən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, "Beynəlxalq Yer Günü"nə həsr edilən aksiya zamanı könüllülərin iştirakı ilə bir hektar ərazidə Ağseron yarımadasının torpaq-ıqlım şəraitinə uyğun 500-dən çox Eldar şamı və zeytun ağacı əkilib.

"Beynəlxalq Yer Günü" 1970-ci ildən qeyd olunmağa başlayıb və ilk dəfə 20 milyona yaxın insan ət-

raf mühitini qorunmasına diqqət artırmaq üçün müxtəlif tədbirlər təşkil edərək öz mövqelərini ifadə edib. 2009-cu ildə BMT-nin Baş Assambleyası tərəfindən qəbul olunmuş qətnaməyə əsasən, "Beynəlxalq Yer Günü" hər il aprelin 22-də qeyd olunur.

Qeyd edək ki, bu il "Beynəlxalq Yer Günü" "Planetimizə investisiya edək" şüarı altında keçirilib.

Ölkəmizdə yaşılıqların mühafizəsi və artırılması baxımından bundan sonra da davam etdirmək niyyətində olan İDEA İctimai Birliyi də tərəfdaşları ilə birgə ictimaiyyəti planetimizin mühafizəsi ilə bağlı mübarizədə, ətraf mühitə nəzərən görülən tədbirlərdə aktiv iştirak etməyə çağırır.

Heydər Əliyev İli 2023

Vətəni zirvələrə ucaldı bilmək xalqını sevmənin insanların ən müqəddəs missiyasıdır. Bu gün əziz xatirəsini dərin hörmət və ehtiramla andığımız Ulu Öndər Heydər Əliyevin böyük dövlət və siyasi xadim kimi bütün dünyada qəbul edilməsi tarixi bir həqiqətdir.

Müstəqilliyin təmin edilməsinin və qorunub saxlanılmasının nə qədər çətin olduğunu dəfələrlə bəyan etmiş Ümummilli Lider Heydər Əliyev dövlət quruculuğu missiyasını gerçəkləşdirməklə Azərbaycan xalqının azadlıq haqqını reallığa çevirdi.

Ulu Öndər hakimiyyətə gəldikdən sonra ilk növbədə milli birlik və həmrəylik ideyasını önə çəkdi, milli gücü bütün təhlükə mənbələrinə qarşı qoydu. Bununla da "siyasi müstəqillik xalq-lider birliyindən qaynaqlanan milli iradəyə söykənir" tezisini öz şəxsi nümunəsində təsdiq etdi. Vətəndaş qarşılıqlı əlaqəsinə töhrək edilən xalqın milli birliyini bir hədəfə yönəltmək nə qədər çətin olsa da, Heydər Əliyev şəxsiyyəti bu önəmli vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəldi.

Böyük yolun başlanğıcı

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin zəngin həyat yolu və fəaliyyətinin bütün mərhələləri bir-birini tamamlayır. Azərbaycana rəhbərliyinin birinci dövründə Ulu Öndər özünün qeyri-adi idarəçilik bacarığı, polad iradəsi və yüksək vətənpərvərliyi sayəsində, uzaqgörən və məqsədyönlü qərarları ilə çox qısa müddətdə respublikamızda sosial-iqtisadi, elmi-texniki və mədəni sahələrin inkişafında müsbət göstəricilərə nail oldu. Böyük rəhbər sübut etdi ki, millətə xidmət edərkən hansı ideoloji quruluşa mənsub olmağın heç bir fərqi yoxdur.

Azərbaycan xalqının milli dirçəliş, dövlət müstəqilliyi arzusunun ideyadan gerçəkləşməyə doğru inkişafı öz başlanğıcını məhz Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycana ilk dəfə rəhbərlik etdiyi mərhələdən - 1969-1982-ci illərdən götürür. Sovetlər İttifaqı dövründə Azərbaycan zəngin potensialı malik olsa da, zəif aqrar respublika kimi tanınır, bir sıra sosial-iqtisadi göstəricilərə görə digər respublikalardan geri qalır. Yaranmış vəziyyət əsaslı dönüş, ciddi islahatlar tələb edirdi. 1969-cu il iyulun 14-də Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbər seçilməsi və bundan sonra təqribən on üç illik dövr xalqın ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni həyatında yeni təkamül mərhələsi olmuş, ictimai təfəkkürdə milli özünüdərk hissəsinin oyanışı ilə tarixdə öz yerini tutmuşdu. Prezidenti İlham Əliyevin dediyi kimi: "Azərbaycan xalqı öz xilasını, öz gələcəyini ancaq Heydər Əliyevdə gördürdü və bu münasibət, bu fikirlər, əlbəttə ki, çox böyük əsasları vardı. Çünki 1970-ci illərdə və 1980-ci illərin əvvəllərində Azərbaycanda yaşanan inkişaf Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olmuşdur. Azərbaycan üçün həlledici anlarda məhz onun qətiyyəti, onun sözü həlledici rol oynamışdır".

Sovet rejiminin və ideologiyasının ciddi məhdudiyyətlərinə, qadağalarına baxmayaraq, Ümummilli Lider Azərbaycan xalqının gələcəyini hədəf götürmüş, qısa vaxt ərzində əhalini dinamik inkişafa səfərbər etməyə nail olmuşdu.

İlk növbədə milli kadr potensialı formalaşdırıldı

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin tarixi xidmətlərindən biri onun 1969-1982-ci illərdə təhsilə göstərdiyi qayğı və Azərbaycanın sabahını quracaq insan kapitalının, yüksəkixtisaslı kadrların yetişdirilməsinə diqqətini idi. Əgər 1969-cu ildə Azərbaycanda cəmi 765 orta məktəbdə ildə cəmi 73 min şagird təhsil alırdısa, 1981-ci ildə artıq 335 min şagirdi o hədəfə 2625 məktəb fəaliyyət göstərirdi. Azərbaycanın ilk məktəblərində 100-dən çox ixtisas üzrə müxtəssis hazırlığına başlanmış, 6 yeni ali təhsil ocağı, 12 orta ixtisas məktəbi yaradılmışdır.

1969-1982-ci illərdə minlərlə azərbaycanlı gənc ən nadir ixtisaslara yiyələnərkən SSRİ-nin aparıcı təhsil ocaqlarına göndərilmişdi. Həmin dövrdə keçmiş SSRİ-nin 170-dən çox ən nüfuzlu ali məktəblərində Azərbaycanın iqtisadiyyatı, elm, təhsil və mədəniyyəti üçün 250 ixtisas üzrə 15 mindən çox azərbaycanlı gənc kadr hazırlanmışdı. Heydər Əliyevin bu istiqamətdə misilsiz fəaliyyətinə diqqət çə-

Müstəqil Azərbaycan Ulu Öndərin nəsillərə əmanətidir

kən Prezident İlham Əliyev demişdir: "SSRİ dövründə Azərbaycanın iqtisadiyyatını, elm və mədəniyyətinin inkişafına, milli kadrların yetişdirilməsinə böyük töhfə qoyan Heydər Əliyev nə vaxt da ölkəmizin müstəqil olacağına inanır. Təbii ki, o zamanlar bütün bu işlər görülməyə, müstəqil dövlət quruculuğu vəzifəsinin həyata keçirilməsi çox ciddi çətinliklərə qarşılaşardı".

Ümummilli Liderin bu dövrdə strateji addımlarından biri də 1971-ci ildə milli hərbi kadrların hazırlanması üçün baza rolunu oynayan ilk təhsil ocağının - Cəmşid Naxçıvanski adına ixtisaslaşdırılmış hərbi məktəbin (C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin) yaradılmasıdır. Azərbaycan xalqı özünün dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən və Ermənistanın ərazi iddiaları, işğalçılıq siyasəti ilə üzleşəndən sonra bu addımın - peşəkar hərbi kadr hazırlığının nə dərəcədə məsul, uzaqgörən və tələpə uyğun olması bir daha öz təsdiqini tapmışdır. Bundan başqa, Heydər Əliyev azərbaycanlı gənclərin Bakı Ali Birləşmiş Komandanlığı və Bakı Ali Hərbi Dənizçilik məktəblərinə, eləcə də SSRİ-nin digər hərbi məktəblərinə göndərilməsinə diqqətini göstərmişdir. 2003-cü il aprelin 21-də bu hərbi məktəbin otuz illik yubileyinə həsr olunmuş təntənəli mərasimində Ümummilli Lider bu təhsil ocağı haqqında demişdir: "Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Lisey mənim üçün bir övladdır. Ona öz övladım kimi baxıram və nə qədər yaşayırsam, ona, bax, bu cür baxacağam".

Milli-mədəni dəyərlərin qorunması

Ulu Öndər xalqın yaradıcılıq enerjisini bir məqsədə yönəltməklə tarixi yaddaşın bərpası istiqamətində qətiyyətli addımlar atmış, o dövrdə milli ruhun canlanması xidmət göstərmiş, özünüdərk və soy-kökə qaydışı təmin etmiş, müstəqil dövlət

quruculuğuna aparan yolun təməli daşına çevrilmişdir. Ulu Öndər yaxşı bilirdi ki, milli dövlətçilik dəyərlərinin qorunması və inkişafı sağlamlıq düşüncəyə, mədəniyyətə və milli özünüdərk hissəsinə söykənir.

Azərbaycanın təhsil ocaqlarında Azərbaycan tarixinin geniş tədrisi, milli bayramların, ayinlərin sərbəst keçirilməsinə yaradılan şərait də Ümummilli Liderin adı ilə bağlıdır. Sovet rejiminin Azərbaycan xalqının mənafeyinə zidd siyasəti ilə açıq mübarizədə çəkinməyən Heydər Əliyevin xalqına, milli-mədəni dəyərlərinə dərin ehtiramı nəticəsində 1978-ci ildə Azərbaycan SSR Konstitusiyasında ilk dəfə olaraq Azərbaycan dili dövlət dili elan edilmişdir.

Ötən əsrin 70-ci illərində Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Bakıda, həmçinin digər şəhər və rayonlarda Azərbaycanın görkəmli ədəbiyyat, elm və incəsənət xadimlərinin - İmadəddin Nəsiminin, Nəvəinin, Nəriman Nərimanovun, Cəfər Cabbarlının, Hüseyn Cavidin, Mehdi Hüseynzadənin, Səttar Bəhlulzadənin abidələri ucaldılmış, ev muzeyləri yaradılmış, ilk dəfə olaraq çoxcildli Azərbaycan ensiklopediyasının nəşrinə başlanılmışdır. 1976-cı ildə Şuşanın sosial-iqtisadi və mədəni inkişafı haqqında qərar qəbul edilmiş, bu şəhərdə Vaqifin heykəlinin açılışı olmuşdu. 1982-ci il oktyabrın 26-da görkəmli Azərbaycan sənətçisi və dramaturqu, bolşevik repessiyalarının qurbanı Hüseyn Cavidin nəşi uzaq Sibirdən Azərbaycana gətirilmişdi. Həmin dövrdə Azərbaycan kinosu da böyük inkişaf yolu keçmiş, "Uzaq sahillərdə", "İstintaq", "Nəsimi", "Babək" kimi məşhur ekran əsərləri məhz Heydər Əliyevin şəxsi təşəbbüsü ilə ərsəyə gəlmişdi.

Müstəqil dövlət quruculuğu

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi ikinci dövr - 1993-2003-cü illər onun hakimiyyətə gəlişinin birinci dövrünün (1969-1982-ci illər) rəhbərliyidir. Müstəqil Azərbaycan Respublikası üçün həlledici, tələpə uyğun olmuş və həmin illərdə dövlətçiliyimizin möhkəm təməli qoyulmuş, ölkəmizin iqtisadi-siyasi və mədəni inkişafının strateji xətti müəyyən edilmişdir.

Müstəqilliyin ilk iki ilini Azərbaycan demək olar ki, tam beynəlxalq özünüdərk

rid vəziyyətində keçirmişdi. Ovxatlı rəhbərliyin məntiqsiz bəyanatları Azərbaycanın onsuz da zəif olan beynəlxalq münasibətlərini daha da gərginləşdirmişdi. Ümummilli Lider Heydər Əliyev BMT, ATƏT, MDB, AŞ PA və digər mötəbər qlobal və regional qurumların tribunalərindən fəaliyyətinin aydın proqramını bəyan edərək təhlükəsizliyin təmin olunması üçün həyatı vacib məsələlərin həllinə nail oldu. Ermənistanın işğalçı dövlət kimi tanınması, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün pozulmasına beynəlxalq siyasi-hüquqi qiymət verilməsi, ağır şəraitdə yaşayan qaçqınların humanitar təhlükəsizlik haqlarının vəhşicəsinə pozulmasına dünya ictimaiyyətinin inandırmaq istiqamətində fədakar diplomatik səylər göstərdi.

Bu dövrdə Ümummilli Lider gərgin fəaliyyəti ilə dünyanı Azərbaycan faktorunu tanımağa məcbur etdi. Dəyişən siyasi mühitdə ənənəvi tarixi müttəfiqlər yanaşı, yeni strateji tərəfdaşlar seçiminə aydınlıq gətirdi. "İqtisadiyyatı güclü olan ölkə hər şeyə qadirdir" şüarını irəli sürdü. Azərbaycanın iqtisadi təhlükəsizliyinin təməli prinsipləri gerçəkləşdirildi.

Yeni neft strategiyasının uğurla reallaşdırılması nəticəsində xalqımız öz təbii sərvətlərinin tam sahibinə çevrildi və qısa müddətdə ölkəmizin inkişafına güclü töhfə verən resurslar əldə edildi.

Yeni neft diplomatiyası sayəsində Azərbaycan Avropa və Asiya arasında siyasi-ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsinə, Qafqaz naqliyyat dəhlizinin inkişafına, Bakı-Tbilisi-Qars dəmiryolu, "Cənub qaz dəhlizi", TRASEKA kimi layihələrin gerçəkləşməsinə mühüm rol oynadı. Azərbaycan böyük ləpək yolu layihəsinə qoşulmaqla həm də beynəlxalq və regional əhəmiyyətli logistika mərkəzinə çevrildi.

Bütün bunların nəticəsidir ki, bu gün Azərbaycanda iqtisadiyyatın rəqəmsallaşmasına, bilik iqtisadiyyatının qurulmasına və innovasiyaların təbliğinə xüsusi əhəmiyyət verilir və bu istiqamətlər artıq yeni iqtisadi siyasətin əsas tərkib hissələrinə çevrilmişdir. Dördüncü Sənaye İnqilabının əsasını İKT-nin inkişafı təşkil edir. Ona görə də Prezident İlham Əliyev İKT-ni iqtisadi inkişafın əsas prioritetlərindən biri hesab etməklə, bu sahənin inkişafına xüsusi diqqət göstərmiş, onun tapşırıqlarına uyğun olaraq bu istiqamətdə çoxsaylı islahatlar və tədbirlər həyata keçirilmiş, proqram

lar qəbul edilmişdir. İKT-nin inkişafı çərçivəsində Azərbaycanın kosmik ölkəyə çevrilməsi istiqamətində də əhəmiyyətli addımlar atılmış və bu addımlar innovativ inkişaf əsaslı şəkildə təkan vermişdir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin geosiyasi təfəkkürünün bəhrəsi olan transmilli layihələr (Trans-Xəzər, Trans-Qafqaz layihələri) Azərbaycanı Avropada təhlükəsizlik sisteminin həyatı vacib arteriyalarından birinə çevirdi. Onun bölgədə sülhün, əməkdaşlığın, sabitliyin simvolu kimi təsdiq edilməsinə, Azərbaycana qarşı yönəldilə biləcək real və potensial təhlükə risklərinin neytrallaşdırılmasına, global təhlükəsizlik sisteminin dəstəyinə, dövlətimizin bu sistemin on fəal subyekti kimi tanınmasına göstərdiyi təsir bu gün göz önündür.

Azərbaycanın xarici siyasətində milli maraqlara cavab verən çoxvektorlu balanslaşdırılmış model uğurla tətbiq olundu. Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sisteminə layiqli yerini tutdu, BMT və onun ixtisaslaşdırılmış qurumları ilə əməkdaşlığı genişləndirdi. 1994-cü il mayın 4-də NATO-nun "Sülh naminə tərəfdaşlıq" proqramının çərçivəsində imzalandı, Azərbaycanın beynəlxalq əlaqələrini genişləndirməklə suveren hüquqlarını qorumaq, Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü haqqında həqiqətləri dünyaya birləşməyə çatdırmaq üçün yeni imkanlar əldə edildi. Azərbaycan Respublikası İKT və MDB çərçivəsində iqtisadi, siyasi və humanitar sahələrdə əlaqələrini genişləndirdi. 1996-cı il aprelin 22-də Lüksemburqda Avropa İttifaqı və Azərbaycan Respublikası arasında ticarət, sərma-yə, iqtisadiyyat, qanunvericilik, mədəniyyət, immiqrasiya və qeyri-qanuni ticarətin qarşısının alınması sahəsində əməkdaşlığı nəzərdə tutan "Tərəfdaşlıq və Əməkdaşlıq Sazişi" imzalandı. Bu müqavilə Azərbaycanın Avropa strukturları və institutları ilə əlaqələrinin dərinləşməsi istiqamətində hüquqi baza rolunu oynamışdır. 2001-ci il yanvarın 17-də Azərbaycan Respublikası Avropa Şurasına tamhüquqlu üzv qəbul edildi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev türk dövlətləri arasında iqtisadi, siyasi, mədəni əlaqələrin hüquq bərabərliyi və qarşılıqlı faydalılıq prinsipləri əsasında qurulması, davamlı inkişaf etdirilməsi və genişləndirilməsi istiqamətində qətiyyətli fəaliyyətə başlamışdır.

Ulu Öndər cəmiyyəti sağlam ideologiya etrafında birləşdirdi

Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Yeni Azərbaycan Partiyası təsis edildi. Ümummilli Liderin qurduğu bu partiya çox keçmədən ölkəmizin son onilliklərdə nail olduğu ən böyük uğurların qarçısına çevrildi. Ulu Öndər Heydər Əliyev ideyalarının daşıyıcısı olan Yeni Azərbaycan Partiyası ötən 30 il ərzində ölkəmizin müstəqil, demokratik, sivil dövlət kimi bərqərar olmasına və möhkəmlənməsinə əvəzsiz töhfələr verdi, Heydər Əliyevin müdrik siyasi baxışlarından və zəngin dövlətçilik təcrübəsindən bəhrələnmək öz fəaliyyətini mükəmməl siyasi mexanizmlər üzərində qurdu, ölkənin tələpə uyğun problemlərinin həllində həmişə ön cərgədə oldu, xalqın marağı və mənafehlərinin keşiyində durdu. Yarandıqı gündən öz siyasi xəttinə bağlılığı, xalq və dövlət qarşısındakı xidmətləri və ölkəmizin dinamik inkişafı Yeni Azərbaycan Partiyasının cəmiyyətdəki nüfuzunu artdırdı və mövqeyini xeyli möhkəmləndirdi. YAP eyni zamanda bölgənin ən güclü və nüfuzlu siyasi qüvvəsi kimi özünü təsdiq etdi. 800 minə yaxın üzvü olan partiyamızın sıraları xüsusilə gənc nəsli təmsil edən təcrübəli gənclər üzərində genişlənir. Bu, çox sevindirici haldır, çünki gələcəyimizin etibarlı əllərdə olmasından xəbərdar oluruq.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan gəncliyinin milli mədəni dəyərlər ruhunda tərbiyə alması, Vətənə, dövlətə bağlı olması Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən təməli qoyulan və bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən gənclər siyasətinin əsas xəttidir. Ulu Öndərin "Hər bir xalqın, hər bir millətin, hər bir ölkənin gəncləri onun həmişə böyükdür, həm də sabahdır, ümididir" və "Hər bir Azərbaycan gəncləri hər şeydən çox, hər şeydən artıq müstəqil Azərbaycanın bu günü, gələcəyi haqqında düşünməlidir" kimi müdrik fikirləri bu gün də gənclər siyasətinin devizidir.

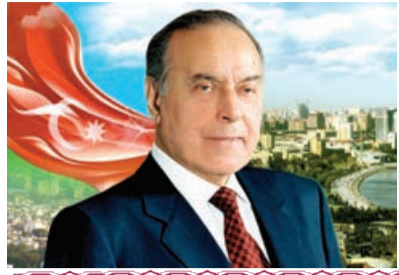
Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasının 30 illiyi münasibətlə keçirilən tədbirdə Prezident İlham Əliyev demişdir: "Azərbaycan dövləti Ulu Öndərin bizə etdiyi vəsiyyət əsasında milli-mədəni dəyərlər üzərində qurulur, inkişaf edir. Azərbaycan dövlətləri bizim üçün əsas dəyərlərdir. Biz hamımız bunun şahidiyə ki, gənc nəsil də milli ruhda böyüyür, gənc nəsil milli ənənələrə sadiqdir, azərbaycançılıq ideyalarına sadiqdir. Azərbaycan da bütün xalqlar bir ailə kimi yaşayır, bu da Ulu Öndərin siyasəti idi. Biz bu siyasəti uğurla davam etdirərək, zənginləşdirərək bu gün Azərbaycanda, hesab edirəm ki, dünya miqyasında nadir və təkrarolunmaz mühit yaratdıq. İkinci Qarabağ müharibəsi bunu bir daha göstərdi. Azərbaycan da yaşayan bütün xalqların nümayəndələrinin hamısı bir nəfər kimi ölümlə getməyə hazır idi, ölməyə gedirdi, azad edilməsi torpaqlarda bəyragımızı qaldırdı. Bu, bizim böyük üstünlüyümüzüzdür".

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ideyalarını əldə rəhbər tutan və onların həyata keçməsinə çalışan Heydər Əliyev Fondu və onun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva da gənc nəsli təlim və tərbiyəsinə, onların müasir biliklərlə yanaşı, milli-mədəni irsə hərtərəfli yiyələnməsinə xüsusi diqqət ayırır.

Yeni əsrə və yeni minilliyə məhz Heydər Əliyev zəkasının işığında qədəm qoymuş Azərbaycan xalqı Ümummilli Liderin hakimiyyətə qayıtdığı günü Azərbaycan Respublikasının dövlət bayramı - Milli Qurtuluş Günü kimi qeyd edir. 20 ildir Prezident İlham Əliyev 15 iyundan başlanan yolu - müstəqilliyin əbədi və dönməz xəttini uğurla davam etdirir. "Müstəqillik 1993-cü ildə də əldə gəldirdi, əgər Heydər Əliyev gəlməsəydi. O, müstəqilliyi qorudu, saxladı, gücləndirdi, bizi düz yola gətirdi. Biz də Onun yolu ilə gedirik, müstəqilliyi möhkəmləndiririk və möhkəmləndirəcəyik", - deyir ölkə rəhbəri İlham Əliyev.

Müstəqil Azərbaycan Ulu Öndərin indiki və gələcək nəsillərə əmanətidir. Onun zəngin və çoxşaxəli irsi işə xalqımızın milli sərvətidir. Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamında qeyd olunduğu kimi: "Bu müqəddəs mirası qoruyub saxlamaq hər bir azərbaycanlının şərəfli vəzifəsidir".

Araz XUDADANOV,
Yeni Azərbaycan Partiyası Sabunçu rayon təşkilatının sədri

Heydər Əliyev İli 2023

Müasir Azərbaycanı Heydər Əliyevsiz təsəvvür etmək mümkün deyil

10 may 1923-cü il tariximizin ən önəmli günlərindən biridir. Bu, Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin doğum günüdür. Bir neçə gün sonra Ulu Öndərin 100 illik yubileyi olacaq. Bu yubileyə bütün Azərbaycan hazırlaşır. 2023-cü il ölkəmizdə "Heydər Əliyev İli" elan olunub. Təsədüfi deyil ki, Ulu Öndərin yubileyini bizimlə yanaşı, bir çox xalqlar və ölkələr də qeyd edirlər. Çünki Heydər Əliyev Azərbaycan məkanına sığmayan, dünyanın sayılıb-seçilən böyük siyasətçilərindən biri olmuşdur.

Tarixdə yeni bir era yaratmaq çox az, yalnız nadir şəxsiyyətlərə qismət olan unikal hadisədir. Məhz həmin şəxsiyyətlər öz qüdrətli dihalı ilə tarixi inkişafa və proseslərə böyük təkan verir, ona öz dönməz iradələrini dikte edir, sözün əsl mənasında tarixi yarıdıcılarına çevrilirlər. Tarixi hadisələrə müəyyən zaman keçəndən sonra yalnız gerçəklik və ədalət prinsipləri baxımından yanaşanda doğru qənaətə gəlmək mümkündür. Məhz bu amillər əsas götürüləndə həmin tarixi hadisə baş verdiyi zaman onun görünməyən çalarları da aydınlaşır.

Təbii ki, hər bir tarixi hadisənin aparıcı qüvvəsi xalqdır. Eyni zamanda xalqın istəyini reallaşdırmaq, onun arzularını həyata keçirmək istiqamətində fəvqəladə gücə malik olan şəxsiyyətlərin rolu da dənizləndir. Ona görədir ki, millətlərin və xalqların taleyində həlledici məqamlarda həlledici fəaliyyət göstərmiş, xalqını və dövlətini xilas etmiş liderlərin adı tarixin yaddaşına əbədi həkk olunur. Məhz belə şəxsiyyətlər Ümummilli Lider, Böyük Öndər, millətin təbii lideri və atası statuslarını qazanırlar. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri, görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev oğlu Əliyev xalqının və dövlətinin tarixində müstəsna

xidmətlər göstərmiş, dünya siyasətinə öz möhürünü vurmuş siyasi liderdir, böyük dövlətçidir, dünya siyasət şahmatının qrossmeysteridir.

Ümummilli Liderimizin tərəcəyini və taleyi elə yazılmışdır ki, zaman-zaman dağılıb və bərpad edilmiş iqtisadiyyatı, sosial və mədəni həyatı yenidən qurmaq, milli-mənəvi dəyərləri qorumaq, ölkəsinin real müstəqilliyini təmin etmək, dövlətinin dünya birliyinin layiqli üzvlərindən birinə çevirmək kimi fəvqəladə çətin vəzifələri və problemləri məhz o həll etsin. Xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyev 1969-cu ildə respublikanın rəhbəri seçiləndə də, 1993-cü ildə xalqın çağırışına səs verərək yenidən müstəqillik əldə etmiş Azərbaycanı məhv olma təhlükəsindən xilas etmək üçün hakimiyyətə ikinci dəfə qayıdanda da elə oldu.

Ulu Öndərin bioqrafiyasında maraqlı bir məqam da var: sovetlər birliyi dönməndə iki dəfə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adına layiq görülmüş, SSRİ-nin ən yüksək orden və medalları ilə təltif olunmuşdur. Lakin müstəqil Azərbaycan Respublikasına rəhbərlik etdiyi dövrdə onun halal haqqını qaytarmaq təşəbbüslərinə çox səmimi, sort və qətiyyətli formada etiraz etmişdir. Azərbaycan xalqı və dövləti qarşısında etdiyi misilsiz xidmətlərinin müqabilində ona Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adının verilməsi, heykəlinin ucaldılması, adının əbədiləşdirilməsi istiqamətində ən müxtəlif təkliflər ən yüksək səviyyələrdə irəli sürüldə də, Ulu Öndər həmişə buna qarşı çıxmışdır. Çünki o, bütün həyatını canından artıq sevdidi və hədəfə doğru düzgün hərəkət etmək planını ortaya qoyurdu. Bütün məsələlərdə - istər siyasi-iqtisadi, istərsə də sosial-mədəni problemlərin müzakirəsi vaxtı tələskənliyə yol verməmək, ardıcılıq, prinsiplərlə yürütmək, lazımı taktiki dəyişləri zamanında etmək Heydər Əliyev strategiyasının əlamətləri idi. O, dünyaya iqtisadi inkişafın məhz Azərbaycan modelini təqdim edib təsdiqlədi.

XX əsrin ən böyük müqavilələrindən birini - "Əsrin müqaviləsi"ni 1994-cü ildə imzalayaraq dünyanın nüfuzlu güclərinin və dövlətlərinin iqtisadi maraqlarını Azərbaycana cəlb etməklə ölkənin dirçəlişinə start verdi. Böyük İpək yolunun bərpasının təşəbbüskarı və təşkilatçısı, "Umumqafqaz evinə sülh" bəyannaməsinin müəllifi də Heydər Əliyevdir. Ümummilli Lider bütün fəaliyyəti boyu yürütdüyü siyasətdə həmişə Azərbaycanın müstəqilliyi məsələsini, onun ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təmin edilməsini ön plana çəkib.

Azərbaycan 1993-cü ilin sentyabrında MDB-yə daxil olarkən Ulu Öndər strateji xətti belə müəyyənləşdirdi: "Azərbaycan MDB-yə daxil olmaqla iqtisadi fəal iştirak etməyi qarşıya məqsəd qoyur. Ancaq heç bir halda bu, müstəqilliyin möhkəmləndirilməsinə zərər qədər də toxunmamalıdır. Əlaqələr simmetrik əsaslarla inkişaf etməlidir". Heydər Əliyev öz prinsiplərinə qətiyyətli qərar verirdi. Əlaqələr simmetrik əsaslarla inkişaf etməlidir. Onun üçün yalnız tam müstəqillik, yalnız tam müstəqil Azərbaycan anlayışları mövcud idi. Ulu Öndərin layiqli fəda etdiyi Azərbaycan xalqı və dövləti verdi: Ulu Öndər, Ümummilli Lider. Böyük öndər ifixarla deyirdi: "Mən fəxr edirəm ki, azərbaycanlıyam".

Deyərlər ki, ağıllı siyasətçilər şəraitə uyğun hərəkət edirlər, dahi siyasətçilər isə şəraiti dəyişdirir və yaranmış prosesi lazımı məcraya yönəldib xalqın rifahına xidmət edirlər. Heydər Əliyev isə ikincilərdən idi. O, elə bir böyük şəxsiyyət idi ki, ən çətin məqamlarda yeganə düzgün yolu müəyyənləşdirirdi və hədəfə doğru düzgün hərəkət etmək planını ortaya qoyurdu. Bütün məsələlərdə - istər siyasi-iqtisadi, istərsə də sosial-mədəni problemlərin müzakirəsi vaxtı tələskənliyə yol verməmək, ardıcılıq, prinsiplərlə yürütmək, lazımı taktiki dəyişləri zamanında etmək Heydər Əliyev strategiyasının əlamətləri idi. O, dünyaya iqtisadi inkişafın məhz Azərbaycan modelini təqdim edib təsdiqlədi.

XX əsrin ən böyük müqavilələrindən birini - "Əsrin müqaviləsi"ni 1994-cü ildə imzalayaraq dünyanın nüfuzlu güclərinin və dövlətlərinin iqtisadi maraqlarını Azərbaycana cəlb etməklə ölkənin dirçəlişinə start verdi. Böyük İpək yolunun bərpasının təşəbbüskarı və təşkilatçısı, "Umumqafqaz evinə sülh" bəyannaməsinin müəllifi də Heydər Əliyevdir. Ümummilli Lider bütün fəaliyyəti boyu yürütdüyü siyasətdə həmişə Azərbaycanın müstəqilliyi məsələsini, onun ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təmin edilməsini ön plana çəkib.

Azərbaycan 1993-cü ilin sentyabrında MDB-yə daxil olarkən Ulu Öndər strateji xətti belə müəyyənləşdirdi: "Azərbaycan MDB-yə daxil olmaqla iqtisadi fəal iştirak etməyi qarşıya məqsəd qoyur. Ancaq heç bir halda bu, müstəqilliyin möhkəmləndirilməsinə zərər qədər də toxunmamalıdır. Əlaqələr simmetrik əsaslarla inkişaf etməlidir". Heydər Əliyev öz prinsiplərinə qətiyyətli qərar verirdi. Əlaqələr simmetrik əsaslarla inkişaf etməlidir. Onun üçün yalnız tam müstəqillik, yalnız tam müstəqil Azərbaycan anlayışları mövcud idi. Ulu Öndərin layiqli fəda etdiyi Azərbaycan xalqı və dövləti verdi: Ulu Öndər, Ümummilli Lider. Böyük öndər ifixarla deyirdi: "Mən fəxr edirəm ki, azərbaycanlıyam".

Deyərlər ki, ağıllı siyasətçilər şəraitə uyğun hərəkət edirlər, dahi siyasətçilər isə şəraiti dəyişdirir və yaranmış prosesi lazımı məcraya yönəldib xalqın rifahına xidmət edirlər. Heydər Əliyev isə ikincilərdən idi. O, elə bir böyük şəxsiyyət idi ki, ən çətin məqamlarda yeganə düzgün yolu müəyyənləşdirirdi və hədəfə doğru düzgün hərəkət etmək planını ortaya qoyurdu. Bütün məsələlərdə - istər siyasi-iqtisadi, istərsə də sosial-mədəni problemlərin müzakirəsi vaxtı tələskənliyə yol verməmək, ardıcılıq, prinsiplərlə yürütmək, lazımı taktiki dəyişləri zamanında etmək Heydər Əliyev strategiyasının əlamətləri idi. O, dünyaya iqtisadi inkişafın məhz Azərbaycan modelini təqdim edib təsdiqlədi.

Züleyxa ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illiyi münasibətilə Koqalımda abidə ucaldılacaq

Rusiyanın Koqalın şəhərində Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin şərəfinə ucaldılacaq abidənin yerinə üzərində yazılı lövhə vurulmuş rəmzi daş qoyulub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Koqalın şəhərində başçısı Nikolay Palçikov özünün "Teleqram" kanalında bu barədə paylaşım edib.

O qeyd edib ki, abidə Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi şərəfinə ucaldılacaq.

"Xəzərçarı Azərbaycan Respublikasından olan şəxslər neft-qaz sahəsinin (Red. - RF Xantı-Mansi Muxtar Dairəsinin) inkişafına əhəmiyyətli töhfə veriblər. Bu görkəmli insanlara hörmət əlaməti olaraq, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev oğlu Əliyevin 100 illik yubileyi şərəfinə ucaldılacaq abidənin yerinə bu gün rəmzi daş qoyulub", - deyər Nikolay Palçikov yazıb.

Heydər Əliyevin azərbaycançılıq ideologiyasının tarixi kökləri var

Azərbaycançılığın mahiyyəti - azərbaycanlıların öz orijinallığı və təkrarolunmaz keyfiyyətləri ilə başqa etnoslardan fərqlənməsidir. Məlum olduğu kimi, hər bir xalq öz tarixinin, dövlətçiliyinin, maddi və mənəvi mədəniyyətinin, ərazisinin, dilinin və tarixi abidələrinin yalnız ona məxsus olan etnopsixologiyasının daşıyıcısıdır. Bu amillərə əsasən məhz Azərbaycan xalqı başqa etnoslardan fərqlənir.

Azərbaycançılıq ideologiyasının kökləri hələ ilkin feodalizm mərhələsinə təsadüf edir. Belə ki, vətən hissinin dərk edilməsi ilk dəfə Alban hökmdarı Cavanşirin VI əsrin sonunda yerləşdiyi xarici siyasətdə - onun Albaniyanın müstəqilliyini qorumaq istiqamətində İran, Xəzər, Bizans imperiyası və Ərəb xilafəti ilə aparıldığı diplomatiyada bariz şəkildə əks olunur. Sonrakı dövrlərdə azərbaycançılığın böyük Azərbaycan sairisi Xaqanın yaradıcılığında bədii şəkildə daha geniş özünü göstərir. Şairin Şirvan haqqında şeirində onun vətən sevgisi yüksək pafosla səslənir:

Şirvan ki var, hər cəhətdən iltivayətini anasdır.
Onun hər cür səhər yeli dardlərimin davasdır.
Mən vətəni qurban olum, qurulmuşdur düzgünlüklə,
Bağdadı da dolandıran onun bollu qidasdır.

Qeyd etmək lazımdır ki, feodal Azərbaycanda vahid Azərbaycan ideyasının ilk təşəbbüscüsü Şirvanşah İbrahim sayılsa da, Azərbaycanı öz etnik sifətini itirmək təhlükəsindən xilas edən Şah İsmayıl Xətai olmuşdur. Şah İsmayıl doğma xalqının müstəqilliyini və azərbaycançılığa məxsus etnopsixologiyasını qoruyub saxlamaq üçün vahid Azərbaycan ərazisində öz imperiyasını yaratmış və Azərbaycan dilini rəsmi dövlət dili elan etmişdir.

Azərbaycan xalqının görkəmli oğullarının bu ideyası XIX əsrin sonu - XX əsrin əvvəllərində milli ziyalılarımız tərəfindən daha da inkişaf etdirilmiş, azərbaycançılıq anlayışı - öz ərazisi, tarixi, dövlətçiliyi, maddi və mənəvi mədəniyyəti, etnopsixologiyası və dili ilə təkrarolunmaz, unikal bir etnos olmaq səviyyəsinə qaldırılmışdır. Milli ziyalılardan H.B.Zordabi 1875-ci ildə nəşr etdirdiyi "Əkinçi" qəzeti, Kamal Ünsüzadənin 1892-ci ildə nəşr etdirdiyi "Azərbaycan" qəzeti, habelə Firdin bəy Kəfərinin 1903-cü ildə yazdığı "Azərbaycan adabiyatı" məqaləsi azərbaycanlıların milli özünüdərkində mühüm rol oynamışdır.

Lakin həmin milli ziyalılar azərbaycançılıq ideologiyasının yaradılmasına yalnız cəhd göstərmişlər. Sovet imperiyası şəraitində respublikaya rəhbərlik edənlər təəssüflər olsun ki, yalnız öz vəzifələrini düşünmüş, millətin oyanışı üçün heç bir təşəbbüs göstərməmişlər. Yalnız Ulu Öndər Heydər Əliyevin gərgin və məqsədyönlü fəaliyyəti sayəsində azərbaycançılıq ideologiya-

sı milli ideologiya kimi formalaşmış və əməli surətdə həyata keçirilməsinə başlanmışdır. 1993-cü ildə Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı ilə dinəndən, dilindən və etnik mənsubiyyətindən asılı olmayaraq Azərbaycanın azadlığını və müstəqilliyini dəstəkləyən insanların vahid dövlətçilik ideyası ətrafında birləşdirilməsi istiqamətində gərgin iş aparıldı. Bu dövrdə Heydər Əliyev azərbaycançılıq ideologiyasına tamamilə yeni bir məzmun verərək onu Azərbaycanın milli etnik xüsusiyyətlərinə, müasir dövrün tələblərinə və dünyanın hazırkı dönməsinə uyğunlaşdırdı. Bununla azərbaycançılıq ideologiyası Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi ardıcıl siyasi xətt nəticəsində mükəmməl ideoloji siyasi cərəyan kimi dövlət siyasətinə çevrildi.

Ulu Öndər hələ Yeni Azərbaycan Partiyasını yaradarkən həmin ideologiyanın başlıca prinsiplərini irəli sürmüşdür. Bundan sonrakı dövrdə isə Heydər Əliyevin ayrı-ayrı məruzə və çıxışlarında bu ideologiyanın məqsəd və vəzifələri elmi cəhətdən əsaslandırılmışdır. Ulu Öndərin fikrincə, azərbaycançılıq ideologiyasının başlıca məqsədi Azərbaycan millətini səmimi, onu öz dövlətinin və vətəninə əsl sahibinə çevirmək, xalqı bütün dünyada tanımaq, ölkəni isə dünyanın bərabərhuquqlu sivil dövləti səviyyəsinə qaldırmaq, birliyə və həmrəyliyə nail olmaq, azərbaycanlıların dünya mədəniyyətinin inkişafında böyük rolunu, zəngin dövlətçilik ənənələrinə malik olduğunu, dövlətin bütün siyasətini xalqın rifahının daha da yüksəldilməsinə və firavan yaşamasına yönəltməkdən ibarətdir.

Ümummilli Lider azərbaycançılıq ideologiyasından söhbət edərkən deyirdi: "Milli ideologiyamız tarixi keçmişimiz adət-ənənələrin, xalqımızın və dövlətimizin bu gün və gələcəyi ilə bağlı olmalıdır". Ulu Öndər istər sovet hakimiyyəti illərində, istərsə də müstəqil Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrdə xalqımızın tarixini, mədəniyyətini bütün dünyaya tanıtmış və bununla Ümummilli Lider adını qazanmışdır. Ulu Öndər azərbaycançılıq ideologiyasına əsaslanaraq tariximiz, mədəniyyətimizin, klassik ədəbiyyatımızın və təhsilimizin inkişafına, milli-mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanılmasına və təkmilləşdirilməsinə, gənc nəslin hərbi və milli vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə edilməsinə xüsusi diqqətə layiqdir. Bu istiqamətdə Ulu Öndərin şəxsi təşəbbüsü ilə "Dədə Qorqud" dastanının 1300 illik yubileyinin qeyd edilməsi, ölkəmizdə latın qrafikalı əlifbaya keçilməsi və "Azərbaycan dili" gündün təsis edilməsi təqdirəlayiqdir.

Heydər Əliyev daim sosial ədalət, dini və tarixi dəyərlərə sadıqlıq, dövlət rəmzlərinə hörmət, milli-mənəvi dəyərlərə önəm verilməsini dəstəkləmiş, milli ideologiyamızın prinsiplərinin gələcəkdə müvafiq təhsil müəssisələrinin tədris planına daxil olmasını tövsiyə etmişdir.

Vahid XANALIYEV,
tarix üzrə fəlsəfə doktoru

Heydər Əliyev Mərkəzinin səhnəsində "Qarabağnamə" tamaşası təqdim olunub

Heydər Əliyev Mərkəzində yazıçı-dramaturq İlyas Əfəndiyev "Hökmdar və qızı" pyesi əsasında hazırlanmış "Qarabağnamə" tamaşası nümayiş olunub. AZƏRTAC xəbər verir ki, tamaşa Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyinə həsr edilmiş "Heydər Əliyev və milli teatr sənəti" layihəsi çərçivəsində təqdim edilib.

Quruluşçu rejissoru Xalq artisti Mərahim Fərzəlibəyov olan tamaşada ümumilikdə 21 aktyor iştirak edib. Səhnə əsərində XVIII əsrdə Qarabağ xanlığının mərkəzi olan Şuşada baş vermiş tarixi hadisələrdən və Qarabağ hökmdarı İbrahim xanın ictimai-siyasi, ailə həyatından bəhs olunur. "Qarabağnamə"nin İbrahim xanı Xalq artisti Kazım Abdullayev, Ağabəyim ağası isə Əməkdar artist Məsmə Aslanqızıdır. Tamaşada Xalq artistləri Əli Nur, Firəngiz Mütəllibova, Hacı İsmayilov, Rafiq Əzimov, Ramiz Məlik, Əməkdar artistlər Elnar Qarayev, Elxan Quliyev, Elşən Cəbrayıl, Əminə Babayeva, Kazım Həsənzadəyev və digərləri də rol alırlar.

Tamaşa Heydər Əliyev Mərkəzinin və Mədəniyyət Nazirliyinin birgə təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrının təqdimatında nümayiş olunub. İki hissədən ibarət olan tamaşanın quruluşçu rəssamı Əməkdar rəssam İsmayıl Məmmədovdur.

Qeyd edək ki, İlyas Əfəndiyev "Hökmdar və qızı" pyesi əsasında tamaşa ilk dəfə 1996-cı ildə nümayiş olunub və 1997-ci il sentyabrın 20-də Ümummilli Lider Heydər Əliyev Milli Dram Teatrının səhnəsində tamaşanı maraqla izləyib. Tamaşaya baxdıqdan sonra yaradıcı heyətlə görüşdə Heydər Əliyev əsəri yüksək qiymətləndirib, onun təbliğinin vacibliyini bildirib. Həm tariximizin, həm də xalqımızın da, xüsusən də gənclərdə vətənpərvərlik, müstəqillik hisslərinin təbliği baxımından əhəmiyyətini qeyd edib. Ulu Öndər elə həmin görüşdə bu pyes əsasında bədii film çəkilməsinin də vacibliyini bildirib. Əsrin motivləri əsasında çəkilmiş "Hökmdarın taleyi" adlı ikiseriyalı film 2008-ci ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 85 illik yubileyi çərçivəsində təqdim olunub.

İlyas Əfəndiyev "Hökmdar və qızı" pyesi əsasında hazırlanmış "Qarabağnamə" tamaşası isə ilk dəfə 2011-ci il

martın 10-da nümayiş etdirilib və bu adla artıq 80-ci dəfə təqdim olunub. Bu dəfə isə "Qarabağnamə" Azərbaycanın Vətən müharibəsindəki tarixi zəfərindən sonra yeni finala oynanıb.

Sonda tamaşanın rejissoru, Xalq artisti Mərahim Fərzəlibəyov jurnalistlərə verdiyi açıqlamasında tamaşanın ümumi quruluşundan və əsərdən danışdı. O deyib: "Bu gün çox qürurverici gündür. Ümummilli Liderin 100 illiyi ilə əlaqədar keçirilən silsilə tədbirlərdən biri də məhz

teatrla bağlıdır. Ulu Öndər in-cəsonəti çox sevirdi, teatra xüsusi rəğbət bəşləyirdi. İlk dəfə 1996-cı il dekabrın 14-də oynanılmış "Hökmdar və qızı" tamaşası görkəmli yazıçı-dramaturq İlyas Əfəndiyev sonuncu pyesidir. 1997-ci il sentyabrın 20-də Ulu Öndər Heydər Əliyev "Hökmdar və qızı" tamaşasına baxdı, əsər haqqında qiymətli fikirlərini söylədi. Ulu Öndərin bu sözlərini hər zaman xatırlayıram: "Məhz "Hökmdar və qızı" əsərində biz öz tariximizi görürük. Bizim gənclər, cavan-

lar bu əsərə baxaraq ibret götürməlidir.

Tamaşa Qarabağda tarixi zəfərdən sonra izləyiciyə bir başqa ovqat bəxş edir. Bu tamaşa Azərbaycan xalqının tarixi və bu günün ilə bağlıdır. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı ordumuz zəfər çalıb, torpaqlarımız azad olunub, Qarabağımız qayıdıb. Məhz bu səbəbdən də Azərbaycanda formalaşan qələbə ruhu, qürur teatrımızın ərsəyə gətirdiyi tamaşalarda əksini tapıb".

Müzəffər Sərkərdənin Zəfər Ordusu

İlham Əliyev dünyanın ən güclü savaş komandoları sırasına daxil olan modern silahlı qüvvələr yaradır

Əvvəli 1-ci sahə.

Yeni mərhələyə keçən ordu quruculuğu

İkinci Qarabağ müharibəsindəki şanlı Zəfər bir daha təsdiq etdi ki, Azərbaycan regionda ən güclü orduya malik ölkədir. Bu gün Azərbaycan, Silahlı Qüvvələrinin istər yüksək mədəni-psixoloji hazırlığı, döyüş ruhu, nizam-intizamı, istərsə də maddi-texniki təminatı baxımından nümunəvi dövlət olaraq qəbul edilir. Vətən müharibəsindən sonra isə ordunun daha da modernləşməsi istiqamətində qarşıya yeni vəzifələr, tələblər qoyulub və bu gün onlar uğurla həyata keçirilir.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən daim Silahlı Qüvvələrin maddi-texniki təchizatının yenilənməsinə, müasir infrastrukturun yaradılmasına, hərbi qulluqların sosial müdafiəsinin, mənzil təminatının yaxşılaşdırılmasına, həmçinin müdafiə sənayesinin inkişaf etdirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir. Azərbaycanda son illərdə formalaşan və dinamik inkişaf edən hərbi sənaye hesabına müxtəlif növ hərbi texnika, zirehli maşınlar, pilotsuz uçan aparatlar, atıcı silahlar istehsal olunur. Azərbaycan öz zavodlarında istehsal etdiyi hərbi təyinatlı məhsullarla ordumuzun əhəmiyyətli dərəcədə təchiz edir.

Vətən müharibəsi ordumuz üçün həm də bir sınaq oldu. İllərlə keçirilən təlimlər, alınan silah-sursatlar, texnikalardan yararlanma və ən başlıcası, vahid komandanlıq sisteminin idarə ediləməsinin uğurlu nəticəsi əsl bəhrəsinə verdi. Bununla yanaşı çatışmazlıq, əskiklik olan tərəflər də müəyyənləşdi.

Vətən savaşında böyük döyüş təcrübəsi toplayan Silahlı Qüvvələrimizin hazırda maddi-texniki bazasının ən müasir standartlar səviyyəsinə çatdırılması sahəsində mühüm işlər görülür. İşğaldan azad olunan bölgələrdə xüsusi təyinatlı hərbi hissələrin yaradılması, müasir hərbi texnika və silah-sursatla təchizat bunun əyani təzahürüdür. Xüsusən də yeni yaradılan komando briqadaları müasir yeniliklərdən biridir və Azərbaycanda bir ilkdir.

Qalib Sərkərdə İlham Əliyevin göstərişinə əsasən, müxtəlif hərbi təlimlərin keçirilməsi, hərbi hissələrin döyüş hazırlığının yüksək səviyyəyə

çatdırılması, ordumuzun müasir silah, hərbi texnika ilə təchiz edilməsi və bir sıra digər tədbirlər Azərbaycan Ordusunun Ermənistan ordusu üzərində qazandığı üstünlüyün qorunub saxlanmasını təmin edir. Ali Baş Komandanın Azərbaycan Ordusu qarşısında qoyduğu yeni vəzifələr və hərbi islahatların növbəti mərhələsinin başlanması barədə göstərişi uğurla icra olunur.

Komando briqadalarının yaradılması təkmilləşdirmə prosesinin yalnız bir hissəsidir

Ümumiyyətlə, peşəkar ordunun formalaşdırılması çoxşaxəli prosesdir. Bunun üçün uzun illər, bəzən onilliklər tələb olunur. Ancaq İlham Əliyevin hərbi islahatları bir daha təsdiq edir ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri hazırda dünyanın ən güclü ordularından biridir. Lakin Ali Baş Komandan konkret planlar, tədbirlər əsasında hərbi islahatlarını davam etdirir və ordumuzun arsenalını gətiricə daha da gücləndirir. Bu da səbəbsiz deyil. Elə möhz bu məsələyə İlham Əliyev bir daha aydınlıq gətirərək Azərbaycanın hərbi quruculuğu davam etdirməsinin səbəblərini bir neçə aspektlə əsaslandırır. Prezident vurğulayıb ki, ilk olaraq, müharibə dövründə Azərbaycan Ordusu kifayət qədər döyüş sursatından istifadə edib və bu gün onlar bərpa edilməlidir. Bunun üçün bağlanmış yeni müqavilələr əsasında ordumuzun arsenalı ən yeni silah-sursat, hərbi texnikalarla təchiz edilir.

Digər məsələ isə Silahlı Qüvvələrin döyüş qabiliyyətinin artırılmasıdır. Çünki İkinci Qarabağ müharibəsi qələbə ilə yanaşı, həm də əməliyyatların aparılması sahəsində böyük təcrübə olub. Bu, Silahlı Qüvvələrin təlim şəraitində deyil, əməli işdə yoxlanılması prosesi idi ki, ordumuz bu yoxlamadan sərəflə çıxdı.

Ali Baş Komandanın tapşırıqlarından biri də yeni komando xüsusi təyinatlı qüvvələrin yaradılması idi. Artıq bu tapşırıq da uğurla icra olunur. Müxtəlif ərazilərdə komando briqadaları yaradılır. Yeni komando qüvvələrinin yaradılması ordumuzun hərbi potensialının təkmilləşdirmə elementlərindən yalnız biridir və lakin çox vacib elementdir.

Komando briqadalarının yaradılması ölkəmiz üçün yenilikdir. Bu briqadalarda yüksək təlim keçmiş, yüksək iradə nümayiş etdirmiş və Vətən uğrunda özünü fəda etməyə hazır olan hərbiçilər xidmət edirlər. Komando briqada isə on son hərbi avadanlıq və silahla təchiz edilmiş müqaviləli mütəxəssislər ibarət daim hazırlıq, yüksək mobil hava-desant hücum birləşməsidir. Onlar günün istənilən vaxtında həm dağılıq, həm məşəlik ərazilərdə, həmçinin şəhər şəraitində hər an baş verə biləcək silahlı münaqişələrdə dərhal döyüş istiqamətində hazırdırlar. Bu briqadalar təcrübəli olub və ya əsas qüvvələrdən ayrılıqda qaldığı halda vahid informasiya-kommunikasiya məkanında döyüş əməliyyatlarını aparmağa qadirdirlər.

Göründüyü kimi, həyata keçirilən uğurlu proseslər, eləcə də müasir texnologiyaların tətbiqi ilə qoşunlarda yaradılan avtomatlaşdırılmış komando idarəetmə məntəqələri Silahlı Qüvvələrin bütün qoşun növlərinin dayanıqlı, operativ, gizli və fasiləsiz idarə olunmasına imkan yaradır. Hərbi hissələrin, əsasən də cəbhə xəttindəki bölmələrin yeni növ silah, döyüş texnikası və digər hərbi vasitələrlə təchiz edilməsi, raket və artilleriya qoşunlarının arsenalında olan müasir raket kompleksləri və atəşi idarəetmə sistemləri qoşunların döyüş qabiliyyətini xeyli yüksəldir. Dövlət üçün dövlətin iqtisadi imkanları artmalıdır. Azərbaycan iqtisadiyyatı isə postbəhran dövründə özünün dayanıqlı inkişafını qoruyub saxlaya bilib. Dövlət büdcəsinə daxil olan əlavələr isə həm işğaldan azad olunan torpaqlarımızda quruculuq işlərinin aparılmasına, həm də ordu quruculuğu prosesinə transfert ediləcək. Çünki buna da böyük ehtiyac var. Böyük Zəfərimizlə bi-

Ya Azərbaycan bayrağı altında yaşayın, ya da ki, çıxıb gedin!

Aprel 18-də Salyan şəhərində Azərbaycan Televiziyasına müsahibə verən İlham Əliyev silahlı qüvvələrin daha da modernləşməsi istiqamətində aparılan islahatları dəyərləndirərək vurğulayıb ki, ordunun daha da gücləndirilməsi üçün dövlətin iqtisadi imkanları artmalıdır. Azərbaycan iqtisadiyyatı isə postbəhran dövründə özünün dayanıqlı inkişafını qoruyub saxlaya bilib. Dövlət büdcəsinə daxil olan əlavələr isə həm işğaldan azad olunan torpaqlarımızda quruculuq işlərinin aparılmasına, həm də ordu quruculuğu prosesinə transfert ediləcək. Çünki buna da böyük ehtiyac var. Böyük Zəfərimizlə bi-

tən Vətən müharibəsində diz çökməz yalvaran Hayastan indi sülh müqaviləsini imzalamaqdan boyun qaçırır. Bu ölkədəki revanşist qüvvələr müxtəlif zamanlarda təxribatlar törətməklə Azərbaycanın səbri ilə oynayırlar.

İlham Əliyev Azərbaycan Televiziyasına müsahibəsində bir daha həmin revanşist qüvvələrə xəbərdarlıq edərək bildirdi ki, "demir yumruq" bir daha işə düşsə, Hayastan çox ağır zərbə alacaq.

Prezident dedi ki, müharibədən sonra iki il yarım ərzində də ordu quruculuğu məsələsinə çox böyük diqqət göstərilir. Tam əminlik demək olar ki, bugünkü Azərbaycan Ordusu 2020-ci ildə Zəfər çalması eyni Azərbaycan Ordusundan qat-qat güclüdür. Ancaq eyni zamanda biz hər bir vəziyyətə hər an hazır olmalıyıq. Ona görə ordu quruculuğu və müdafiə potensialımızla bağlı olan bütün məsələlər əsas vəzifədir. Möhz buna görə də dövlət əsas vəsaiti bu istiqamətə yönəldəcək.

Bu səbəbdən də revanşistlər unutmamalıdır ki, bu gün Azərbaycan bayrağı Ağdamda, Füzulidə, Cəbrayılda, Qubadlıda, Zəngilanda, Kəlbəcərdə, Laçında, Şuşada, Hadrutda, Talışda, Suqovuşanda və yüzlərlə kənddə dalğalanır: "Bu gün Azərbaycan bayrağı Zəngəzur dağlarında dalğalanır, onu unutmasınlar. O bayrağa onlar yaxınlaşa bilər? O bayrağa uzaqdan baxmağa da qorxurlar... Ancaq onlar yaxşı fikirləşsinsinlər. Bir gün gözlərini açıb Azərbaycan bayrağını öz başları üzərində görə bilərlər... Separatçılar da bilməlidirlər ki, onların iki seçimi var: ya Azərbaycan bayrağı altında yaşayacaqlar, ya da ki, çıxıb gedəcəklər".

Ali Baş Komandanın bu fikri, əlbəttə ki, hayların yaralı yerinə dağ basması oldu. Çünki həm bu ölkənin rəhbərliyi, həm də erməni xalqı yaxşı bilir ki, İlham Əliyev dedisə, gec-tez həmin fikrini reallaşdırır. Sözü imzası qədər keçərlilən Qalib Sərkərdə müharibədən öncə nə demisə, onların hamısını gerçəkləşdirdi. İndi isə İlham Əliyev deyir ki, bir gün haylar gözlərini açıb başları üzərində Azərbaycan bayrağının dalğalanacağını görəcəklər. Tərəddüd etmədən deyə bilirik ki, Azərbaycan Prezidentinin bu fikirləri yaxın gələcəkdə ilk olaraq Hayastan mətbuatının mənsəf xəbərlərinə çevriləcək.

Rəşad BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Ramazan bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik edib

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə Ramazan bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik edib. Bu barədə AZƏRTAC-a QMİ-nin Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Dünya müsəlmanlarının öziz günü - Mubarak Ramazan bayramı münasibətilə hamımızı səmimi-qəlbənd təbrik edir, Allahdan oruc və ibadətini qəbul, dualarınızın müstəcab olmasını diləyir.

Allahın rəhmət, bərəkət və məğfirəti ilə seçilən Ramazan ayının əzəmət və fərhəli hədsizdir. Uca Allaha şükürlər olsun ki, Onun Rizasını qazanmaq üçün müsəlman qardaş və bacılarımıza bu mübarək ay boyunca ibadətini böyük iman sevinci ilə tamamlayaraq, Ramazani-Şərifin bayram səadətində və xeyir-bərəkətlərinə qovuşmaq nəsihət olacaqdır.

Təbrikdə daha sonra deyilir: "Bu ilki Ramazan bayramını Azərbaycan xalqı Müzəffər Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə Silahlı Qüvvələrimizin 44 günlük Vətən müharibəsində rəşadətində yaşayacağımız 30 ilik erməni təcavüzünə son qoyaraq tarixi ədalətli bərpa etdi, şanlı Zəfər qovuşdu. Vətənin ərazi bütövlüyünün bərpaı uğrunda canını fəda edərək uca səhəlik məqamına yüksəlmiş bütün qəhrəman övladlarımıza Allahdan rəhmət, qazilərimize şəfalar diləyirik.

Şükürlər olsun ki, işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda yenidən azan səslənir. Azərbaycan xalqı bu Ramazanda işğaldan azad olmuş ərazilərimizdə aparılan genişmiqyaslı quruculuq-bərpa işlərində

duyduğu qürur və nikbinliklə, düşmən tərəfindən dağıdılmış, həqarət olunmuş məscidlərimizin dirçəldilməsi üçün görülən böyük işlərin doğurduğu mənəvi fəxarət hissəli qarşılayır. Azərbaycan xalqının əbədi, əzəli torpaqlara Böyük qayıdışı təmin etmək yönündə dövlət başçımızın rəhbərliyi ilə fəvqəladə işlər həyata keçirilir, əsarətdən xilas etdiyimiz dağıdılmış mədəni-mənəvi irsimizi dirçəldir, tarixi abidələrə və ziyarət yerlərə, yandırılmış torpaqlarımıza yeni nəfəs verir, abad kəndlər və şəhərlər salır, hava limanları, müasir yollar inşa edilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanımın birlikdə Qarabağa, Şərqi Zəngəzura hər bir səfəri zamanı dövlət əhəmiyyətli infrastruktur obyektlərinin təminatının qoyulması ilə yanaşı, dini-mənəvi abidələrin təmir, bərpa və yenidən qurulması, yeni məscid binalarının inşası ilə bağlı əsaslı layihə gerçəkləşdirilir. Xalqımız əminlik ki, bütün Qarabağ bölgəsi tezliklə Azərbaycanın ən gözəl, inkişaf etmiş bölgələrindən birinə çevriləcəkdir, inşallah!"

Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə vurğulayıb ki, Allah-Təalının lütfi və mərhəməti ilə Ramazan bayramına qovuşan xalqımız Vətənimiz, dünyada əmin-amanlıq üçün dualar edir. Məğfirət, savab ayı olan Ramazan bəşər övladına sobir, mərhəmət, xeyirxahlıq, yarılaş-

manı təlqin edir. Uca Yaradannın rizası yolunda xeyirxahlığı töcəssüm edənlər bu ilti bayram günlərində valideynləri yad etmək və sevindirmək, qohum-əqrəbəyə baş çəkmək, şəhid ailələrinə və qazilərə qayğı göstərmək, yetim, kimsəsiz və ehtiyacı olanlara şəfqət göstərmək, küsülüləri barışdırmaq hər bir müsəlmanın borcudur.

"Azərbaycan Milli Elm və Akademiyası Şamaxı Astrofizika Rəsədxanasının verdiyi məlumatla, bu il Şəvval ayının 1-i - Ramazan bayramı, inşallah, Miladi təqvimlə aprel 21-nə təsadüf edir. Orucun mühüm əməllərindən biri olan fitrə zəkatının vaxtı Ramazan ayının son günü - Bayram axşamı şam namazından sonradır. Qazılar Şurasının fətvasına görə, adambaşına 10-15 manat fitrə zəkatının verilməsi tövsiyə olunur. Fitrə canın sədaqəsidir və imkanı olan müsəlmanın ailəsinin hər bir üzvü üçün fitrə zəkatı çıxarması, imkansızlara, ehtiyacı olan ailələrə verməsi vacibdir. Bu, hər bir aileyə bayram ovqatı yaşamağa imkan yaradır.

Bir daha öziz bayram - Ey-dül-Fitr səadətində yetişən bütün dünya müsəlmanlarını, o cümlədən xalqımızı səmimi-qəlbənd təbrik edir, xeyir-dualarını yetiririk. Allah-Toala bütün dua və ibadətərimizi qəbul etsin, hər bir zaman yardımımız olsun! Qəlbəndə Allah məhəbbəti yaşadan xalqımız, inşallah, bütün ilti arzuları və niyyətləri gerçəkləşdirsin! Bir daha müstəqilliyimiz, dövlətçiliyimiz uğrunda canını fəda etmiş cəmiyyətimizə Allahdan rəhmət diləyirik. Uca Rəbbimiz müstəqilliyimizi əbədi, dövlətimizi, dövlət rəhbərini müzəffər, xalqımızı hər zaman qalibqərar versin! Allah-Toala Azərbaycanı qorusun! AMİN!", - deyərək təbrikdə vurğulanır.

"YAŞAT" Fonduna ayrılan vəsait yalnız müalicə və psixoloji dəstək xərclərinin ödənilməsi üçün sərf olunacaq

Aprel 19-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün müdafiəsi ilə əlaqədar yaralanmış və şəhid ailələrinin təminatına dəstək fonduna ("YAŞAT" Fondu) maliyyə dəstəyi haqqında sərəncam imzalanıb.

Sərəncama əsasən Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün müdafiəsi ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən olunmuş hərbi qulluqçuların və şəhid olmuş şəxslərin ailə üzvlərinin və dövlət orqanlarının (qurumlarının) işğaldan azad edilmiş ərazilərdə xidməti vəzifələrini yerinə yetirərək, habelə hərbi əməliyyatlar bitdikdən sonra onların nəticələrinin aradan qaldırılmasında iştirak etməsi nəticəsində əlilliyi müəyyən olunmuş əməkdaşlarının və ya həlak olmuş

əməkdaşların ailə üzvlərinin müalicə və psixoloji dəstək xərclərinin ödənilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan "YAŞAT" Fonduna 5 milyon manat vəsait ayrılıb. Həmin vəsait sərəncamda da əks olunduğu kimi müvafiq kateqoriyadan olan şəxslərin yalnız müalicə və psixoloji dəstək xərclərinin ödənilməsi üçün sərf olunacaq.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu "YAŞAT" Fondunun rəhbəri, Qarabağ qazisi Elvin Hüseynov jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

E.Hüseynov bildirdi ki, bu gündəkdə fondun hesabına 77 milyon 604 min 685 manat 53 qəpik vəsait mədaxil olub. Fondun fəaliyyət istiqamətləri üzrə 76 milyon 13 min 55 manat 33 qəpik məbləğində vəsait xərclənib.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən icra olunan sosial dəstək paketi çərçivəsində mənzil, fərdi evlə təminat proqramı 5 dəfə genişləndirilib. 2021-ci ilin əvvəlindən İkinci Qarabağ müharibəsi şəhidlərinin ailələri və həmin müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olanlar da mənzillə təmin olunur.

Bu gün təqdim olunan mənzil və fərdi evlər də daxil olmaqla 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra şəhid ailələri və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə 4660, bu il üzrə 160, ümumilikdə ötən dövrdə isə 13460 mənzil və fərdi ev verilib. Dövlət başçısının tapşırığına uyğun olaraq 2023-cü ildə də ən azı 1500 mənzil və fərdi ev bu kateqoriyadan olan vətəndaşlarımıza verilecək.

Yeni mənzillərlə təmin edilən vətəndaşlar daim dəstəklə ehatə olunduqları, həmçinin yeni mənzillərlə təmin edildiklərinə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən MİDA-nın Hövsan Yaşayış Kompleksində və Abşeron, Tərtər, Goranboy, Ucar və Zərdab rayonlarında daha 100 mənzil və fərdi ev şəhid ailələri və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə, həmçinin digər imtiyazlı şəxslərə (gözdən əlilliyi olan şəxslər, Çernobil AES-də hərbi xidmətlə əlaqədar əlilliyi olan şəxslər və s.) təqdim edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Vəfal Nəzirli tədbir iştirakçılarına qarşından gələn Ramazan bayramı münasibətilə təbrik edib.

Nazir müavinini şəhid ailələri və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərin mənzil və fərdi evlərlə tə-

minatı proqramına ötən əsrin 90-cı illərində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü və tapşırığı ilə başlanıldığını vurğulayıb. Qeyd olunub ki, Prezident, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ordumuzun möhtəşəm zəfər əldə etdiyi 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra dövlət başçısının göstərişi ilə şəhid ailələri və müharibə iştirakçıları ilə bağlı icra olunan sosial dəstək paketi çərçivəsində ötən dövrdə 124 min şəxsə 281 min xidmət göstərilib.

Şəhid ailələri, müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olanlara və digər imtiyazlı şəxslərə daha 100 mənzil və fərdi ev verilib

Vətən müharibəsindən sonra şəhid ailələri və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə 4660, bu il 160, ümumilikdə ötən dövrdə 13460 mənzil və fərdi ev verilib

Prezidentin və birinci xanımın Neftçala və Salyana səfəri bu dəfə də müxtəlif təyinatlı yeni obyektlərin açılışı ilə yadda qaldı

"İqtisadiyyatı güclü olan dövlət hər şeyə qadirdir". Bu kəlamın müəllifi anadan olmasının 100 ildən qeyd etdiyimiz Ulu Öndər Heydər Əliyevdir.

Azərbaycanı parçalanmaq, dağılmaq bəlasından xilas edən bu böyük insan yenidən müstəqilliyini bərpa etmiş ölkəmizin inkişafı, qarşıda duran global məsələlərin həlli üçün çox işlər gördü. İlk növbədə ictimai-siyasi sabitlik yaradıldı, Qarabağ cəbhəsində atəşkəsə nail olundu, ardınca isə islahatlara başlandı.

Bu gün qürurunu yaşadığımız Vətən müharibəsindəki qələbəmizin də, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan bərpa işlərinin də, hər bir sahənin, o cümlədən regional inkişafının da təməli məhz Heydər Əliyevin həmin il rəhbərliyi tədbirlər hesabına qoyulmuşdur.

Qürurverici haldır ki, insanlarımızın rifahı, xoş güzəranı üçün heç bir sahə, heç bir bölgə diqqətdən kənar qalmır. Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Salyan və Neftçala rayonlarına bu günlər etdikləri səfər bunun növbəti sübutudur. Xəbər verildiyi kimi, Prezident və xanımı səfər çərçivəsində Neftçala rayonunda Olimpiya İdman Kompleksinin, Neftçala-Kürəkənd-2 nömrəli Mayak avtomobil yolunun, Yenikənd kəndində "Azerbajjan Fish Farm" MMC-nin Nərvə Damazlıq Təsərrüfatında, Banko qəsəbəsində yeni inşa edilən məktəbin, Salyanda doğum evinin və uşaq poliklinikasının, "Azərişiq" ASC-nin Salyan Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin, "ASAN xidmət" mərkəzinin açılışında iştirak etmişlər. Bu məsələlərin hər birinin ölkəmiz, o cümlədən region üçün mühüm əhəmiyyəti vardır.

Neftçalada idman həmişə prioritet sahə olub. Hələ sovetlər zamanında buradan adlı-sanlı idmançılar çıxışmışdır. O zaman tikilən futbol stadionu bu gün də qalmaqdadır. Ümumi sahəsi 12 min 848 kvadratmetr olan yeni idman kompleksində isə neftçalılıqlar idman əksər növləri üzrə məşğul ola biləcəklər.

Neftçala Kür çayının Xəzərə tökülən ərazisində yerləşdiyi

Belə qonaqları kim arzulamaz

üçün qədim zamanlardan burada bəhşətli daha çox inkişaf etmişdir. Yerli əhalinin əsas dolanışqı mənbələrindən biri də bu sahə olmuşdur. Amma son illər Xəzər hövzəsində, Kür, habelə digər sularlarda balıq azalmışdır. Ona görə də 2003-cü ildə Xill Xəzər-balıqçılıq müəssisəsi istifadəyə verilməmişdir. Prezident və birinci xanım Neftçalaya budaqəki səfərləri zamanı daha belə bir müəssisənin - "Azerbajjan Fish Farm" MMC-nin açılışını etdilər. 1954-cü ildə istifadəyə verilən müəssisə özəlləşdirildikdən sonra əsaslı şəkildə yenidən qurulub. Müəssisəyə 16 milyon manata yaxın vəsait ayrılıb. İndi burada 115 nəfər işçi çalışır. Müəssisədə il ərzində 10 ton nəvə cinsli balıq kütürü, 200 ton nəvə öti, 100 ton əmtəəlik çəkikimi balıqların istehsalı nəzərdə tutulur.

Banko qəsəbə 2 sayılı tam orta məktəbin binası da köhnə idi, 1960-cı ildə tikilmişdi. O üzdən yarasız vəziyyətə düşmüşdü. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən 420 yerlik yeni məktəb binasının tikilməsi həyata keçirilib. İstifadəyə verilən təhsil ocağı müasir avadanlıqlarla, dərəcəli və s. ilə təchiz edilmişdir.

"ASAN xidmət" Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə həyata vəsiqə alan Azərbaycan brendidir. Ölkədə sayca 25-ci

olan belə müəssisə Prezidentin xeyir-duası ilə Salyanda fəaliyyətə başladı. Salyan Doğum Evinin, Uşaq Poliklinikasının əsaslı şəkildə təmiri və yenidən qurulması, tibb ocaqlarının hər cür yeni avadanlıqlarla təchiz edilməsi də dövlətin, Heydər Əliyev Fondunun yerli əhaliyə diqqətinin təzahürüdür.

Beydulla İmanov, Salyan Rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri, şəhid atası: "İşinin həddindən artıq çox olduğu bir vaxtda Prezidentin birinci xanım Mehriban Əliyeva ilə birlikdə Neftçala və Salyan rayonlarına səfər etməsi hər birimizi sonsuz dəyərləndirən və məmnun edir. İlham Əliyev Ulu Öndər Heydər Əliyevin ideyalarını böyük uğurla davam etdirir. Torpaqlarımız 44 günlük müharibə zamanı işğaldan azad edildi. İndi orada genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işləri aparılır. Vətəndaşların sosial vəziyyətinin, güzəranının yaxşılaşdırılması da Prezidentin həmişə diqqətindədir. Elə "ASAN xidmət"i götürək. Adamlar bir sənəd almaq üçün müxtəlif təşkilatların qapısını döyməli, başqa-başqa ünvanlara üz tutmalı olurlar. Həm vaxtları, pullarıdır, həm də əsəbləri korlanırdı. İndi lazım olan sənədi on qısa müddətdə almaq mümkündür".

İradə Ağalarova, Salyan Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının Ginekologiya və doğum şöbəsinin müdiri: "Yaxın vaxtlara qədər şöbəmizdəki vəziyyət qənaətbəxş de-

yardı. 1970-ci illərdə inşa edilən binanın təmiri ehtiyacı vardı. Avadanlıqlar, tibbi aparatlar da köhnəliyindən müasir tələblərə cavab vermirdi. Bu barədə yuxarı təşkilatlara müraciət etdik. Sağ olsunlar, xahişimizi nəzərə aldılar. 2019-cu ildə işə başlandı. Bu günlər isə Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva açılış etdilər".

Konan Xəlilov, gənclər arasında ağırliqçılıq üzrə dünya çempionu, Neftçala rayon sakini: "Neftçala idmançıların sevincini həddi-hüddü yoxdur. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva bizim Olimpiya İdman Kompleksinin açılışını etdilər. Tayı-borabəri olmayan bir kompleksdir. Neftçala gəncləri bundan sonra istədikləri idman növü ilə məşğul ola biləcəklər. İndi hər kəs bacarığını, nəyə qadir olduğunu ortaya qoyaraq Neftçalanın keçmiş idman şöhrətini qaytarmağa çalışacaq. Mənim 24 yaşım var. 2016-cı ildə İsraildə gənclər arasında Avropa çempionu, 2017-ci ildə Almaniyada Avropa üçüncüsü olmuşam. Arzum Neftçala Olimpiya İdman Kompleksində işləmək, ağır atletika üzrə idmanın sirlərini gənclərə öyrətməkdir. Müraciət etməyə Arzumun nəzərə alındığını deyiblər. Sağ olsunlar".

Seyran CAVADOV, "Azərbaycan"

Hayastan sülhə məcburdur

Savaştan dərs almayaq revanşa qapılan məğlub ölkə özünü məhv sürükləyir

44 günlük müharibənin üzərindən ötən iki il yarım müddətində Hayastan davamlı şəkildə Azərbaycan qarşı hərbi və siyasi təxribatlar törətməklə məşğul olub, sülh prosesinə əngəl olmaq üçün ən çirkin və məkrli yollara əl atıb.

10 noyabr üçtərəfli Bəyanatı ilə özünə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməyən haylar bəyanatın müddəalarını kobud şəkildə pozaraq Qarabağda fəaliyyət göstərən qanunsuz erməni hərbi birləşmələrini hələ də ərazilərimizdən çıxarmayıb. Yalnız humanitar məqsədlər üçün nəzərdə tutulan Laçın yolundan hərbi təyinatlı yüklər daşıyaraq Qarabağdakı hərbi tör-töküntülərini silah-sursatla təmin edib, onların Azərbaycan qarşı təxribat törətmələrinə zəmin yaradıb.

Ölkəmizə, xalqımıza qarşı açıq şəkildə törətdiyi bu kimi cinayət əməllərinə görə beynəlxalq aləmdən heç bir təzyiç görməyən, əksinə, bəzi hallarda riyakar dövlətlər və qurumlar tərəfindən dəstəklənən haylar xüsusilə son dövrlər daha da quduzlaşaraq revanşist hərəkatlarını artırılıb. Lakin bu tələklər toplusu özləri də çox gözəl anlayırlar ki, onlar sadəcə revanş hissini qapılla birləşir, əməldə isə bunu nümayiş etdirməyə nə siyasi iradələri, nə hərbi potensialları, nə də cürətləri var.

Hərbi meydanlarda Azərbaycan əsgərinin ayağının altından öpən, gücü yalnız qanunsuz halda əsir götürdüyü silahsız, əli-qolu bağlı əsgərimizi döyməyə çatan, döyüş meydanında öz bayrağını atıb qaçan, gücü yalnız beynəlxalq idman yarışında bayrağımızı yandırmaya çatan qorxaqlar, zavallılar, tələklər toplusu, əslində, "dəmir yumruq"un dadını çox yaxşı bilirilər.

Aprel 18-də Prezident İlham Əliyev Salyan şəhərində Azərbaycan Televiziyasının müsahibəsi zamanı da bəyan etdi ki, bu gün Azərbaycan bayrağı Qarabağda, Zəngəzur dağlarında dalğalanır. "...O bayrağa onlar yaxınlaşa bilər? O insanabənzər məxluq və onun kimiləri o bayraqlara yaxınlaşa bilər? O bayrağa uzaqdan baxmağa da qorxurlar".

Erməni vəhşiliyi sərhəd tanımır

Azərbaycan 44 günlük müharibədən dərhal sonra bölgədə dayanıqlı sülhə nail oluması üçün Ha-

yastana təkmil sülh modeli təklif edib və bununla bağlı dövlət başçısı İlham Əliyev dəfələrlə bildiriş ki, ölkəmiz sülh gündəliyinə sadıqdır.

Baxmayaraq ki, 30 il müddətində torpaqlarımız Hayastanın işğal altında qalıb, yüzminlərlə insanımız öz dədə-baba yurdlarından didərgin salınaraq min bir zillətə yaşamağa məcbur olub, işğal müddətində Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda haylar daşı daş üstündə qoymayıblar, bütün tarixi, dini, mədəni abidələrimizi məhv ediblər, məscidlərimizdə donuz saxlayaraq dini hissələrimizi təhqir ediblər, yenə də biz xalqımızın humanizm dəyərlərinə xas davranaq sülh elimizi unutmuşuq.

Amma əvəzində Hayastan tərəfindən bunlarla rəstləşdirilən hərbi təxribatlar, məkrli planlar, ölkəmizə qarşı işğalçılıq siyasəti.

Hayastanın təkəvə aprel ayında ard-arda ölkəmizə qarşı törətdiyi təxribatlara diqqət edək: aprel 11-də ölkəmizə qarşı növbəti təxribat törədilib, ötən həftə Azərbaycanın iki hərbi əsir götürülüb və əsirlərə qarşı fiziki zorakılıq tətbiq edilərək qanunsuz halda həbs edilir. Aprel 14-də isə Hayastanda keçirilən ağır atletika üzrə Avropa çempionatının açılış mərasimində dünyanın gözü qarşısında Azərbaycan dövlət bayrağı yandırılıb. Yalnız bu ay ərzində ermənilərin ölkəmizə qarşı həyata keçirdikləri hərbi və siyasi təxribatlardan götürülməz bözi nümunələrdən də aydın görünür ki, haylar xalqımıza bəslədikləri milli nifrətdən, eləcə də ölkəmizə qarşı işğalçılıq siyasətindən əl çəkmək istəməzlər.

Hayastan "Qarabağ Azərbaycandır və nida ışırası" sözlərini təkrar etməlidir

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev aprelin 18-də verdiyi müsahibəsində vurğuladı ki, "Hazırda özləri üçün qondarma adlar uyduran separatçılar, - biri özünü prezident adlandırıb, biri özünü nazir adlandırıb, biri nə bilim nə parlament sədri adlandırıb, - bu tələklər toplusu, nəhayət, bilməlidir ki, bizim səbatsızlıqla oynamaq olmaz. Biz onlara müxtəlif yollarla dəfələrlə izah etməyə çalışmışıq ki, onlar ya bizim sözümlə oturmaq istəyirlər, ya da ki, oradan rədd olacaqlar və orada yaşayan, onların faktiki olaraq girovuna, əsirinə çevrilmiş erməniləri də rahat buraxacaqlar".

Göründüyü kimi, 44 günlük müharibədə BMT-nin qətnamələrini dəyişməyən güc yolu ilə yerinə yetirərək ədalətli təmin edən Azərbaycan bundan sonrakı dövrdə də öz milli maraqlarını beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə uyğun qətiyyətlə təmin edib. Hayastan da öz xoşu və ya güc yolu ilə Azərbaycanın irəli sürdüyü şərtləri qeyd-şərtsiz qəbul edərək sülh müqaviləsi bağlamağa məcbur və məhkumdur. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi: "Vaxtilə "Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə" deyən Ermənistan bu gün "Qarabağ Azərbaycandır və nida ışırası" sözlərini təkrar etməlidir".

Yasəmən MUSAYEVA, "Azərbaycan"

Gün gələcək, Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız doğma yurdlarına qayıdacaqlar

Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyəti və şanlı Azərbaycan Ordusunun şücaəti sayəsində 2020-ci ilin noyabrında tarixi qələbə ilə başa çatan Vətən müharibəsinin yarıtdığı yeni reallıqlardan biri də 30 ildən artıq ölkəmizin şəhər, rayon və kəndlərində müvəqqəti məskunlaşan bir milyon artıq qaçqın və köçkünlərin doğma yurdlarına qayıdışıdır. İctimaiyyətdə böyük inam yarandı ki, vaxtilə Qarabağdan məcburi köçkün düşən insanlar dədə-baba yurdlarına qayıdışları kimi, Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız da öz doğma torpaqlarına dönəcəklər.

Prezident İlham Əliyev ötən il dekabrın 24-də Qərbi Azərbaycandan olan ziyalıların bir qrupu ilə görüşündə demişdir: "Qarabağın məcburi köçkünlər icması artıq öz torpaqlarına qayıdır. Əminəm ki, gün gələcək və Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız, onların yaxınları, uşaqları, nəvələri tarixi diyarımıza olan Qərbi Azərbaycana qayıdacaqlar. Mən əminəm ki, bu gün gələcək və əminəm ki, Qərbi azərbaycanlılar böyük coşqu və həvəslə öz doğma torpaqlarına qayıdacaq və orada yaşayacaqlar.

Bunu deməyə əsas verən bir çox amil var. Onlardan yəqin ki, ən önəmli xalqımızın tarixi yaddaşdır.

Bu gün Zəngilan rayonunun Ağalı kəndinin nümunəsi bunu deməyə əsas verir. Bu gün Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində yaşayan insanlarla böyük əksəriyyəti, eyni zamanda uşaqlar, gənclər onlar üçün doğma olan o torpaqları heç vaxt görməmişlər. Torpaq həsrəti və Vətən sevgisi onları oraya getməyə vadar etdi.

Onların arasında hətta Bakıdan, Sumqayıtdan gədən də az deyil. Yəni bu, xalqımızın xüsusiyyətidir, torpaq həmişə çəkir. Əminəm ki, Qərbi azərbaycanlılar da bu fikirlə, bu arzu ilə yaşayır".

Bunu Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin ölkəmizdə yaşı 18-24 arasında olanlar arasında keçirdiyi sorğu da təsdiqləyir. Sorğunun nəticələrinə görə, yaşı 18-24 arasında olanların 84 faizdən çoxu Qərbi Azərbaycana qayıdışın baş tutacağına inanır. İctimai rəy sorğusunda respondentlərdən "Prezident Qərbi Azərbaycana (İrəvan, Zəngəzur və Göyçə mahalına) qayıdışla bağlı yeni hədəfləri elan etdi. Qərbi Azərbaycana qayıdışın baş tutacağına inanırızmı?" sualı ünvanlanıb. Respondentlərdən bir neçə cavab variantı seçmək imkanı verilib. Ümumi nəticələr insanların 74.6 faizinin Qərbi Azərbaycana qayıdışın baş tutacağına inandığını göstərib. Sorğunun nəticəsinə gender aspektinə görə təhlil etdikdə, kişilərin 79 faizi, qadınların isə 71 faizi qayıdışın baş tutacağına qəti şəkildə

əmin olduqlarını söyləyiblər. Hər iki qrupun tarixi Azərbaycan torpağı olan Qərbi Azərbaycana qayıdışının baş tutacağına inanması bu istiqamətdəki müsbət dinamika kimi əhəmiyyətlidir.

Xatırladığımız ki, Qərbi Azərbaycan İcmasının indiki Ermənistan ərazisindən çıxarılması Azərbaycanın təhlükəsiz və layiqli şəkildə, sülh yolu ilə gəriş qaytarmasının təmin edilməsi barədə cari ilin əvvəllərində ictimaiyyətə təqdim etdiyi Qayıdış Konsepsiyası dünya ictimaiyyəti tərəfindən də razılıqla qarşılanıb. İcmamızın beynəlxalq hüquqa, aidiyyəti dövlətdaxili hüquqa, tarixi faktlara əsaslanan, ədalətli və sülhün bərqərar olunmasına xidmət edən mövqeyini Birləşmiş Millətlər Təşkilatı dəstəkləyib. BMT-nin katibliyi Qərbi Azərbaycan İcmasının beynəlxalq ictimaiyyətə müraciətini BMT Təhlükəsizlik Şurasının Baş Assambleyasının, İqtisadi və Sosial Şurasının rəsmi sənədi kimi yayıb.

Qürurverici haldır ki, bunun ardınca Qərbi Azərbaycan İcmasının ABS-nin Dövlət katibi Antoni Blinkenə ünvanladığı Ermənistan qovulmuş azərbaycanlıların öz vətənlərinə dinc, təhlükəsiz və layiqli şəkildə qayıtmasına ABS-nin dəstək verməsinə xahiş etdiyi məktub da BMT Təhlükəsizlik Şurasının Baş Assambleyasının, İqtisadi və Sosial Şurasının rəsmi sənədi kimi yayılıb.

İctimaiyyətə yaxşı məlumdur ki, Azərbaycan xalqı ötən iki ər ərzində si-

lahlı münaqişələrdən, işğal, etnik təmizləmə, zorla köçürülmə və soyqırımlarından böyük əziyyət çəkib. Azərbaycanlıların vaxtilə mütləq əksəriyyət təşkil etdiyi indiki Ermənistan ərazisindən tamamilə qovulması 1991-ci ildə başa çatdırılıb. Aparılmış etnik təmizləmə nəticəsində indiki həmin ərazidə yalnız ermənilər yaşayırlar.

Ancaq həqiqət ondan ibarətdir ki, ermənilərin şovinistliyi və sovet hakimiyyətinin haylara verdiyi dəstək nəticəsində Qərbi Azərbaycandan 1948-ci və 1953-cü illərdə dövlət səviyyəsində deportasiya adı altında yurddan zorla qovulanlar, onların oğul və qızları, nəvə və nəticələri ömürləri boyu həmin yerlərdə qayıtmağın arzusunu ilə yaşayıblar, yerli gələcəkdə bunu israrla tələb ediblər. Təəssüf ki, nə sovet hakimiyyəti, nə də ermənilərin dünyanın müxtəlif siyasi dairələrində kök salan lobbisi bunun reallaşmasına imkan verməyiblər.

Bütün bunlara rəğmən bu günlərdə Qərbi Azərbaycan İcması Gənclər Birliyinin keçirdiyi ilk iclasında Gənclər Birliyinin sədri, Milli Məclisin deputatı Ramin Məmmədov qeyd edib ki, Qərbi Azərbaycan qayıdışın bu gün hər bir azərbaycanlına, o cümlədən gənclərin gündəmində olan məsələdir. Qərbi Azərbaycana qayıdış hazırda Azərbaycanın xarici siyasətinin mühüm komponentlərindən birinə çevrilib. O bildirib ki, hər bir gəncin üzərinə

düşən əsas vəzifə bu proseslərdə fəallıq göstərmək, həqiqətləri həm də müasir texnologiyalar vasitəsilə istifadə edərək dünyaya çatdırmaqdan ibarətdir.

Qərbi Azərbaycan İcması İdarə Heyətinin sədri Əziz Ələkbərlinin çıxışında icmanın təşkilatı strukturu, fəaliyyəti və qarşıda duran vəzifələr haqqında məlumat verib. İcma sədri Qərbi Azərbaycana Qayıdış Konsepsiyası və bununla bağlı hazırlanmış tədbirlər planı çərçivəsində görüləcək həlli vacib məsələlərə toxunub, beynəlxalq müstəvidə görülənlər, işləri diqqətə çatdırıb.

Qərbi Azərbaycan İcmasının Gənclər Birliyinin sədr müavini, Milli Məclisin deputatı Kamal Cəfərov çıxışında vurğulayıb ki, gənclər təmsil olunduqları müxtəlif qurum və platformalarda vahid mövqedən çıxış etməli və bu işə öz töhfələrini verməyə çalışmalıdırlar.

Deputat Səbinə Xasayeva isə çıxışında tarixi faktlara söykənməklə zamanın reallıqlarını doğru dəyərləndirərək mübarizə aparmağı hər bir gənc üçün vacib hesab etdiyini bildirdi. Diqqətə çatdırılıb ki, bu gün özünü Qərbi azərbaycanlı hesab edən hər bir kəs bilik və potensialından istifadə edərək doğma torpaqlarımıza qayıdışa töhfələr verməlidir.

Deputat Emin Hacıyev Ermənistanla keçirilən idman yarışında Azərbaycan bayrağını yandırılmasını pisləyib, müqayisə olaraq Azərbaycanda keçirilən yarış-

larda erməni idmançıların mübarizəsi üçün tam rahat və təhlükəsiz şəraitin yaradılmasına diqqət çəkib.

Görüşdə politoloq Zaur Məmmədov, Odlar Yurdu Universitetinin prorektoru Qabil Qafarov, Azərbaycan Texniki Universitetinin III kurs tələbəsi Əli Məhərrəmli, Dövlət Vergi Xidmətinin əməkdaşı, İqtisad Universitetinin doktorantı Aygün Məmmədova, Memarlıq və İnşaat Universitetinin Tələbə Həmkarlar Təşkilatının sədri, texnika üzrə fəlsəfə doktoru Bayram Məmmədov, Azərbaycan Texniki Universitetinin III kurs tələbəsi Namiq Muradov çıxış edərək Qərbi Azərbaycana qayıdışla bağlı fikirlərini bölüşüb, torpaqlarımıza qayıtmağın vacibliyindən danışılıb.

Qərbi Azərbaycan İcması ölkə daxilində olduğu kimi, beynəlxalq müstəvidə də fəaliyyət coğrafiyasını genişləndirib. Artıq soydaşlarımızın doğma yurdlarına qayıtmaları beynəlxalq səviyyədə də dəstəklənir. Milyonların istəyindən xəbər verən bu reallıq çox güman ki, yaxın gələcəkdə öz bəhrəsini verəcək. Qarabağdan, eləcə də Qərbi Azərbaycandan qaçqın düşmüş, məcburi şəkildə deportasiyaya məruz qalmış soydaşlarımız doğma yurda qayıdacaqları günü səbirsizliklə gözləyirlər.

Rəhman SALMANLI, "Azərbaycan"

23 Aprel Ümumdünya Kitab və Müəlliflik Hüququ Günüdür

Ənənəvi olaraq hər il 23 Aprel - Ümumdünya Kitab və Müəlliflik Hüququ Günü münasibətilə Əqli Mülkiyyət Agentliyi tərəfindən "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir" mövzusunda keçirilən silsilə tədbirlərin bu ilki mövzusu özəli Azərbaycan-türk torpaqları olan Zəngəzur höyüklərinə həsr olunur.

UNESCO-nun 1995-ci il noyabrın 15-də keçirilən 28-ci sessiyasının qərarı ilə 23 Aprel "Ümumdünya Kitab və Müəlliflik Hüququ Günü" elan edilmişdir. Ölkəmizdə 1997-ci ildən başlayaraq 26-cı ildir ki, bu gün münasibətilə geniş tədbirlər, o cümlədən əqli mülkiyyət sahəsində tanınmış beynəlxalq ekspertlərin iştirakı ilə milli, regional və beynəlxalq konfranslar keçirilir.

Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatının (ÜÖMT) Baş Assambleyasının 2000-ci ilin sentyabrında qəbul etdiyi qərara əsasən, 26 aprel tarixi isə "Beynəlxalq Əqli Mülkiyyət Günü" elan edilmişdir və 2001-ci ildən etibarən ölkəmizdə hər il qeyd olunur.

Bu ilki tədbirlər isə dövlətimizin memarı Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunur.

Bu əlamətdar gündə yaradıcılıq geniş təşviq olunur, mədəni ənənələrin inkişafı, dərk edilməsi və biliklərin yayılmasında kitabın ən böyük vasitə olduğu və müəlliflərin cəmiyyətdəki xüsusi rolu qeyd edilir.

Ümumdünya Kitab və Müəlliflik Hüququ Günü həsr olunan tədbirlərdə Azərbaycanın müəlliflik hüquq institutunun fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq görülməli işlər geniş təhlil olunur, qarşıda duran yeni hədəflər müəyyənləşdirilir və bu barədə Azərbaycan Respublikasının 1995-ci ildən üzv olduğu Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatına və digər müvafiq beynəlxalq təşkilatlara məlumatlar göndərilir.

Azərbaycanın əqli mülkiyyət sahəsində əldə etdiyi uğurlar, onun "beynəlxalq əqli mülkiyyət ailəsi"na verdiyi töhfələr, yenilikçiliyi dəstəyi, əqli mülkiyyətə müasir yanaşma metodologiyası və kreativliyi Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatı tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Mobil və çevik idarəetmə strukturlarına malik olan Azərbaycan Respublikası Əqli Mülkiyyət Agentliyinin fəaliyyəti, onun rəhbəri professor Kamran İmanovun əqli mülkiyyət üzrə beynəlxalq ekspert kimi ÜÖMT-nin assambleyalarının və komitələrinin işində fəal iştirakı, habelə mütəxəssis kimi əqli mülkiyyətin inkişafına verdiyi töhfələr ÜÖMT tərəfindən həmişə yüksək qiymətləndirilir.

Əqli Mülkiyyət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Kamran İmanov 2019-2021-ci illərdə ÜÖMT-nin "Ədəbi və bədii əsərlərin qorunması haqqında" Bern Konvensiyası Assambleyasının sədri olmuş, 2022-ci ildə isə "ÜÖMT-nin Müəlliflik hüququna dair Müqaviləsi"nin Assambleyasının sədri seçilmişdir.

Hazırda 114 ölkənin qoşulduğu bu müqavilə 1996-cı il dekabrın 20-də qəbul edilmiş və yeni rəqəmsal mühitdə onun mühüm beynəlxalq sazişdir. Ölkəmiz 2005-ci ildən bu müqavilənin üzvüdür.

Əqli mülkiyyətin elm, mədəniyyət və sosial sahələrin inkişafına əhəmiyyətli dərcədə mütəbət təsir göstərdiyini bildiren Kamran İmanov Ümumdünya Liderin uzaqgörənliyi nəticəsində yaradılan və onun müəllifi olduğu milli əqli mülkiyyət sisteminin Prezident İlham Əliyevin sözləri və dəstəyi nəticəsində uğurla inkişaf etdiyini söyləyir. Qeyd etdi ki, "əqli mülkiyyət" anlayışı müasir dövrdə sürətlə dəyişir. Bu "fenomen" hüquq (yurisprudensiya) ilə yanaşı, iqtisadiyyat və sosiologiyaya da nəzər alınmaqla ümumilikdə iqtisadiyyatın inkişafını şərtləndirən ən vacib amillər sırasındadır. Onun fikrincə, əqli mülkiyyətin strukturu sadəcə xidməti sahə deyildir. Bu struktur yalnız qorunma sənədlərinin verilməsi ilə kifayətlənməməli və əqli

mülkiyyətin qorunmasını təmin etməklə yanaşı, həm də analitik tendensiyaları ölçən, bazarın rəqabət qabiliyyətinə təsir göstərən və qorunan obyektlərin sosial hissəsini təhlil edə bilən struktur olmalıdır.

Dövlət başçısının göstərişlərindən irəli gələn çəvik, daha yığcam və daha məqsədönlü struktur vasitəsilə sahələrin idarə edilməsi,

ənənəvi biliklərinin hüquqi qorunması, xüsusən ermənilər tərəfindən mədəni irsimizin mənimlənməsi və saxtalaşdırılması cəhdlərinin qarşısının alınması, belə əməllərin ifşa edilməsi və geniş ictimaiyyətə çatdırılması agentliyin fəaliyyətində əsas istiqamətlərdən olmuştur. 2009-cu ildən başlayaraq hər il Ümumdünya Kitab və Müəlliflik Hüququ Günü ilə əlaqədar Əqli Mülkiyyət Agentliyi tərəfindən təşkil olunan milli və beynəlxalq seminar və konfranslar erməni saxtakarlıqlarının ifşasına həsr olunur. 2016-cı ildən isə bu tədbirlər "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir" adı altında silsilə mövzular üzrə keçirilir.

və uydurmaları bir daha tarixi mənbələr və sənədlər əsasında ifşa olunur.

Erməni saxtakarlıqlarının və uydurmalarının ifşası sahəsində görülən işlər sırasında professor Kamran İmanovun müəllifi olduğu, Azərbaycan, ingilis və rus dillərində çap olunmuş "Erməni yadelli nağılları", "Gəldim, gördüm, mənimlədim", "Ənənəvi mədəni nümunələr və biliklər əqli mülkiyyət kimi: erməni plagiatçılığı", "Erməni tarixi uydurmalarının tarixinə giriş", "Erməni müəlliflərinin kitablarındakı uydurmalar "müəlliflik hüququ", "Öz-özünü təzkib edən "erməniçiliyin müəllif hüququ", "Армянский героид" или армянский терпор?", "Fövqəladə hallar, əqli mül-

dim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya "Armeniya" ərazisinin həqiqi sakinləri haqqında"; "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya ermənilərin Qafqaz avtoxtonluğu cəhdləri"; "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya işğaldan azad edilmiş ərazilərdə mədəni sənədlərin sahibləri haqqında" və "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya Azərbaycan torpaqlarına erməni iddialarının davam etdirilməsi haqqında".

yəni erməni saxtakarlığı, erməni yalanları tarixi mənbələr və sənədlər əsasında ifşa olunur. Riyakarlığın və ikiüzlülüğün, uydurmaların və saxtakarlığın hay-erməni siyasətinin ana xəttini təşkil etdiyi K.İmanovun yeni kitabında da xüsusi qeyd edilmişdir.

"Böyük Ermənistan" xülyasını, erməni uydurmalarını və saxtakarlığını mötəbər mənbələr əsasında ifşa edən kitabla maraqlı ad seçilmişdir. Bununla əlaqədar müəllifdən "böyük Armeniya" anlayışına aydınlıq gətirməsinə xahiş etdik.

K.İmanov bildirdi ki, "Haylara məxsus olmayan erməni/erməni etnonimini və Armeniya (Ermənistan) adlı qədim toponimini mənimləməyən hay-erməni tarixşünaslığı

olaraq müasir uydurma sevdalı erməniçiliyin təvəzükar və riyakar izini irəli sürür. Heç də təsadüfi deyil ki, XVI-XVII əsrlərə dair erməni xalqının tarixi adı altında Azərbaycanın Qarabağ, Gəncə, İrəvan, Naxçıvan və Zəngəzur diyarlarının tarixi təsvir olunur.

Bugünkü dövləti istisna etməklə, tarixdə "Armeniya" adlı dövlət olmamışdır.

K.İmanov xüsusi olaraq vurğuladı ki, "Armeniyaların çoxluğu və yazılan hay-erməni xalqının tarixi siyasi aspektdə daim sönməz ərazi iddialarından xəbərsizdir, lakin ermənilər qarşısında bir məsələ həllini tapa bilmir, Armeniyalar sırasından hansı Armeniyanın tarixini yazmaq lazımdır? Məsələnin bu tərəfini nəzərə alan ermənistlər bundan vaz keçirlər.

Müasir politoloqların bir neçəsinin, o cümlədən S.B.Luryenin araşdırmalarına əsasən, digər xalqlardan fərqli olaraq, erməni siyasi düşüncəsinin xüsusiyyəti geosiyasi xarakter daşıyaraq, ermənilərin yaşadığı yerlər əsasında müəyyən coğrafi xəritə qurmaq və yaşadığı yerləri özləri üçün növbəti "Ermənistan" adlandırmaqdan ibarətdir".

K.İmanovun fikrincə, kitabın yazılmasında əsas məqsəd "qədim Zəngəzur torpaqlarının min illər boyu qədim yaşayış məskəni olması və klassik mənbələr və qədim mətnlər əsasında bu əraziyə hay-erməni iddia yalanlarının ifşa edilməsindən ibarətdir".

Müəllifin bir sıra tədqiqatlarında və kitablarında göstərdiyi kimi, bugünkü Armeniya ərazisinin, hətta "Armeniya" termininin haqlı heç bir əidiyyəti olmayıb.

Prezident İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycan İcması ilə görüşündə haqlı olaraq qeyd etdiyi kimi: "Onların (ermənilərin) Cənubi Qafqazda heç vaxt dövləti olmayıb. Əgər nə vaxtsa olubsa, - hələ bəlli deyil kimin dövlətini onlar öz adlarına çıxarmaq istəyirlər, bu başqa yerdə olub..."

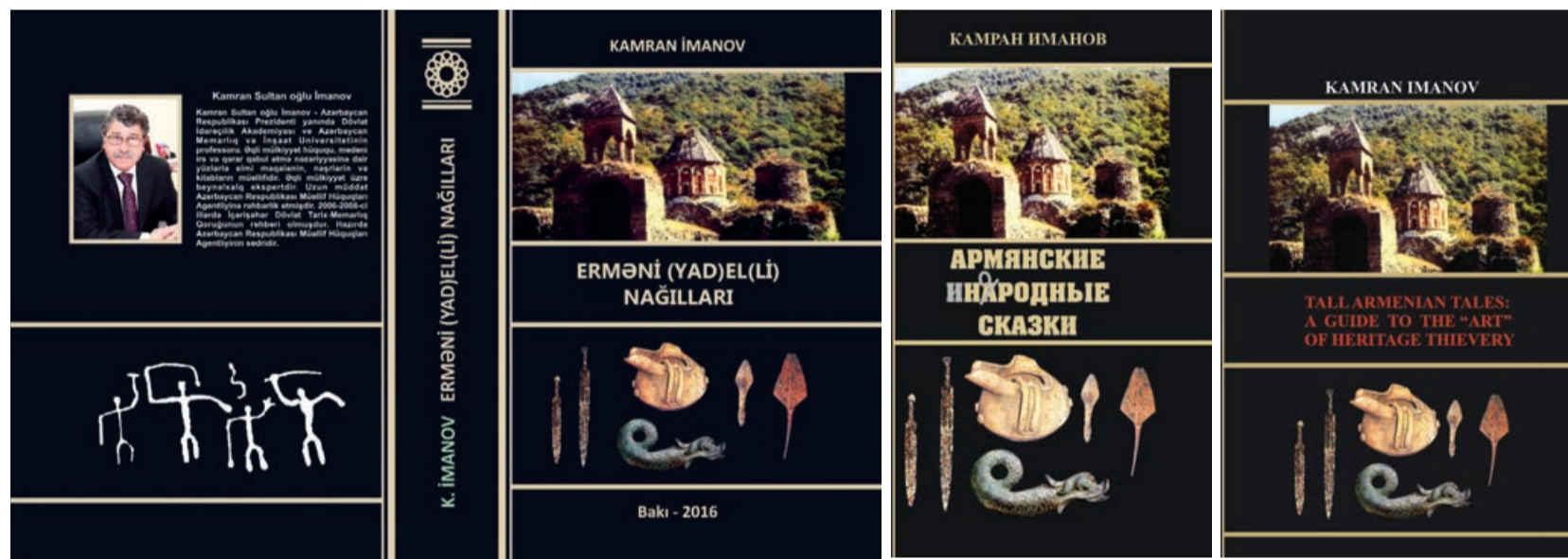
K.İmanov maraqlı bir faktı da qeyd etdi ki, tərtibatçı və tərcüməçi A.D.Papazyan adlı erməni olan "Matenadaranın pers sənədləri" kitabında (Ermənistan SSR Elm-lər Akademiyasının nəşri, Yerevan) 1959-cu və 1968-ci il nəşrlərində ayrıca verilməmiş fərmlər və ayrıca toplanmış kupçalarla göstərilmişdir. K.İmanov Matenadaran sənədlərindən yalnız Zəngəzura aid olan kupçaların bir sıra mühüm cəhətlərinə diqqətli cəlb edərək bildirdi ki, bu "kupçalar hay-ermənilərin Azərbaycan torpaqlarına iddialarını və guya bu torpaqlarda mövcud olan hay-erməni dövlətçiliyi haqqında uydurmaları ifşa edən təkzibolunmuş faktiki materialdır.

Kupçalardan görüldüyü kimi, bu ərazilərdə hay-ermənilərin avtoxtonluğunun istisna olunması, bölgənin əsas mülkədarları arasında hay-ermənilərin olmaması, torpaq sahiblərinin Azərbaycanlı mülkiyyətçilərdən bu və ya digər formada alınması torpaq sahibləri və bura gələn hay-erməni əhalisinin azsaylığına dair tarixi reallıqlar barədə əyani sübutdur".

23 Aprel - Ümumdünya Kitab və Müəlliflik Hüququ Günü ərəfəsində K.İmanovun yenidən çap olunmuş kitabında qeyd olunan məsələlər, o cümlədən xalqımıza məxsus qeyri-maddi-mədəni irs nümunələrimizin ermənilər tərəfindən oğurlanması, mənimlənməsi, qədim tariximiz, mədəniyyətimiz və torpaqlarımız barədə erməni uydurmalarının, yalanlarının və əsassız iddialarının ifşa edilməsi məqsədilə Əqli Mülkiyyət Agentliyi tərəfindən uzun illərdən bəri təşkil olunan silsilə tədbirlərin davamı kimi aprelin 20-də keçirilən "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya özəli Azərbaycan-türk torpaqları olan Zəngəzur höyükləri" adlı konfransda mütəxəssislərin, millət vəkiliyyətinin, dövlət qurumlarının və vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələrinin iştirakı ilə bir daha geniş müzakirə olundu.

İradə ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"

Erməni saxtakarlıqları və uydurmaları tarixi mənbələr və sənədlər əsasında ifşa olunur

şöffaflığın, səmərəliliyin və cavabdehliyin təmin olunması məqsədilə Əqli Mülkiyyət Agentliyinin yaradılması və bu modeli reallaşdıran publik hüquqi şəxs institutu öz töhfələrini verməkdədir.

Əqli mülkiyyət sahəsində həyata keçirilən struktur islahatları çərçivəsində Respublika Elmi-Texniki Kitabxanası agentliyin tərkibinə verilmişdir. Hazırda agentliyin tabeliyində üç mərkəz - Patent və Əmtəə Nişanlarının Ekspertizası Mərkəzi, Əqli Mülkiyyət Hüquqlarının Təminatı Mərkəzi və Texnologiyaların Kommersiyalaşdırılması və Transferi Mərkəzi fəaliyyət göstərir. Patent və Əmtəə Nişanlarının Ekspertizası Mərkəzinin və Əqli Mülkiyyət Hüquqlarının Təminatı Mərkəzinin birgə təsisçiliyi ilə Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatının təlim mərkəzlərinin statusuna bərabər olan "Əqli Mülkiyyət Milli Təlim Mərkəzi" yaradılmış və agentliyin nəzdində Bakı Dövlət Universitetinin Əqli mülkiyyət hüququ kafedrasının filial fəaliyyəti başlamışdır. Əqli mülkiyyət ixtisasına yiyələnmək istəyən tələbələr üçün üçüncü agentlikdə müasir avadanlıqlarla təchiz edilmiş SMART tipli auditoriyalar ayrılmışdır.

Memarlıq və İnşaat Universitetində yaradılan Əqli mülkiyyət kafedrasının filialının da agentlikdə fəaliyyətə başlaması nəzərdə tutulur.

Müəllif hüquqları və əlaqəli hüquqların obyektlərinin qeydiyyatı prosedurları ilbəl daha da asanlaşdırılıb. Əsərlərin rəsmi qeydiyyatının tətbiq edildiyi 1996-cı ildən 2023-cü il yanvarın 1-i tarixinə agentlikdə ümumilikdə 14855 müəllif əsəri və əlaqəli hüquqların obyektləri, o cümlədən 956 əsər "Elektron xidmət" bölməsi vasitəsilə qeydiyyatdan keçirilmişdir.

Müəlliflik hüququna əsaslanan kreativ sənayenin payı ölkənin ÜDM-nin 5,3 faizini təşkil edir və hazırda inkişaf etmiş ölkələr səviyyəsindədir.

Azərbaycan xalqının zəngin adət və ənənələrinin təbliği, xalqımızın folklor nümunələrinin və

Ölkəmizin görkəmli alimlərinin və tədqiqatçıların, eləcə də xarici ölkələrin tanınmış alimlərinin qatıldığı belə tədbirlərdə klassik mənbələr, tarixi sənədlər və faktlar əsasında ermənilərin maddi və qeyri-maddi mədəniyyət nümunələrimizə, eləcə də torpaqlarımıza olan iddialarının əsassızlığı göstərilir və erməni uydurmaları ifşa olunur. Keçən il bu mövzuda "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya Azərbaycan torpaqlarına erməni iddialarının davam etdirilməsi haqqında" vebinar keçirilmişdir.

Bu mövzuya həsr olunan tədbirlərin (konfrans, simpozium, "dəyirmə masa" və s.) əsas məqsədi qədim mətnlər və klassik mənbələr əsasında əsrlərboyu davam edən, ildən-ilə artan və yeni dövrlərin elmi-texniki nailiyyətlərindən istifadə etməklə hazırkı gündüzdə də daha geniş vüsət alan, qonşu xalqların, ilk növbədə Azərbaycan xalqının torpağına, mədəni irsinə və tarixinə yönəlmiş təvəzükər erməni saxtakarlığının və erməni mifologiyasının ifşa edilməsidir. Hər il müxtəlif formatlarda keçirilən konfranslarda hay-erməni saxtakarlıqları və uydurmaları, erməni mifomaniyası tarixi sübutlarla, elmi dəlillərlə və danılmaz faktlarla beynəlxalq ekspertlər, tarixçi alimlər və tədqiqatçılar tərəfindən təkzib olunur.

Bu silsilədən "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində Ümumdünya Kitab və Müəlliflik Hüququ Günü münasibətilə keçirilən bu ilki növbəti tədbir "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya özəli Azərbaycan-türk torpaqları olan Zəngəzur höyükləri" mövzusunda həsr olunub.

Əqli Mülkiyyət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Kamran İmanov bildirdi ki, müasir Azərbaycanın memarı Ulu Öndərin anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunan tədbirdə də erməni saxtakarlıqları

kiyyət hüquqları ilə qorunan mədəni dəyərlər və insan hüquqları", "Моральный террор: против нематериального и материального культурного наследия", "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya ermənilərin Qafqaz avtoxtonluğu cəhdləri", "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya işğaldan azad edilmiş ərazilərdə mədəni sənədlərin sahibləri haqqında", "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya Azərbaycan torpaqlarına erməni iddialarının davam etdirilməsi haqqında", "Кавказская Албания и генетический анализ в историко-географическом аспекте", "Qafqaz Albaniyası, onun sakinləri və işğaldan azad edilmiş ərazilərdə mədəni sənədlər", "Хайи-армяне, стремясь утвердить свое место среди исторических народов, не брезгают ревизией текста Священного Писания и Термин "Армения", будь то топоним или этноним, не имеет никакого отношения к нынешним армянам и присвоен ими" və s. kitablar və broşürlər xüsusi qeyd edilmişdir.

Tarixi sənədlər, qədim arxiv materialları və erməni mənbələri əsasında 2016-cı ildən etibarən agentlik tərəfindən "Don bəzəyər də, ifşa edər də" seriyasında Azərbaycan, ingilis və rus dillərində kitablar və broşürlər hazırlanıb nəşr olunur. Bu seriyadan olan kitablar agentliyin copat.gov.az saytında yerləşdirilmişdir: "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya erməniçilik uydurmaları digər xalqların hüquqlarına xələf götürür"; "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya digər xalqların siyasi tarixini, tarixi coğrafiyasını və mədəniyyətini özününküləndirməklə hay-erməni qədimliyinin qurulma cəhdləri"; "Qo-

K.İmanovun müəllifi olduğu adları qeyd edilən kitablar erməni saxtakarlıqları və yalanlarını ifşa edən çox qiymətli yazılı mənbələrdir.

Agentliyin İdarə Heyətinin sədri Kamran İmanovun müəllifi olduğu, erməni yalanlarını, o cümlədən erməni ədəbi-mədəni oğurluqlarını (erməni plagiatçılığı) ifşa edən kitablar əsasında Azərbaycan Televiziya tərəfindən "Tarixin izi ilə" seriyasından 2022-ci ildə "Zəngəzur tarixi faktlarla", "Toponimlər. Tarixi-mədəni irsimiz" və 2023-cü ildə "Keçmişin böyük yalanları. Armeniya və Hayastan" adlı televiziya filmləri çəkilmişdir. Filmlər geniş tamaşaçı auditoriyası tərəfindən böyük maraqla qarşılanmışdır.

Erməni saxtakarlığını və uydurmalarını ifşa edən, o cümlədən "Don bəzəyər də, ifşa edər də" seriyasından olan müxtəlif dillərdə nəşr edilmiş kitablar və broşürlər əlçatanlığın asanlaşdırılması məqsədilə agentliyin copat.gov.az internet saytında "Erməni saxtakarlığına ifşası" adlı xüsusi bölmə yaradılmışdır.

Erməni yalanlarını və uydurmalarını ifşa edən faktlar əsasında yeni videomaterialların və nəşrlərin hazırlanıb yayılması, erməni oğurluqlarına dair əidiyyəti beynəlxalq qurumlara müraciətlərin ünvanlanması və məlumatların göndərilməsi, eləcə də bu sahədə erməniçilik iddialarını təzkib edən materialların beynəlxalq mediada işıqlandırılması ilə bağlı tədbirlər davam etdiriləcəkdir.

"Heydər Əliyev İli" çərçivəsində Ümumdünya Kitab və Müəlliflik Hüququ Günü münasibətilə keçirilən bu ilki növbəti tədbir ərəfəsində K.İmanovun müəllifi olduğu daha bir kitab çapdan buraxılmışdır. Kitab "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya özəli Azərbaycan-türk torpaqları olan Zəngəzur höyükləri" adlanır. Alimlər, tədqiqatçılar, tələbələr və geniş oxucu kütləsi üçün maraqlı mənbə olan bu tədqiqat əsərində erməniçiliyin iç üzünü

Mükəmməl təşkilatçılıq modeli

Günlər azaldıqca "Formula-1" Azərbaycan Qran-prisinin həyəcanı artır

Aprelin 28-30-da Azərbaycan sayca 7-ci dəfə dünyanın ən mötəbər idman yarışlarından birinə - "Formula-1" Azərbaycan Qran-prisinə evsahibliyi edəcək. Son altı ildəki yarışlardan sonra yüksək təşkilatçılıqla nümunə göstərən ölkəmiz növbəti dəfə dünyanın ən güclü pilotlarını qarşılaşmağa hazırlaşır.

Çıxarış

- Azərbaycan Qran-prisi cari mövsümün 4-cü mərhələsi olacaq;
- 500 milyondan çox insan Azərbaycanı izləyəcək;
- Bakı Şəhər Halqasında 9 yerdə tribuna quraşdırılıb;
- Azərbaycan Qran-prisi İngiltərənin məşhur "The Times" və "The Guardian" nəşrləri kimi dünyanın aparıcı KİV tərəfindən "2018-ci ilin ən yaxşı yarış" adlandırılıb;
- Azərbaycan Qran-prisi 20 müxtəlif çətinlikli döngəsi və 6 kilometrlik uzunluğu ilə 51 dövrdə tamamlanacaq.

Artıq sürət yarışına sayılı günlər qalıb. Cari mövsümün 4-cü mərhələsi olan "Formula-1" Azərbaycan Qran-prisinə hazırlıq işləri artıq yekunlaşmaq üzrədir. Bir sözlə, günlər azaldıqca həyəcan artır.

Trek ətrafındakı tribunaların sayının hər zamanı kimi 9 olması nəzərdə tutulub. Ümumi tamaşaçı tutumu (ayaqüstü zonalar daxil olmaqla) 30 minə yaxındır. Trekin ən geniş yeri 13 metrdir, ən dar hissəsi isə 7,6 metrdir. Bu hissə trekin Qoşa qala divarlarının yanından keçən qismində yerləşir. Həm start xətti, həm də finiş xətti Azadlıq meydanının Abşeron tribunasının qarşısına düşən hissəsindədir. Trekdə olan döngələrin sayı 20 təşkil edir.

Gönlə hoflədən etibarən Azərbaycan Qran-prisi ilə bağlı Bakıya gələn hər kəs ölkəmizin inkişafını, xalqımızın qonaqpərvərliyini, zəngin mədəniyyətini növbəti dəfə öz gözləri ilə görə bilərlər. Onlar Azərbaycanda keçirilən sürət yarışına hazırlıq işlərinin çox yüksək səviyyədə aparıldığını növbəti dəfə şahidinə çevriləcəklər.

Xatırladaq ki, 5 il öncə yüksək təşkilatçılıqla bir çox ölkəyə nümunə göstərilən Azərbaycan Qran-prisi İngiltərənin məşhur "The Times" və "The Guardian" nəşrləri kimi dünyanın aparıcı KİV tərəfin-

dən "2018-ci ilin ən yaxşı yarış" adlandırılmışdı.

Bakı yarışına bulki bilet satışı göstəriciləri son altı yarışla müqayisədə rekord həddə yüksəlib. Belə ki, Filmoniya, Abşeron "B" sektoru və Sahil tribunalarının biletləri bir ay bundan öncə tamamilə satılıb. Bununla da qalan tribuna biletlərinin 50 faizdən çox hissəsi satılıb, yarış gününə kimi isə tamamilə tükənməsi gözlənilir. Bu il yarışa yerli azarkeşlərlə yanaşı, xarici azarkeşlərin də artan marağını müşahidə edirik. Bilet satışında 100-ə yaxın ölkənin azarkeşlərinin təmsil olunması bunun əsas göstəricisidir. Bu ölkələrin arasında Azərbaycan, Birləşmiş Krallıq, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri (BƏƏ), Niderland, Avstriya, Almaniya, İrlandiya, İtaliya, İsrail, Argentina, Hindistan, ABŞ, Meksika var. İlk üçlükdə Azərbaycan, Birləşmiş Krallıq və Niderland yer alır.

Onu da əlavə edək ki, "Formula-1" Azərbaycan Qran-prisinin ölkəmizdə keçirilməsinin bir çox üstünlüyü var. İlk öncə yarış ölkəyə iqtisadi cəhətdən fayda verir. "PricewaterhouseCoopers" (PwC) beynəlxalq audit şirkətinin apardığı müstəqil araşdırmanın nəticələrinə görə, Bakıda keçiriləcək ilk dörd yarış ölkə iqtisadiyyatına ümumilikdə 506.3 milyon dollar gəlir gətir-

rib. Bundan başqa, belə dünya miqyaslı yarışın keçirilməsi ölkənin turizm potensialına öz töhfəsini verir, ümumilikdə ölkənin global arenada tanınmasında böyük rol oynayır.

Yarışın həmçinin sosial cəhətdən faydalıdır. Yarışın təşkilatçısı Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkəti (BŞH) ölkəmizdə könüllülük institutunun inkişafında mühüm rol oynayır. Bu il könüllülük programına 10 mindən çox gənc müraciət edib. Onların arasında 1500 könüllü seçilərək yarışın müxtəlif sahələrinə yönləndiriləcəklər. Bundan əlavə, BŞH nəzdində fəaliyyət göstərən Bakı Marşal Klubu isə yarışlarda öz xidmətini göstərən yarış rəsmilərinin - marşalların təlim və tədrisi ilə məşğul olur.

Yarış günlərində "Azneft" meydanından Dəniz vağzalına qədər bütün Dənizkənarı Milli Park ərazisində öyləncə zonaları fəaliyyətə başlayacaq. Həmçinin azarkeşlər üçün pit yolu gəzintisi təşkil olunacaq. Bununla onlar "Formula-1" alomində daha da yaxınlaşacaqlar. Gəzinti zamanı azarkeşlər pit yolunu keçərək komandalarnın yarış hazırlığına şahidlik edəcəklər, pit-stop əməliyyatlarını öz gözləri ilə görə bilərlər. İzləyicilər komandalarnın qarajlarında dünyanın ən innovativ yarış avtomobillərinin mühəndis və mexaniklər tərəfindən necə saxlanması prosesinin şahidi olacaqlar.

Bayram ab-havasına bürünmüş Bakıda sürət və adrenalın həvəskarları simulyatorlarda test edərək özlərini əsl "F-1" sürücüsü yerində görə bilərlər. Azarkeşlər bu oyunlarda sanki Azərbaycan Qran-prisinin bir hissəsinə çevrilərək bu mötəbər yarışın həyəcanını yaşayacaqlar, onun adrenalini hiss edəcəklər.

Bir sözlə, ölkəmizin tanınması və iqtisadi faydası baxımından "Formula-1" çox möhtəşəm fürsətlər yaradır. Əminliklə söyləmək olar ki, bir neçə gündən sonra Azərbaycan Qran-prisində sürət həvəskarlarını daha bir mükəmməl yarış gözləyir.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

"Azpetrol" şirkəti Ramazan bayramı münasibətilə xeyriyyə tədbiri təşkil edib

"Azpetrol" şirkətinin təşəbbüsü və korporativ sosial məsuliyyət öhdəliklərinin icrası çərçivəsində Ramazan bayramı münasibətilə orzaq yardımları paylanılıb. Qurumun Mətbuat xidmətindən

verilən məlumata görə, Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Moşğulluq Agentliyinin Bakı Regional Moşğulluq filialı ilə birgə həyata keçirilən

xeyriyyə tədbiri paytaxt ərazisində yaşayan şəhid ailələrinə həyata keçirilib. Bayram payları "Azpetrol" şirkətinin Vətən müharibəsində şəhid olmuş dörd əməkdaşının ailələrinə də çatdırılıb.

"Azpetrol" şirkəti Vətən müharibəsində şəhid olanların ailələrini və Qarabağ qazilərini daim diqqət mərkəzində saxlayır, onlara yardımlar edir.

"Türk-islam sənətləri" sərgisi nümayiş olunub

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda (Aİİ) "Türk-islam sənətləri" sərgisi keçirilib. Sərgidə rəssam Tünzalə Məmmədzadənin və "Türk-islam sənətlərinin tədrisi" kursunun iştirakçılarının əsərləri nümayiş olunub.

Tədbirdə TEM-ART Sənət Mərkəzinin təsisçisi, layihə rəhbəri, rəssam Tünzalə Məmmədzadə sərgi haqqında məlumat verib. Bildirib ki, TEM-ART Sənət Mərkəzi və Məcnəvi Deyərlərin Təbliği Fondunun birgə layihəsi çərçivəsində təşkil olunan "Türk-islam sənətlərinin tədrisi" kursunda gənclər islam sənətləri ilə bağlı biliklərin öyrədilməsi, təsviri sənətdə islami mövzuların tətbiqi, islami ornamətlərin tətbiqi, seminarların və sərgilərin təşkil olunması nəzərdə tutulub.

Aİİ rektoru, dosent Aqil Şirinov çıxış edərək bildirdi ki, Azərbaycan uzun əsrlərdən bə-

ri islam sivilizasiyasının əsas mərkəzlərindən biri olub. Təsəvvüf deyil ki, Teymurilər və Osmanlılar dövründə bu sənətlərin inkişafında azərbaycanlı sənətkarlar öz xüsusi rol oynayıb. Bakı Şərq və Qərb sivilizasiyalarını bir-birinə qovuşdurən çox mühüm və tarixi şəhərdir.

Azərbaycanın qədim və zəngin tarixindən, mədəni abidələrindən, ölkə paytaxtının keçmiş və indiki mənzərəsindən bəhs edən A.Şirinov dövlət tərəfindən mədəni, dini və milli dəyərlərimizin qorunmasına göstərilən diqqət və qayğıdan söhbət açıb.

Türkiyənin Azərbaycanda Fövqəladə və Səlahiyyətli səfiri Cahid Bağcı Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığından danışıb. İslam dəyərlərinin bizim üçün öz olduğunu vurğulayan Türkiyə səfiri bildirdi ki, milli ənənələrimizin təməlinə islam dəyərləri dayanır. Daha sonra digər çıxış edənlər sərginin əhəmiyyətinə toxunub və işinə uğurlar arzulayıblar. Tədbirin sonunda "Türk-islam sənətlərinin tədrisi" kursunu müvəffəqiyyətlə başa vuran iştirakçılara sertifikatlar təqdim olundu.

"Azərbaycan"

Tərtər rayonunun Talış kəndində Ailə Sağlamlıq Mərkəzi fəaliyyətə başlayıb

Tərtər rayonunun işğaldan azad edilən Talış kəndində Ailə Sağlamlıq Mərkəzi (ASM) fəaliyyətə başlayıb.

Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyindən (TƏBİB) AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Ailə Sağlamlıq Mərkəzi TƏBİB-in icraçı direktoru Vüqar Qurbanovun əmri ilə qurumun tabeliyində fəaliyyət göstərən Tərtər Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının nəzdində yaradılıb.

Mərkəzin binası təmirdən sonra istifadəyə verilib və beş otaqdan ibarətdir. Müəssisə bütün zəruri tibbi avadanlıqlar və vasitələrlə təmin edilib. Eyni zamanda ASM-də təcili və təcili olmayan tibbi yardım xidməti təşkil edilib, ambulansla təchiz olunub.

Tibb müəssisəsində Tərtər Rayon Mərkəzi Xəstəxanasından ezam olunan 16 nəfər (tibb və qeyri-tibb) növbəlik əsasında xidmət göstərəcək. Hər növbədə həkim, tibb bacısı, sürücü və xadimə 24 saat fasiləsiz vətəndaşların xidmətində olacaq.

Bu ilin birinci rübündə 7,8 milyondan çox elektron poçt emal edilib

Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublikası dövlət orqanlarının internet informasiya ehtiyatlarının və elektron poçt ünvanlarının təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" 2012-ci il 19 iyun tarixli fərmanına əsasən, Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti (XRİTDX) tərəfindən dövlət qurumları üçün yaradılmış dövlət elektron poçt xidmətinin birinci rüb ərzində 7 milyon 839 min elektron poçt emal edilib.

XRİTDX-nin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, onlardan 6 milyon 908 mini istifadəçilərə çatdırılıb, 816 mini zərərli tərkibli olduğu üçün blok edilib, 115 mini isə şübhəli elektron poçt kimi karantinə götürülüb. Xüsusi mühafizə avadanlıqları ilə təmin olunan elektron poçt sistemindən hazırda dövlət qurumlarının 30 min əməkdaşı istifadə edir.

GCM GLOBAL ENERGY AZERBAIJAN

"Global Energy Azerbaijan" şirkəti və onun törəmə şirkətləri

Azərbaycan xalqını

"Absheron Operating Company"

"Binagadi Oil Company"

"Karasu Operating Company"

"Shirvan Operating Company"

"Neftechala Operating Company"

Ramazan bayramı

münasibətilə təbrik edir,
hər bir ailəyə sevinc,
səadət dolu günlər
arzulayır

Axşama doğru Bakıda və Abşeron yarımadasında temperatur 4-5° enəcək

Azərbaycanda aprelin 21-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin

gecəyə doğru bəzi yerlərdə qısamüddətli az yağış yağacağı ehtimalı var. Cənub küləyi əsəcək, axşama doğru aralıq küləklənən şimal-qərb küləyi ilə əvəzlənəcək. Havanın temperaturunun gecə 9-13° isti, günün birinci yarısında 14-19°, bəzi yerlərdə 21°-dək istili olacağı ehtimal edilir. Axşama doğru isə şimal-qərb küləyinin güclənməsi ilə əlaqədar

temperatur 4-5° enəcək. Atmosfer təzyiqi 754 millimetr civə sütunundan 757 millimetr civə sütununa yüksələcək. Nisbi rütubət 65-75 faiz təşkil edəcək.

Azərbaycanın şimal və qərb rayonlarında gündüz, digər ərazilərdə isə gün ərzində havanın aralıq yağıntılı olacağı, ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı, şimşək çaxa-

cağı, dolu düşəcəyi, yüksək dağlıq ərazilərdə qar yağacağı proqnozlaşdırılır. Bəzi yerlərdə aralıq duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək, gündüz ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 8-12°, gündüz 17-22°, bəzi yerlərdə 25°-dək isti, dağlarda gecə 2-7°, gündüz 8-13° isti olacağı bildirilir.

Coca-Cola

şirkəti

Azərbaycan xalqını

Ramazan bayramı

münasibətilə təbrik edir,

hər bir ailəyə səadət,

sevinc dolu günlər arzulayır

Xəzərin duzlu suyu şirinləşəcək

Azərbaycan iqlim dəyişikliyinə yaratdığı qlobal su probleminə qarşı ciddi tədbirlər həyata keçirməkdədir

◆ Jurnalist araşdırması

Son illərdə bəşəriyyətin qlobal problemə çevrilən su çatışmazlığı öksər dünya ölkələrində hiss olunmaqdadır. Çayların suyunun azalması, göllərin quruması ilə bağlı xəbərlərə tez-tez rast gəlirik. Təbii ki, bu fəsadlar Azərbaycandan da yan keçmir. Ölkəmizdə də su problemi getdikcə özünü qabarıq göstərməyə başlayıb. Su ehtiyatlarının 70 faizi kənarında formalaşan ölkəmizdə son zamanlar Kür çayında suyun səviyyəsi azalıb. Bunu isə daha çox çayın keçdiyi Türkiyə və Gürcüstanda sudan istifadənin artması ilə bağlayırlar.

Əlbəttə ki, günümüzdə su probleminin əsas səbəbi iqlim dəyişikliyi. İstisna olaraq bir çox sahəyə təsir etdiyi kimi su ehtiyatlarının da azalmasına gətirib çıxarıb. BMT-nin İnkişaf Proqramının proqnozlarına görə, Azərbaycanda lazımi addımlar atılmazsa, 2050-ci ilədək su resursları daha 23 faiz azalacaq.

Azərbaycanın su ehtiyatı 2050-ci ilə qədər 15-20 faiz azala bilər

Ölkəmizdə su çatışmazlığından ən çox Kürətrafi rayonların əhali əziyyət çəkir. Əhali xüsusən, yay aylarında içməli sudan istifadədə, həmçinin kənd təsərrüfatında suvarma işində çətinliklərlə üzləşir.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin rəisi vəzifəsini icra edən Rafiq Verdiyevin sözlərinə görə, Kür çayının suyunun bir hissəsinin su anbarlarında toplanması və qonşu ölkələrdə çayın suyundan istifadənin artması Azərbaycan ərazisində suyun azalmasına təsir edən amillərdəndir. Yay aylarında əkin sahələrinin suvarılmasında ciddi problemlər yaşanır. Əvvəlki illərdə müqayisədə ölkəyə daxil olan suyun həcmi azalıb. Bunun paralelində qonşu ölkələrdə sudan istifadə də artıb ki, bu da Kürün suyunun azalmasına təsirli faktor olub.

Azərbaycan adambaşına düşən suyun həcminə görə 90-cı yerdə qərarlaşıb. Su ehtiyatları baxımından isə dünyada 140-cı yer-

dəyir. Son 30 ildə Azərbaycanın su ehtiyatı 20 faizə qədər azalıb və 2050-ci ilə qədər 15-20 faizə qədər azalacağı da ehtimal edilir. Bakının Sabunçu, Suraxanı, Binəqədi və Abşeron rayonlarında içməli su itkiləri daha çoxdur. Pərakəndə tikililərin salınması, bu zaman norma və qaydalara uyğun olmayan şəbəkələrin yaradılması bunun əsas səbəblərdir. Həmçinin mövcud şəbəkələrin 70 faizi istismar müddətini başa vurub və qanunsuz su xətləri çəkilir.

Kürdə suyun həcmi 27 faiz, Arazda 34 faiz, Samur çayında isə 21 faiz azalıb. Həmçinin digər çaylarda da suyun səviyyəsinin aşağı düşdüyü qeyd olunur. Mingəçevir su anbarında toplanmış suyun həcmi ötən illərdə müqayisədə artırılıb. 2023-cü ildə toplanmış suyun həcmi 10,3 milyard kubmetrdir.

Elm və Təhsil Nazirliyinin akademik H.Əliyev adına Coğrafiya İnstitutunun Landşaftşünaslıq və Landşaft planlaşdırılması şöbəsinin əməkdaşları Azərbaycanın Aran regionunda şirin su qitlərinin təbii və antropogen ekosistemlərdə yaratdığı ekoloji vəziyyəti tədqiq ediblər.

Aparılan monitorinqlərə əsasən, Aran regionunun digər ərazilərinə nisbətən Kür çayının Salyan və Neftçala rayonları ərazisindən keçən hissəsində şirin su qitlərinin daha kəskin vəziyyətə düşdüyü qeyd edilir. Kür çayı quruyub, yatağında axımı olmayan kiçik gölməçələr qalıb. Çay yatağında davamlı bitki örtüyünə malik landşaftlar geniş sahədə quruyub, təkirabənöz

yataq əmələ gəlib. Kürün dənizə açıldığı yerdə süni bəndin tikilməsi ilə çay və dəniz ekosistemləri arasında mübadilə tamamilə dayanıb. Bu hissədə Kür suyunun səviyyəsi dənizdən 1,6 m aşağı düşüb.

Yay aylarında bu su ekosisteminin xəstəlik mənbəyinə çevriləcəyini ehtimal edən mütəxəssislər əhalinin su ilə tam təmin olunmayacağını, habelə əkin sahələrinin suvarılmasında ciddi problemlər yaranacağını diqqətə çatdırıblar.

Ölkəmizin su ehtiyatı 25 milyard kubmetrdir

Meliorasiya Elmi-Tədqiqat İnstitutunun direktoru Mir Mövsüm Dadaşev qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, hazırda iqlim dəyişikliyi nəticəsində bir çox ekoloji problemlər var, bunlardan biri də su çatışmazlığıdır. Azərbaycanda da problem özünü göstərir, digər tərəfdən, ölkəmizin yerləşdiyi coğrafi ərazinin də əlavə təsirləri var. Belə ki, respublikamız arid zonasında yerləşir, həmçinin suların 70 faizi transsərhəddir, yəni digər ölkələrdən çaylar vasitəsilə daxil olurlar.

Direktor qeyd edib ki, Azərbaycan həmin çayların sularından istifadəçi kimi istifadə edir: "Ümumilikdə iqlim dəyişikliyi nəticəsində su ehtiyatının azal-

ması həm əsas, həm də daxili çaylarda müşahidə olunur.

Hazırda ölkəmizin su ehtiyatı 25 milyard kubmetrdir, onun 16,5 milyardı yerüstü, 8,5 milyardı yeraltı su ehtiyatıdır. 16,5 milyard yerüstü suyun cəmi 5 milyardı ölkə daxilində formalaşır. 2023-cü ildə suyun 10-15 faiz arasında azalması proqnozlaşdırılır. Amma bu, panikaya səbəb olacaq hal deyil, çünki suyu daha qənaətlə istifadə etsək, bu problemin öhdəsindən gələ bilərik. Yəni əsas həll yolu həm içməli, həm də suvarmaya ayrılan sudan səmərəli istifadə olunmasıdır".

Mövcud sistemdə ikitərəfli itkilərin olduğunu deyən M.Dadaşev hər il torpaq-məcralı kanallardan iki faizə qədər beton üzlüyü çəkildiyini qeyd edib. Onun sözlərinə görə, belə kanallarda itki daha çox olur. İkinci əsas məsələ odur ki, fermerlər, ümumilikdə su istifadəçiləri sudan daha qənaətlə istifadə etməlidirlər. Daha innovativ suvarma metodları tətbiq olunmalıdır. Klassik sellomə suvarma üsulunda itki çox olur, həm də torpağın keyfiyyəti aşağı düşür, münbitliyi azalır. "Cənab Prezidentin su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin edilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında sərəncamı ilə yaradılmış komissiyanın tərkibində olan qurumlardan biri olaraq bizim də öhdəliyimizə müəyyən məsələlər dü-

şür. Hazırda tədbirlər icra olunur. Fermerlərlə məsləhətləşmə görüşləri təşkil olunur", - deyən direktor əlavə edib.

Kürdə suyun azalması mənfəətli olsa da, qorxulu deyil

M.Dadaşev bildirib ki, Azərbaycan əsas çaylarda su istifadəçisi olduğuna görə suyunun azalması daha çox şaxələndirir. Ölkəmizdə 140-dan çox su anbarı var ki, onların 61-i böyükdür və bir milyon kubmetrdən çox su saxlamaq qabiliyyətinə malikdirlər. Amma əsas məsələ daha çox su anbarlarının tikilməsidir. Şuşada artıq iki su anbarının tikintisinə başlanılıb, bundan əlavə nəzərdə tutulmuş anbarlar üçün texniki-iqtisadi əsaslandırma planlaşdırılıb. Ölkədə daha çox su anbarı olduğu təqdirdə daha çox su saxlaya bilərik.

Kür çayında suyun səviyyəsində azalma müşahidə olunduğuna deyən direktor bildirib ki, hazırda Neftçala, Salyan zonasında problemləri həll etmək üçün Kür, həmçinin daxili çaylar vasitəsilə bu rayonlara su çatdırılır. Bəzi yerlərdə suyu bərbəş Kürdən götürürlər: "Əlbəttə ki, Kürdə suyun azalması mənfəətli deyil, amma qorxulu deyil. Fermerlər, su istifadəçiləri sudan daha qənaətlə istifadə etməlidirlər. Su ehtiyatları Agentliyi tərəfindən sistemlər müasirləşdirilir, daha çox kanala beton üzlüyü çəkilir və yeni su anbarları tikilir. Bunların hamısı qurumun əsas fəaliyyət istiqamətləridir. Bizim üçün ən prioritet məsələ su ehtiyatını artırmaq üçün ölkədə su təsərrüfatı sistemini daha da müasirləşdirməkdir".

O qeyd edib ki, Kür və Araz çaylarının Azərbaycanda su ehtiyatlarının formalaşmasında müstəsna rolunu nəzərə alaraq bu çaylarda mütəmadi monitorinqlər və qiymətləndirmələr aparılmalıdır. Bu monitorinq və qiymətləndirmələrə dövlət təşkilatlarının mütəxəssisləri ilə birgə AMEA-nın müvafiq institutları, QHT-lər

və media cəlb olunmalıdır. Həmçinin Azərbaycanın su ehtiyatlarının məhdud olduğu nəzərə alınmaqla su mənbələrinə qənaət edilməsi və ya səmərəli istifadəsi ilə bağlı tədbirlər planı hazırlanmalıdır.

İçməli su istehsalı sahəsində pilot layihə həyata keçiriləcək

Su probleminin həll edilməsi, qarşıdan gələn yay aylarında su qitlərinin qarşısının alınması üçün tədbirlər görülür. Son illərdə ölkədə su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin və su təsərrüfatı obyektlərinin idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi, müasir tələblərə cavab verən meliorasiya və su təsərrüfatı obyektlərinin qurulması, eləcə də bu sahədə uçot və nəzarətin təkmilləşdirilməsi istiqamətində ardıcıl tədbirlər görülür.

Son olaraq isə bu istiqamətdə Prezident İlham Əliyevin sərəncamları ilə dəniz suyunun duzsuzlaşdırılması yolu ilə içməli su istehsalı sahəsində pilot layihə həyata keçiriləcək və Qəbələ rayonunda Yengicə su anbarı tikiləcək.

Xatırladaq ki, ölkə ərazisində qar-su ehtiyatlarının müəyyənəndirilməsi və aprel, may, iyun aylarında (yaz-yay gursuluq dövründə) çaylarda gözlənilən sululuğun proqnozlaşdırılması məqsədilə Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin və Naxçıvan MR Hidrometeorologiya İdarəsinin mütəxəssis-hidroloqları tərəfindən ölkənin yüksək dağlıq ərazilərində aparılan qarolçma işlərinin nəticələrinə əsasən, bu il qar ehtiyatı normadan və ötən il ilə müqayisədə az olub. Aparılan kompleks təhlillərə, o cümlədən qarda olan sululuğa və yaz dövründə gözlənilən hidrometeoroloji şəraitə əsasən, bu ilin aprel-iyun aylarında çaylarda sululuğun normadan aşağı olacağı gözlənilir.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Ramazan humanizm və bərabərlik bayramıdır

"İslam sivilizasiyasının tarixi-mədəni mərkəzlərindən olan Azərbaycanda Ramazan bayramı hər il böyük təntənə ilə keçirilir, xalqımızın və dövlətimizin firavanlığı, əmin-amanlığı üçün dualar edilir, ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda cəməndan keçən qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsi dərin ehtiramla yad olunur".

İlham ƏLİYEV

Bu gün dünyanın hər yerində müsəlmanlar müqəddəs ramazan ayının bitməsinə, "orucluq ayı"nın başa çatmasına bayram edirlər. Ramazan bərəkət, rəhmət, möğfirət, günlərdən təmizlənmə ayıdır. Ramazan üç fəzilətli ayın sonuncusudur.

Bu ayın Allah yanında qiyməti o qədər böyükdür ki, minillərdir işığına yol getdiyimiz dörd müqəddəs kitabın "Zəbur"u, "Tövrat"ı "İncil"i və "Quran"ı Allah on bir ayın sultanı sayılan bu şərəfli ayda nazil etmişdir.

Ramazın bayramı mənəviyyat, bərabərlik, birlik bayramıdır. Əslində, insanlar düşüncələrinin, iradələrinin hissələrinə, nəfislərinə qalib gəldikləri bayram edirlər. Ramazanda insanlar aqlıca, yuxusuzluqla, hətta gözü, könlü toxluqla da sınağa çəkilirlər. Ramazan eyni zamanda könlünə, nəfisinə toxluq verməyin, ruhan cism üzərində qələbəsinin bayramıdır. Bu ayın fəzilətlərini İslam Peyğəmbəri Həzrət Məhəmməd belə qiymətləndirib: "Allah yanında ən gözəl ay olan mübarək ramazan ayının günləri və gecələri o qədər üstündür ki, hətta oruc tutan adaman nəfəs çəkməyi, yatmağı belə zikir, ibadət sayılır. Bu ayda olunan dualar və ibadətlər məqbul, haçətər müstəcəb olur".

Ramazın ruzisini bölməyi bacaranların, kasıbı sevindirənlerin, ehtiyacı olanlara əl tutanların, günahı anlayıb günah etməkdən çəkinənlərin

aydır. Ramazan əsl insanlıq ayıdır. Bu ayda imanlı insanlar oruc tutmaqla, Tanrıya yaxınlaşmaqla həm də həyat fəlsəfəsini daha çox anlamaqla insanlara sevgi, mərhəmət və qayğı hissələri nümayiş etdirirlər. Oruc imkansızlara kömək göstərmək, onların yaşadığı problemlərə diqqət etməklə və bərkəmət hissələrinin oyanmasına kömək edir.

Oruc insanın dünyəvi maliyyə ilə öz arasında yaratdığı mənəvi sərbəddir. Oruc daxilimizdə nizami bərkəmət, ruhumuzu və iradəmizi gücləndirir, arzu və ehtiraslarımızın önünə bir qalxan kimi sədd çəkir. Oruc insanın gözünü, qulağını, dilini və bədəninin digər üzvlərini təmizləyir, yersiz və günahyönlü işlərdən çəkinir. Oruc vicdanın səsini dinləməyi öyrədir insana. İnsan oruc sayəsində mənəviyyatı, əxlaqı, iç dünyasını özünə qaytarır və sınağa çəkilir.

Bu ayda küsülülər barışır, varlı varından yoxsala pay verir, onu sevindirir. Ramazan günlərinin bağışlanıldığı tövbənin qəbulu, haqq tapınma fürsəti verir. Ramazan xeyrin şər üzərində qələbə ayıdır.

Savab əməllərinin sevincini yaşadan müqəddəs ay

Ramazın bayramı bu il bizim üçün bir qədər də fərqlidir. İnsanlarımız bu il müqəddəs Ramazan bayramını işğaldan azad edilmiş doğma torpaqlarımızda da könül xoşluğu ilə qeyd edirlər. İllərlə onlar Uca Yaradana əllərini açıb yurd həsrəti ilə dualar etmişdilər. "Növbəti bayramımızı Qarabağda keçirə bilək" niyyəti ilə bitirdi duaları. Artıq Şərqi Zəngəzur və Qarabağa köç başlayıb. Onlar yurda dönüş sevincinə görə şükranlıqlarını bildirirlər. Bu il 30 ildən sonra Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində bayram namazı qılınacaq. Adamlar alınlarını illərlə həsrətini çəkdiyi müqəddəs torpağa qoyub səcdə edə-cəklər. Təbii ki, bu müqəddəs bayram günündə onları qoruyan əsgərlərə dua edib, bayram sovgatına qonaq edəcəklər. Şuşadan səmaya yüksələn əzan yurdumuzu yenidən bərpa edən insanları bayrama səsələyəcək. Füzuli, Zəngilan hava limanlarına ehtiyatlı düşmənlərdən düşmənlərin dilindən "şükür" kəlməsi eşik olmayacaq. Şuşaya gedən maşınların sayı birə beş artacaq... Bu il vətənin torpağı da, daşı da sevinir. İllərlə yağdı düşmənin tapdağında qalan

torpaqlarımızda həyat canlanır. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə böyük quruculuq, abadlıq, bərpa işləri görülür.

Ramazın bərkəmət deməkdir, sülh, əmin-amanlıq deməkdir. İslami dəyərlərin qoruyucusu, mənəvi dəyərlərimizi yaşadan və öz siyasətində həmişə bu amilə üstünlük verən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də düşmənlə sevincini anlamağı, hikkədən çəkinməyi, müharibəyə, qana son qoymağı, sülh müqaviləsini imzalamayı təklif edir. Bu yəndə ardıcıl olaraq ortalağa qəti mövqə qoyub. Ya torpaqlarımızda yaşayanlar sülhü qəbul edib, Qarabağda ucalan zəfər bayrağımızın altında yaşayacaqlar, yaxud da özlərinə yaşamaq üçün başqa yer axtaracaqlar!

Vətəna can dedik. Elo isə bu müqəddəs bayram günündə ilk duamız canımız Azərbaycana, dövlətimizin daha da qüdrətlənməsinə olsun. Vətənin bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş şəhidlərimizə Tanrıdan rəhmət, qazilərimize, əsgərlərimizə, vətəni sevmə və qoruyan oğullarımıza cansağlığı diləyək. Diləkləriniz xoş, niyyətləriniz təmizdir, inşallah, Uca Tanrı dualarımızı qəbul edər.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Dünyada uşaqların peyvənd edilməsinə inam niyə azdır?

Vaksinlər hər il 4,5 milyon insanın həyatını xilas edir

BMT-nin Uşad Fondu UNICEF-in hesabatına görə, dünyada uşaqların peyvənd edilməsinə inam azdır. Bu, koronavirus pandemiyasından sonra xüsusilə nəzərə çarpır.

Hesabata görə, sorğunun keçirildiyi 55 ölkədən 52-də 3 il ərzində uşaqların peyvənd almasının əhəmiyyəti ilə bağlı ictimai dərkətmə zəifləyib. Bildirilir ki, uşaqların immunizasiyasının gücünə ən çox Hindistan, Vyetnam və Çin Xalq Respublikasında, ən az isə Yaponiya, Cənubi Koreya və Papua - Yeni Qvineyada inanırlar.

Avropa ölkələri arasında Portuqaliya, İsveç və İrlandiya liderlik edir, peyvəndlərə ən aşağı inam Xorvatiya, Latviya və Rusiyadadır.

Bununla belə vaksinlərə ümumi dəstək nisbətən güclü olaraq qalır. Sorğuda iştirak edən 55 ölkənin demək olar ki, yarısında respondentlərin 80 faizdən çoxu peyvəndləri uşaqlar üçün vacib hesab edir. Pandemiya insanların peyvəndlərə münasibətə böyük təsir göstərib. Bu əsasən peyvənd əleyhinə aparılan güclü kampaniyalara görə baş verir.

Hesabatda göstərilir ki, 2019-2021-ci illər arasında 48 milyon uşaq heç bir peyvənd almamış, daha 19 milyon uşaq isə yalnız qismən peyvənd edilmişdir. Nəticədə bu, 2021-ci ildən 2022-ci ilə qədər qızılca hallarının iki dəfə artmasına və qarşısı alınmayan poliomelit yoluxmalarının illik 16 faiz çoxalmasına səbəb olub.

Lakin yaranmış təhlükəli vəziyyət təkcə immunizasiyaya inamın itməsi ilə

deyil, həm də Afrika və Cənubi Asiyanın ən çox əziyyət çəkdiyi vaksin çatışmazlığı ilə bağlıdır.

Statistikaya görə, peyvəndlər hər il təxminən 4,5 milyon insanın həyatını xilas edir. Ekspertlər hesab edirlər ki, dərman preparatları təminatı ilə bağlı problemlər həll olunarsa, 2030-cu ilə qədər bu rəqəm üç dəfə arta bilər.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) və UNICEF-in açıqladığı rəsmi məlumatlara əsasən, son 30 ildə uşaqların müxtəlif yoluxucu xəstəliklərə qarşı vaksinasiyası dərəcələrinə əhəmiyyətli və davamlı azalma müşahidə olunub.

Hazırda ÜST və UNICEF, GAVI Vaksinasiya Alyansı və digər tərəfdaşlarla birlikdə immunizasiya və peyvəndlərin təminatını artırmağa çalışır. ÜST və UNICEF-in məlumatına görə, son 30 ildə uşaqların müxtəlif yoluxucu xəstəliklərə qarşı vaksinasiyası dərəcələrinə əhəmiyyətli və davamlı azalma müşahidə olunub.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə
abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.
Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuatçı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik -124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz,
(012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

Azercell abunəçilərinin nəzərinə!

"Azercell Telekom" MMC tərəfindən göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin daha da artırılması məqsədilə aparılacaq təkmilləşdirmə işləri ilə əlaqədar 23.04.2023-cü il tarixi gecə saatları ərzində bəzi xidmətlərin istifadəsində müvəqqəti çətinliklərin yaranması mümkündür.

Dünyanı həm də çiçəklər xilas edəcək

Bir vaxtlar Bakını bəzəmiş kiçik bağçaların - balkonların yeri görünür

Ötən əsrin 70-80-ci illərində Bakının Nizami küçəsindəki evlərin balkonlarında gördüyümüz çiçəkləri hələ də unuda bilmirik. Başımızı qaldırıb balkonlardakı dibçəklərdən boy göstərən al-alvan çiçəklərə, güllərə tamaşa etməkdən doymurduq. Onlar sanki aşağıda gəzişən insanların üzündəki xoş təbəssümlə, mehriban baxışlarla birləşərək "Tarqovı"da xüsusi əhəng yaradırdı.

Amma illər sonra elə bil ki, həmin gözəlliyin üstünə bir kölgə düşdü. Çiçəklər seyrəldi, güllər yoxa çıxdı. Balkonlar da o üzəndən al-olvanlığı itirdi, gül-çiçəkdan geyindiyi paltarını soyduğu üçün çılpaqlaşdı, yetim qaldı, boynubükük göründü. Ətrafda baş verən hadisələr, dəyənlər, çiçəklərdən də yan keçməmişdi. Paytaxtın qaçqın-köçkün dərdi, Qarabağ savaşı çiçəkləri soldurmuşdu.

Amma bu da çox uzun çəkmədi. Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra balkonlardakı çiçəklər də azadlığa çıxdı sanki. Günəş doğdu onların üzünə. Balkonlardan yenə də saçaq-saçaq güllər boylandı, çiçəklər sallandı. "Tarqovı"nın çiçək otirli, gülüzlü günləri geri döndü. Artıq tək Nizami küçəsində deyil, şəhərimizin çox yerində "balkon çiçəyi, eyvan gülləri" deyərək "hərəkət" başladı. Balkonlarda çiçək yetişdirən insanlar çoxaldı.

Balkonda çiçək yetişdirmək təkcə gözəlliyə xidmət etmir. Gül ökmək, əslində, bir zövq işidir. Hər kəsin sevdiyi çiçəklər var və həmin çiçəklər insana xoş əhval verir. Təsəvvür edin ki, səhər tezdən yu-

xudan durursunuz, balkondakı çiçəklərlə salamlasınız, söhbət edirsiniz, düşünürsünüz. Sizə elə gəlir ki, çiçəklər də sizi dinləyir, sevinir, gülümsəyir. Həmin duyğular sizə o qədər stimül verir ki, bütün neqativləri unudub nıkbın hisslərə köklənirsiniz və bir daha çiçəkləri dünyanı xilas edəcək gözəlliyini bir atributu olduğunu anlayırsınız.

Əgər evdə xəstə varsa, balkondakı al-olvan çiçəklər, rəyihəli güllər onun əhvalına xoş təsir göstərir. Xüsusilə də yataq xəstələri güllərlə "dərddən" depressiyaya düşməkdən xilas ola bilərlər. Yeri gəlmişkən, balkon çiçəkçiliyi dünyanın başqa ölkələrində də geniş yayılıb. Məsələn, qardaş Türkiyədə bu işlə məşğul olan ayrıca şirkətlər var. Yaxşı olardı ki, Azərbaycan da bu təcrübədən istifadə etsin. O zaman Bakıda da balkon çiçəkçiliyi inkişaf etdirilmək üçün olacaq. Bunun üçün imkan və şərait də

var. Yeni tikililərin əksəriyyətində balkon genişdir. Otaqlarda da darsəhəli olmayan üçün qışın soyuq və şaxtılı günlərində çiçəkləri içəri qoymaq mümkündür. Balkon gülləri çiçəklə bəzəyib ruhu oxşayan balaca bir istirahət zonasına çevirməklə bütün əyər-əskiklərlə baxmayaraq, insan yaşamağa köklənir, həyatdan zövq alır. Ağır və gərgin işdən sonra yamyaşıl balkonda oturub al-olvan çiçəklərin əhatəsində çay içmək stressiz azaldır və yorğunluğu aradan qaldırır.

Balkona dibçək gülləri qoymaq lazımdır ki, o balaca məkən çiçək bağçasına dönsün. Çiçəklər, güllər binanı, küçəni və nəhayətə, şəhərimizi gözəlləşdirir, ətrafa xoş rəyihə bəxş edir, küçədən keçənlərin diqqətini cəmləyir, xalça-palaz yox, çiçəklərlə bəzədilmiş kiçik məkən çəkir.

Züleyxa ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Təhlükəsizlik Şurasının katibi Rəhil Usubov ADA Universitetinin prorektoru Fariz İsmayilzadəyə atası

AKİF İSMAYİLOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev və AHIK-in kollektivi Azərbaycan Respublikası Milli Paralimpiya Komitəsinin prezidenti İlqar Rəhimova atası

ELXAN RƏHİMOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının Rəyasət Heyəti və kollektivi Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası Sahibkarlıq, Özəl Elm və Yüngül Sənaye İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin sədri

MƏHƏMMƏDƏLİ SALMANOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

"Aqrarkredit" Səhmdar Kredit Təşkilatının İdarə Heyəti və kollektivi "Property Investment-2" MMC-nin hüquqşünası Təriyel Əliyevə atası

YETƏR XANIMIN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	va informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	İlhamın sənət şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Komputer mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə

contact@azerbajian-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbajian-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5628
Sifariş 966

Qiyməti 40 qəpik